Jaargang 110. Dingsdag, 9 December 1851. No. 9

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD
voor de Stad en Provincie Groningen.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

oorts wordt hierbij nog gratis aan de geabonneerden nden : *Kort Verslag van de zitting van den Gemeen- van Groningen, en Handelingen der Staten Generaal,* onder eene Redevoering van den Heer J. F. ZIJLKER.

VERPACHTING EN VERHURING.

URGEMEESTER EN WETHOUDERS der Gemeente ningen zijn voornemens, door hunnen GECOMMITRDE, te verpachten of te verhuren, voor zoo verre de ste perceelen betreft, *bij enkele inschrijving* met gesloten jes, en het **laatste** bij **opbod,**

vóór den tijd van één jaar:

Het KRAANGELD.
Het MODDERGELD.
Het STEDEGELD van de PAARDENMARKTEN.
Het REGT van VISSCHEN in het FOXHOLSTER-, in het Diep, [illegible] der van het *Foxholstermeer*, en in het WINSCHOTER-P van het Tolhek te *Foxham* tot langs het *Fokshol-osch.*

IDEM in het DRENTSCHE DIEP, van den mond het *Winschoterdiep*, zuidwaarts, tot de plaats, waar oude Molen heeft gestaan, en van den mond van het *holstergat*, zuidwaarts, tot zoo verre het regt van de zich uitstrekt.

IDEM in het WINSCHOTERDIEP, van den mond het *Drentsche Diep*, tot den buitensten Drijfboom, n het *Kleine Poortje*, te *Groningen.*

IDEM in de DIEPEN en HAVENS in de Stad *ningen*, van den Binnen-Drijfboom bij het het Kleine rtje, tot den Binnen-Drijfboom in den mond van de rderhaven, met de uitzonderingen vermeld in de voorrden der verpachting.

IDEM in het REITDIEP, van den Buiten-Drijfboom den mond van de Haven, tot *Garnwert.*

9. IDEM in het BOTERDIEP, van de Stad tot aan de ndzijl, achter *Noorderhoogebrug.*

Voor den tijd van drie jaren:

10. DERTIEN aan de Stad toekomende KAMERS, nde in de Violenstraat, in *één perceel.*

De Voorwaarden, waarnaar deze Verpachting en Verhuzal plaats hebben, zullen, van heden ter STADS RETARIJ ter lezing liggen.

De Inschrijvingsbiljetten, voor de negen eerste perceelen te dienen ***en wel voor ieder perceel afzonderlijk,*** moeten overeenkomstig hetgeen daaromt bij de voorwaarden is bepaald, vóór of uiterlijk op IJDAG den 12den December 1851, aan het Raadhuis rden bezorgd.

De opening dier Biljetten en de provisionele toewijzing de hoogste Inschrijvers, alsmede de Verhuring bij bod van perceel 10, zal, onder nadere goedkeuring, in openbaar plaats hebben op ZATURDAG den 13den cember 1851, des voormiddags te tien uur, in een der RTREKKEN van het RAADHUIS.

RONINGEN, 4 December 1851.

Burgemeester en Wethouders voornd.:
VAN IMHOFF.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

AANBESTEDING.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* zijn voornemens, door hunnen GECOMMITTEERDE, *bij enkele Inschrijving* met *gesloten Briefjes*, de navolgende Bestekken aan te besteden:

voor den jare 1852:

1. De **LEVERING**, ten dienste voor de Stads Wer-n, van GREENEN en VURENHOUT.
2. **IDEM** van STEEN, KALK, CEMENT, DAKPANNEN, ENZ.
3. **IDEM** van RONGEN, SPIJKERS, SLOTEN, ENZ.
4. **IDEM** van LOOD ZINK, SOLDEERSEL, ENZ.
5. **IDEM** van HARDSTEEN, ZERK, ENZ.
6. Het **VERNIEUWEN, HERSTELLEN** en **ONDERHOUDEN** van de STRATEN in deze Stad.

Voor de jaren 1852, 1853 en 1854;

7. Het **ONDERHOUDEN** van het STERREBOSCH, ENZ., WANDELPADEN, AFWATERINGSGOTEN, POMPEN, ENZ., buiten de Heerepoort en op den Oosterweg.

De Voorwaarden, waarnaar deze Aanbesteding zal plaats hebben, zullen, van heden, ter STADS SECRETARIJ ter lezing liggen; terwijl nadere inlichtingen te bekomen zijn bij den STADS BOUWMEESTER.

De Inschrijvingsbiljetten, ingerigt overeenkomstig hetgeen daaromtrent bij de Bestekken is bepaald, moeten vóór of uiterlijk op VRIJDAG den 2den Januarij 1852 aan het Raadhuis worden bezorgd.

De opening dier Biljetten en de provisionele Toewijzing aan de laagste Inschrijvers, onder nadere goedkeuring, zal in het openbaar plaats hebben op ZATURDAG den 3den Januarij 1852, des voormiddags te 10 uur, in een der Vertrekken van het Raadhuis.

GRONINGEN, 4 December 1851.

Burgemeester en Wethouders: VAN IMHOFF.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* brengen ter kennis van de Ingezetenen dezer Gemeente en derzelver Grondgebied, dat de **REKENING** van de **ONTVANGSTEN** en **UITGAVEN** dezer Gemeente, over het jaar 1849, benevens de **BEGROOTING** over dat jaar, gedurende **veertien dagen**, te rekenen van den 9den tot en met den 24sten December 1851, iederen WERKDAG, des voormiddags van 10 tot des namiddags 1 uur, en des namiddags van 4 tot 6 uur, ter SECRETARIJ dezer GEMEENTE zal voorliggen, ter inzage van ieder Ingezeten, die zulks mogt verlangen.

Gedaan in het Raadhuis te *Groningen*, den 8sten December 1851.

Burgemeester en Wethouders: VAN IMHOFF.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

AANGIFTE VOOR DE WEEKMARKT.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* verwittigen diegenen, die voor de EERSE HELFT van het jaar 1852 op de **WEEKMARKT** alhier eene PLAATS verlangen voor eene HOUTEN of LINNEN KRAAM, eene OVERDEKTE of ONOVERDEKTE TAFEL of STAL, of op den OPEN GROND, dat zij, overeenkomstig art. 391 van het Reglement van Politie, verpligt zijn, vóór den laatsten MAANDAG in de maand DECEMBER van dit jaar, zich daartoe ter SECRETARIJ dezer GEMEENTE aan te geven.

Gedaan in het Raadhuis te *Groningen* den 8sten December 1851.

Burgemeester en Wethouders: VAN IMHOFF.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* brengen ter kennis van degenen, wie zulks aangaat, dat vóór den *laatsten* JANUARIJ aanstaande moeten worden ingediend de **DECLARATIEN** wegens **LEVERANTIEN** of **WERKEN** ten dienste dezer Gemeente in het loopende jaar 1851 gedaan.

GRONINGEN, 8 December 1851.

Burgemeester en Wethouders: VAN IMHOFF.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

LEVERANTIE aan het
STADS ZIEKENHUIS.

Ter kennis van degenen wordt gebragt, die genegen zijn om aan het STADS ZIEKENHUIS, gedurende de eerste zes maanden van het jaar 185[illegible] [illegible] inschrijving, de onderstaande **LEVENSMIDDELEN** en **VOORWERPEN** te leveren, als:

1. RUND- en KALFSVLEESCH;
2. BROOD, BESCHUITEN, TARWEMEEL;
3. PARELGORT;
4. BOTER;
5. KAARSEN;
6. KOFFIJ, THEE en SUIKER;
7. RIJST, ZOUT, SIROOP en GROENE ZEEP, en
8. JENEVER,

Dat de Voorwaarden van Levering aan het STADS ZIEKENHUIS ter lezing liggen, met de Monsters van alle Artikelen, welke daarvoor vatbaar zijn. De gesloten Biljetten van Inschrijving, houdende de bepaling der prijzen, moeten vóór of op ZATURDAG den 20sten December 1851 aan het GESTICHT worden bezorgd.

De **BETAALMEESTER** te *Groningen* geeft kennis, dat gedurende de loopende Maand ten zijnen Kantore kunnen worden ontvangen de Tractementen, aankomende den Ambtenaren, onder de verschillende Departementen van Algemeen Bestuur behoorende, den Hoogleeraren, Predikanten, Pastoors, Onderwijzers, enz., over het 4de kwartaal 1851, desgelijks door de belanghebbenden buiten de stad woonachtig, ten Kantore van de Heeren Ontvangers der Directe Belastingen hunner Gemeente.

GRONINGEN, 5 December 1851. RENGERS.

NIEUWSTIJDINGEN.

ITALIE.

De in aanbouw zijnde Protestantsche kerk te Turin schijnt des nachts aan menigerlei kwaadwilligheid bloot te staan. Men rukt er steenen uit en hecht schimpschriften op de muren. De Engelsche gezant, de heer *Abercromby* (naar 's Gravenhage verplaatst) en andere Protestanten hebben dienaangaande klagten aan de politie ingediend.

Ook te Genua zal eene Protestantsche kerk worden gebouwd. Onderscheidene inwoners dier stad van de Anglikaansche godsdienst hebben de aanvraag daartoe gedaan en het verlof verkregen.

ZWITSERLAND.

Geheel Zwitserland ligt onder de sneeuw bedolven; de laatste druiven worden van onder de sneeuw weggehaald, hetgeen de oudste grijsaards zich nauwelijks kunnen herinneren. Ook de Pyreneën, de Alpen, en de Ardennes, zijn zoowel als de Rijnstreken in het treurig wintergewaad gehuld. Het kanaal dat Rhone en Rijn verbindt, ligt reeds toegevroren. Op de meeste spoorwegen is de gemeenschap gestremd.

DUITSCHLAND.

De nieuwe Koning van Hannover heeft dezer dagen 36 personen gelukkig gemaakt, door namelijk aan 18 officieren, die sedert langen tijd verloofd waren, te vergunnen eindelijk in het huwelijk te treden. De oude koning was slechts met de grootste moeite tot het geven van dusdanige vergunning te bewegen.

— Uit Hannover wordt gemeld, dat de strijd tusschen de regering en de standen reeds een' aanvang nam. Eerstgenoemde leed in de Eerste Kamer eene gevoelige nederlaag, ter zake van het adres van rouwbeklag, wegens het overlijden van Z. M. *Ernst August*. Waar zal dit toe leiden? De Eerste Kamer kan niet ontbonden worden.

— Te Frankfort waren in den avond van den 3den dezer uitgebreide voorzigtigheids-maatregelen genomen, uit vrees, dat de jongste gebeurtenissen te Parijs welligt tot eene verstoring der rust alhier aanleiding zouden geven. Tot dus ver is er volmaakte rust blijven heerschen. In de diplomatische kringen hebben de gebeurtenissen van den 2den December groot opzien gebaard; men verwacht, dat het den President der republiek thans gelukken zal, den afgrond der omwenteling op eene duurzame wijze te dempen. Men houdt zich overtuigd, dat voor het geval, dat het in Frankrijk tot een' strijd mogt komen, de oostelijke groote mogendheden in vereeniging met de overige staten van het vasteland maatregelen getroffen hebben, om alle terugkaatsing, welke de voorvallen in Frankrijk mogten veroorzaken, aanstonds te keer te gaan.

— Te Koppenhage is weder eene ministerkrisis losgebarsten; de ministers van eeredienst, onderwijs en marine zijn reeds vervangen.

(Brieven uit Koppenhage verzekeren, dat deze krisis ligtelijk tot straatdemonstratiën en misschien tot eene kleine omwenteling aanleiding kan geven.)

— De Weener ochtendbladen van den 3den Dec. bevatten de telegraphische berigten aangaande den *coup d'état* van *L. N. Bonaparte*. De *Lloyd* kan zich zijne vreugd niet ontveinzen, over deze gebeurtenissen en noemt het eene grootsche onderneming, welke, zoo zij goed gelukt, aan het behoudend beginsel door geheel Europa eene luisterrijke overwinning zal verschaffen.

De officiele *W. Zeitung* van den 11den bevat onder haar officieel gedeelte dan ook een voor *L. N. Bonaparte* vrij gunstig artikel.

— Uit Petersburg meldt men, dat de overste *Kowalewsky* eene langdurige onderhandeling met China tot een gelukkig einde heeft gebragt en dezer dagen uit Siberië naar de Russische hoofdstad is teruggekeerd.

GROOT-BRITTANJE.

LONDEN, 2 December.

Er zijn brieven ontvangen van den luitenant *Pim*, die onlangs van hier vertrokken is, om van uit Siberië de expeditie van sir *John Franklin* op te sporen. Hij had brieven van aanbeveling aan den baron *Humboldt* en den heer *Adolf Herman* te Berlijn, van welke beide heeren hij veel vriendschap en inlichting had ontvangen. Ook had hij de eer genoten van te dineren bij den Koning van Pruissen, die hem zeer hartelijk had ontvangen en de meeste belangstelling in zijne onderneming betoond, welke hij ten volle goedkeurde. De Koning had den luit. *Pim* voorzien van brieven van aanbeveling aan den Keizer van Rusland.

FRANKRIJK.

Verdere loop der ernstige gebeurtenissen te Parijs.

De gebeurtenissen, welke den 3den, 4den en 5den dezer te Parijs plaats hadden, als verdere ontwikkeling van hetgeen op den 2den was aangevangen, zijn allengs van ernstiger aard geworden. Het volk, klaarblijkelijk hier en daar openbaar door sommige bergleden opgeruid, heeft barricades opgerigt, die door de troepen weder zijn vernield, doch niet zonder hevige bloedstorting. Hier volgt een kort overzigt van den loop der voornaamste gebeurtenissen.

PARIJS, Woensdag, 3 December.

In den afgeloopen nacht begaven zich eenige leden van de bergpartij, van hunne distinctive teekenen voorzien, naar de voorsteden en trachtten de bevolking aan te zetten de wapenen op te vatten. Deze echter toonden daartoe weinig geneigdheid. Onder de arbeiders riepen sommigen: er moet worden gevochten; anderen: laat ons op de bannelingen uit Londen wachten. Het grootste gedeelte echter bewaarde het stilzwijgen.

Omstreeks 9 uur begaven de heeren *Schoelcher*, *Esquiros*, *Baudin*, *Maigne* en *Madier de Montjau* zich naar de voorstad St. Antoine en spraken daar tot het volk. De troepen poogden de zamenscholing uiteen te drijven. Er werd wederstand geboden, een soldaat zelfs ontwapend. Toen de ontbodene versterking kwam aanrukken, besteeg de heer *Schoelcher*, van zijne insigniën als volksvertegenwoordiger voorzien, in der haast in de straat Marguerite opgeworpen barricade en wilde tot de soldaten spreken; de heeren *Baudin*, *Esquiros* en *Maigne* volgden zijn voorbeeld. Een bataljons-chef kommandeerde de geweren te laden. Op dit oogenblik vielen van achter de barricade eenige geweerschoten, waardoor een soldaat werd gedood.

Hierop werd door de troepen met pelotons-vuur geantwoord. De hr. *Baudin* viel doodelijk gewond neder, en gaf eenige oogenblikken later den geest. *Schoelcher* en *Madier de Montjau* zijn gewond en gevangen genomen. *Esquiros* en *Maigne* zijn ontsnapt. De barricade werd weldra ingenomen, eenige arrestatiën werden bewerkstelligd en nabij gelegen huizen onderzocht. Verscheidene stukken geschut werden aan het einde der straat geposteerd. Alle winkels tot aan den Boulevard Beaumarchais waren in een oogenblik gesloten. Eene aanzienlijke troepenmagt is naar dat punt gezonden. Te 3 uur waren alle boulevards van het plein der Bastille tot aan den boulevard Bonne Nouvelle door troepen bezet. De strengste bevelen zijn aan de troepen gegeven, en elk persoon die met de wapenen in de hand gevat wordt, moet onverwijld worden gefusilleerd.

De vereeniging der Pyramidenstraat heeft gisteren avond zitting gehouden. *Montalembert*, *Janvier* en *Léon Faucher* hebben geprotesteerd tegen de ontbinding der Wetg. Verg.

Het aantal der gisteren gevangen genomen vertegenwoordigers beloopt ruim 160, de meeste zijn heden naar Mont Valérien gezonden. De heeren *Dufaire*, *de Broglie* en *de Kèrastrij* zijn op hun woord in hunne woning gevangen.

Krijgsraden zullen worden ingesteld om over diegenen te vonnissen, welke pogingen tot stoornis der orde mogten doen.

Te 3 uur heeft een commissaris van politie, vergezeld door eenige agenten en een piket van de republikeinsche garde, door een' luitenant gekommandeerd, zich naar de zitting van het hof van cassatie begeven en aan den president medegedeeld, dat hij bevel had de bijeenkomst te ontbinden, vermits het hof niet meer bestond. Het hof is onmiddellijk uiteengegaan.

Uit eene zekere bron verneemt men, dat de magistraten van het hof van cassatie, als hoogste geregtshof, heden ochtend wederom zijn bijeengekomen, in opvolging van het daaromtrent bepaaldelijk in de constitutie voorgeschrevene, en een besluit hebben genomen, waarbij de President der republiek in staat van beschuldiging wordt gesteld, en de agenten van de openbare magt en de officieren van het leger worden aangemaand, om den sterken arm aan de justitie te verleenen, tot het ten uitvoer leggen van dit vonnis. Men denkt, dat de magistraten zullen worden gevangen genomen.

(Gisteren heeft het hooge geregtshof eene buitengewone zitting gehouden; de heer *Hardouin* was president en de heer *Raynouard* procureur-generaal; een officier heeft aan het hof te kennen gegeven, dat de constitutie niet meer bestaat en dat derhalve het hof niet meer kon vergaderen. Het hof heeft proces-verbaal van het voorgevallene opgemaakt.)

10 uur des avonds. Op nieuw zijn er heden pogingen gedaan, om een' strijd met de wapenen te leveren; in de straat Rambuteau en in de naburige straten zijn barricades opgerigt, maar de troepen hebben die bemagtigd.

Middernacht. Parijs is nog kalm, maar eenige pogingen tot wederstand hebben op onderscheidene punten plaats gehad, o. a. in de straten Grénetat en Rambuteau zijn barricades opgeworpen, maar door de troepen met geestdrift overmeesterd. Talrijke en sterke patrouilles doorkruisen de straten.

Zier hier eenige verdere bijzonderheden nopens hetgeen heden verder voorviel, of waaromtrent men juistere berigten vernam. — Zoo heeft men ten onregte gemeld, dat de generaal *Lamoricière* ontsnapt is; zijn bediende heeft zich willen verdedigen, heeft geschoten en ontving een degensteek.

De generaal *Changarnier*, die bij zijne arrestatie wederstand bood is, door twee bajonetsteken gewond.

De generaal *Bedeau* lag te bed, toen men hem arresteerde, trok schielijk zijn uniform als generaal aan, versierde zich met zijne insignia van vertegenwoordiger, en verklaarde, dat hij slechts voor het geweld zwichtte.

De generaal *Bedeau* is werkelijk bij zijne gevangenneming gekwetst. Zijn degen is in de worsteling gebroken. Men heeft zich verpligt gezien hem de handen te binden.

De generaal *Leydet*, lid der bergpartij, is heden gearresteerd.

In den afgeloopen nacht hebben de politie-agenten zich ten huize van den heer *Victor Hugo* vervoegd, om hem gevangen te nemen. Te drie uur heden middag waren zij echter nog niet in hun voornemen geslaagd, hoewel onderscheidene personen den heer *Victor Hugo* op de boulevards gezien hebben.

De heeren *Benoist d'Azy* en *Vitot* hebben zich heden morgen gevangen gesteld.

Bij den heer *Thiers* kwam men des morgens te zes uur. Hij zat in zijn kabinet te werken aan *de geschiedenis van het Consulaat en van het Keizerrijk*, toen de militaire magt hem kwam halen. „Laat mij even dezen zin voleindigen," — zeide hij, — en daarna stelde hij zich ter beschikking van den commissaris. „Mag ik nog eens mijne vrouw vaarwel zeggen?" — vroeg hij. 't Werd hem ge-

...gerd. Een officier, bij de arrestatie tegenwoordig, bewerkte echter, dat mevrouw *Thiers* haren echtgenoot de hand mogt drukken!

De heer *Adelsward*, van de linkerzijde, is voor de poort van het Elysée komen protesteren tegen den *coup d'état*, en daar hij zich niet wilde verwijderen, is hij in hechtenis genomen.

Een dertigtal hoofden der democraten uit de voorsteden, berucht als aanvoerders bij het opwerpen en verdedigen van barricades, zijn in hechtenis genomen.

— De heer *de Larochejaquelein* heeft een protest aan de natie gerigt tegen de handelingen van den President der republiek. Daarin wordt gezegd, dat eene daad is gepleegd, welker gevolgen niet zijn te voorzien. De constitutie is omvergeworpen, de Wetgevende Vergadering wederregtelijk door de Uitvoerende Magt ontbonden, de vrijheid van een groot aantal afgevaardigden is aangerand, en de willekenr heeft de plaats van de wet ingenomen. Daar het beroep op het volk, door den heer *Lodewijk Napoleon* gedaan, geene der kenteekenen van loijauteit en vrijheid draagt, protesteert hij met al de kracht zijner overtuiging tegen die handeling en tegen de schending der wet, welke daarmede gepaard ging.

(De heer *de Larochejaquelein* is ook gearresteerd.)

— De schouwburgen zijn weder geopend en even druk bezocht als vroeger, en de menigte is er even vrolijk als ware er niets gebeurd.

— Brieven uit Versailles, Nantes, Corbeil, Fontainebleau, Melun, Orleans, Nevers en Rouaan melden, dat de gebeurtenissen te Parijs een' gunstigen indruk gemaakt hebben.

Reeds uit zestig departementen heeft men berigt ontvangen, dat de gebeurtenissen van den 2den Dec. door de bevolking goed opgenomen worden en er kalmte en rust heerscht.

— Aan al de drukkers is van wege den prefect van politie eene circulaire gezonden, luidende, dat indien zij geen werk hadden, zij zich naar den *Moniteur officiel* of naar de nationale drukkerij konden begeven, alwaar zij werk konden verkrijgen.

— De officiële zamenstelling van het ministerie verschilt eenigzins van de gisteren medegedeelde. Het kabinet bevat de volgende namen: *de Morny*, binnenl. zaken; *Fould*, financiën; *Rouher*, justitie; *Magne*, openbare werken; *St. Arnaud*, oorlog; *Ducos*, marine; *Turgot*, buitenl. zaken; *Lefèvre-Duruflé*, landbouw en koophandel; *Fortoul*, onderwijs en eeredienst.

De openbare administratiën hebben heden als naar gewoonte hare werkzaamheden hervat.

(*Zie het vervolg der Nieuwstijdingen, enz. in het Bijvoegsel.*)

ZEETIJDINGEN.

Binnengekomen te Amsterdam den 3 Dec., *Fekkes* Tjallinga Aurelia, van Newcastle; den 4den *Hoek* Johanna Hendrika, van Newijork; den 5den *Vos* Jantina, van Londen; den 6den *Bakker* vr. Geertje, van Bordeaux. — In het Vlie den 2 Dec., *Nieboer* Hendrika, van Dantzig; *Kuiper* Meinsina, van Gothenburg. — Te Calcutta vóór den 22 Oct., het Ned. Oorl. Stoomschip Ardjoeno, luit. 1ste kl. *Voet*, van Batavia, aan boord hebbende den ex Gouverneur Generaal van Neerlands Indien. — Te Marseille den 1 Dec., *de Vries* Johanna, van Antwerpen. — Te St. Ubes den 18 Nov., *Borchers* Eliza, van Ferrol. — Te Messina den 20 Nov., *Kraan* Annetta Fossina, van Amsterdam; *Schade* Elisabeth, van Newcastle. — Te Ostende den 29 Nov., *Koster* Twee Gebroeders, van Memel. — Te Gent den 3 Dec., *Doewes* Harmonie, van Riga. — Te Londen den 2 Dec., *Gust* Julia, van Groningen; den 3den *Flik* Monnikendam, van Livorno; den 4den *Kuiper* Vijf Gezusters, van Aarhuis. — Te Leith den 1 Dec., *de Boer* Margaretha Jantina, van Flensburg. — Te North Shields vóór den 4 Dec., *van der Veen* Drie Gebroeders, van Harlingen. — Te Hull den 1 Dec., *de Jong* Mina, van Amsterdam. — Te Bremerhaven den 1 Dec., *Meijer* Germania, van Havanna; den 2den *Hazewinkel* Delia, van Riga. — Te Hamburg den 2 Dec., *Smit* Arendina, van Cefalonia. — Te Warnemunde den 2 Dec., *van Laten* Annechiena, van Amsterdam. — Te Rendsburg den 27 Nov., *Topzand* Hopende Zeeman, van Lubeck naar Kiert; *Pronk* Gesina, van Elbing naar Rotterdam; *Mulder* Marchina, van Riga naar Harlingen; *Zoutman* vr. Ida, van Callundborg naar Holland; *Rogaar* vr. Barbara, ven Memel naar Amsterdam; den 29sten *Degenhardt* Wycherdina, van Stettin naar Rouaan. — Te Holtenau den 29 Nov., *de Groot* Maria Roelfina, van Petersburg naar Amsterdam; den 1 Dec., *Koning* vr. Willemina, van Flensburg naar Hull.

Binnengekomen te Helvoet den 6 Dec., *Post* Christina Cornelia, van Lissabon; *van der Wiel* Hendrika, van Nantes. — Te Genua den 30 Nov., *de Boer* Helena Catharina, van Amsterdam. — Te Londen den 5 Dec., *de Haan* Anna Jantina, van Groningen. — Te Deal den 4 Dec., *Bakker* Geertruida, van Drontheim naar Bologne. — Te Liverpool den 3 Dec., *Postema* Martha, van Amsterdam. — Te Yarmouth den 3 Dec., *van der Veen* vr. Anske, van Harlingen. — Te Cuxhaven den 4 Dec., *Mugge* vr. Martha, van Rostock naar Londen. — Te Glückstad den 4 Dec., *Bieze* Anna, van Rouaan.

Vertrokken van Amsterdam den 3 Dec., kapit. *Meijer* vr. Geertina en *Kramer* vr. Agatha Jacobina, beide naar Emden; den 4den *Roelfsema* Jonge Jan, naar Napels; den 5den *de Vries* Vijf Gezusters en *Huisman* Henderina, beide naar Bremen; den 6den *Huges* Jacomina, naar Triest; *Mulder* vr. Clasina en *Mulder* Margreta, beide naar Leer. — Van Texel den 3 Dec., *Klein* Magdalena, naar Liverpool; den 5den *van Duin* Hoop, naar Hull. — Van Havanna den 12 Nov., *de Boer* Neptunus, naar Amsterdam. — Van Roijan den 28 Nov., *Haverbult* Jonge Johanna, naar Hamburg. — Van Portsmouth den 1 Dec., *Trip* Libra, van Amsterdam naar Akijab. — Van St. Nasaire den 1 Dec., *Stutvoet* Annegina Harmina en *van der Wijck* Annegina, beide naar Amsterdam; *van der Wal* Jantina, *Goosens* Cornelia en *Lever* Catharina Elisabeth, alle drie naar Rotterdam

Vertrokken van Rochester den 4 Dez., *Potjer* Dankbaarheid, naar Dordrecht. — Van Aberdeen den 3 Dec., *Valk* Alberdina Gesina, naar Newcastle.

HARLINGEN, 6 Dec. Binnengekomen den 5 Dec., kapit. *van der Meer* Harlingen, van Londen; den 6den *Dekker* Onderneming, van Amsterdam. — Vertrokken den 1 Dec., kapit. *Crone* William Frederik, naar Groningen.

DELFZIJL, 7 Dec. Binnengekomen den 5 Dec., kapit. *de Vries* de vr. Jaapkien, van Bremen naar Amsterdam; den 6den *Pronk* Tweelingen, van Norden; *Oosterhuis* de vr. Janna en *Tent* Goede Verwachting, beide van Bremen; *Forma* Antje, van Leer; *Pruim* Hinderika, van Kiöge naar Amsterdam. — Vertrokken den 5 Dec., kapit. *Modder* Margaretha, van Amsterdam naar Emden; *Heins* Bouwina, van Amsterdam naar Leer; den 6den *Bolwin* Phoenix, naar Papenborg; den 7den *Nieveen* Hinderika en *Koens* de Jonge Rudolf, beide van Amsterdam naar Emden.

TERMUNTERZIJL, 7 Dec. Binnengekomen den 1 Dec., kapit. *Burman* de vr. Geziena en den 5den *Pasman* de vr. Elisabeth, beide van Leer. — Vertrokken den 7 Dec., kapit. *Burman* de vr. Geziena, naar Leer.

ZOUTKAMP, 7 Dec. Binnengekomen den 3 Dec., kapit. *Faber* Henderika Catharina, van Frederikstadt; het klaringsvaartuig Vriesland, van Uithuisterwad. — Zeilklaar kapit. *Kortrijk* Anna Alida, op avontuur.

HAVANA, 13 Nov. Het schip Adèle, kapit. *Jenker*, van Belise naar Liverpool, is op de Alcranes bij Key Levisa verongelukt, doch een gedeelte der lading en inventaris geborgen.

BERGEN in NOORWEGEN, 22 November. — Te Christiansund is binnengekomen de kof Antje Witzenberg, kapitein *K. J. Middel*, komende van Archangel met rogge. Het schip was lek en de lading gedeeltelijk bedorven.

LIJST DER NEDERLANDSCHE SCHEPEN, welke de Sond gepasseerd zijn.

26 Nov. Uil, Hendrik Pieter (Krommenie), v. Petersb. n. Amsterd.
Orsel, Egberdina Schuringa (Veend.), v. Dantz. n. Nantes.
28 —— Kiewit, Maria Catharina (Ameland), v. Petersb. n. Amst.
Gust, Antonia Fransina (Amsterd.), v. Amsterd. n. Koningsb.
29 —— v. d. Veen, Johanna Gezina (Pekela), v. Riga n. Amsterdam.
Potjewijd, Eppien (Pekela), van Antwerpen n. Koppenh.
30 —— Glim, Hendrika Magrita (Pekela), v. Petersb. n. de Maas.
Veen, Alida (Pekela), v. Riga n. Bordeaux.
1 Dec. Jager, Zwaantje Elisabeth, v. Memel n. Engeland.
de Grooth, Johanna Maria, v. Riga n. Gent.
Franken, Harmonie, v. Petersburg n. Amsterdam.
Fenenga, Clara Dorothea, v. Riga n. Cherbourg.
Meijer, Engelina, v. Riga n. Abbeville.
Appel, Morgenstern, v. Riga n. Amsterdam.
Petersen, Anna Margretha, v. Gothenburg n. Koppenhage.
Drewes, Afiena Hillechiena, v. Petersburg n. Amsterdam.
Hansen, Anna Catrina, v. Calmar n. Noorwegen.
2 —— Regtdoorzee, Gez. van Zieler, v. Riga n. Dublin.
Hansen, Fortuna, v. Koppenhage n. Bergen.
Hansen, Aeolus, v. Rostock n. Bergen.

De Wind den 26sten en 28sten Nov. N.O.; den 29sten N.W.; den 30sten N.O.; den 1sten en 2den December N.W.

ELSENEUR, 2 December 1851.

UITTREKSEL uit het *REGISTER van de BROODZETTING voor de Stad Groningen.*

Maandag, 8 December 1851.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS van *Groningen* hebben de prijzen van het **BROOD** heden gezet als volgt:

Het grof Roggebrood	van 4 Ponden 42 Cts.,	per ℔ 10^{5}Cts.
De Grofweiten Bol	„ 5 Oncen 11^5 Cts.,	„ „ 23 Cts.
De Fransche Bol	„ 3 Oncen 12^5 Cts.,	„ „ 41 Cts.
De Regelwegge	„ 3 Oncen 11^5 Cts.,	„ „ 38 Cts.
De Hollandsche of Tarwebol	„ 3 Oncen 10^5 Cts.,	„ „ 35 Cts.

Voor eensluidend Uittreksel,
De Secretaris: HORA SICCAMA.

PRIJZEN DER GRANEN, ZADEN ENZ.

GRONINGEN, 5 *December*.

TARWE.	Zw. Zaad 64 ℔ f 4,80	Bl. Voer 38 ℔ f 2,40
Oude Bak 72 ℔ f 7,50	Veen 64 » » 4,70	» 40 » » 2,60
N. Oml. 68 » » 6,50	» 66 » » 5,00	Zw. Voer 36 » » 2,10
» 70 » » 6,90	N. GERST.	» 38 » » 2,25
» 72 » » 7,30	Winter 56 ℔ f 4,30	» 40 » » 2,40
» Old. 68 » » 6,25	» 58 » » 4,60	BOONEN.
» 70 » » 6,75	» 60 » » 4,90	Paardeb. f 4,25 a f 5,60
» 72 » » 7,20	Zomer 56 » » 3,85	ZADEN, ENZ.
ROGGE.	» 58 » » 4,10	Gr.Gortp.m. f 6,75 f 7,50
N. Inl. 66 ℔ f 6,40	Knobbe 58 » » 4,40	Par.100N.℔ f 10 f 13
» 68 » f 6,70	» 60 » » 4,40	Koolz. f 9,25,50,60
» 70 » » 7,00	» 62 » » 4,70	Oostfr. dito f 9,50,80
O. 66 » » 6,40	N. HAVER.	Zomerz. f 5,50 a f 6,75
» 68 » » 6,70	Dikke 38 ℔ f 2,55	Boterz. f 6,50,75
N. BOEKWEIT.	» 41 » » 2,75	G.Mosts. f
Gr. Zd. 62 ℔ f 4,65	» 44 » » 3,00	Raapol. p. v. f 31
» 64 » » 4,95	» 46 » » 3,20	Prijs der Boter
» 66 » » 5,25	» 48 » » 3,40	1ste s. Ton f 26
	Bl. Voer 36 » » 2,25	2de » Ton f 25
		Hooiboter f 27 a f 29

Oude en nieuwe Tarwe goed prijshoudend. — Rogge als voren. — Boekweit 10 cents hooger wel afgaande. — Gerst mede 10 cents hooger wel te plaatsen. — Zware dikke en Witte Voer-Haver vond wat meerder vraag en mede iets aangenamer; ligte dikke en Zwarte Voer in een doen. — Boonen goed prijshoudend. — Gort ging weinig in om. — Koolzaad stil.

AMSTERDAM, 6 *Decemb.* Tarwe aan cons. en speculatie. In entr.: 133, 134 ℔ Rost. f 265, f 268. In cons.: 130 ℔ witb. Pools. f 293; 125 ℔ ger. Rost. f 235; 132 ℔ Kub. f 280; 121 ℔ Gron. f 205. — Rogge bij partij iets lager, aan cons. en speculatie; in entr.: 116 ℔ Gedr. f 182; 118 ℔ dito f 188; in cons: 116 ℔ gedr. f 190; 123 ℔ Pruiss. f 209; 122 ℔ dito f 205. — Gerst zonder handel. Koolzaad onveranderd: op 9 vat in Dec. 54 p. vl. — Lijnzaad zonder handel. — Raapolie dadelijk ruim prijsh., op levering met weinig handel niet williger: op 6/w. f 33,75; vlieg. f 32,50 a 75; Mei f 33,25 a 50 a 33,25; Sept. f 34,50; Oct. en Nov. f 34,75. — Lijnolie op 6/w. f 34,75; vlieg. f 34 a 33,75. — Hennepolie op 6/w. f 38; vlieg. f 37.

LONDEN, 5 *Dec.* Ten gevolge van minder ruimen aanvoer werden de prijzen van l.l. Maandag voor Tarwe gemakkelijk bedongen. Gerst nagenoeg onveranderd. Haver zonder variatie. Boonen en Erwten souteneerden de vorige koersen.

PRIJSCOURANT DER EFFEKTEN.

Amsterdam, 6 *December*.

NEDERL., Werk. Schuld 2½ pCt. 55, 55¾, 55¾; Dito Certific. 3 pCt. 63, 63¼, 63¼; Dito Dito 4 pCt. 83½, 83⅞, 83⅞; O. I. Leening 4 pCt. 83; Amortisatie-Syndicaat 3½ pCt. 84; Handelm. 105. — BELGIE, bij *Rothschild* 2½ pCt. 43¾, 44. — FRANKRIJK, Oblig. 3 pCt. 48¼, 50, 50. — SPANJE, L. bij *Ardoins* v. 85 £ 5 pCt. 13$\frac{1}{16}$, 14, 14; Dito Dito van 510 £ 5 pCt. 13⅞, 14⅛, 14⅛; Dito bij Dito, Onbep. Stukken 5 pCt. 13⅞; Dito Binnenl. à 6/m 3 pCt. 31½, 32⅜, 32⅜; Coup. Ard. 6$\frac{15}{16}$, 7$\frac{3}{16}$, 7$\frac{3}{16}$; Fransche Uitgest. 4½. — PORTUGAL, te Londen 5 pCt. 31½; Dito Dito 4 pCt. 30¾, 31⅛, 31⅛. — RUSLAND, Obl. *Hope* 1798 en 1816 5 pCt. 99, 100¼, 100; Dito Dito 1828 en 1829 5 pCt. 99, 100, 100; Certific. bij Dito 1831 en 1833 5 pCt. 92; Dito 4½ pCt. 98, 98½, 98½; Dito bij *Stieglitz en Co.* 4 pCt. 84. — OOSTENRIJK, Metalliek 5 pCt. 60½, 63¼; Dito Nieuwe 2½ pCt. 31½, 32⅜; Dito Nieuwe 5 pCt. 69, 71½, 71½; Amerik. Bank-Act. 3½, ⅞, ⅛; Braz. 5 pCt. 90; Mex. 20⅜, ⅛, ⅛; 5 pCt. Metall. Letter B 70¼, 71, 71.

Onze Fondsenmarkt opende heden over het algemeen in min gunstige stemming en zelfs tot de lagere koersen vertoonden zich vele verkoopers.

Na het bekend worden der hoogere koersen van Parijs van gisteren per telegraaf, gingen zoowel onze binnenl. als buitenl. snel weder opwaarts. Er scheen eenig meerder vertrouwen bij de speculanten te ontstaan en de stemming blijft zeer willig.

De handel was bijzonder levendig.

Het geld was heden gemakkelijker te verkrijgen, op Prolongatie is a ½ pCt. lager dan gisteren afgegeven.

Braz. 1824 van 200 £ 89; Orig. Amerik. Bank-Actien 3, ¼; Spanje 1 pCt. 2/m. na de uitgifte 14⅜.

Koers van het Geld: Beleening 2½, Prolong. 3, 3½, Disconto 2 pCt.

Laatste Prijzen te 5 uur. Integr. 2½ pCt. 55¾; Ard. a 510 £ 14⅛ a $\frac{3}{16}$; Binnenl. 3 pCts. 32⅜; Metall. 5 pCt. 63¼ a ⅛; Dito 2½ pCt. 32⅜ a ⅜.

AMSTERDAM, 7 *December*. EFFEKTEN-SOCIETEIT, te 4½ uur.

Integralen 57, ⅛, ¼, 57, $\frac{11}{16}$. 4 pCt. 86, ¼, 86. 4 pCts. Oost-Ind. 85. Ard. a 85 £ 15$\frac{3}{16}$, 15. Dito a 510 £ 15, ¼, $\frac{3}{16}$, ⅛, $\frac{3}{16}$, ¼, $\frac{5}{16}$, $\frac{3}{16}$, ⅛, $\frac{1}{16}$, 15, $\frac{1}{16}$, ⅛. Dito Coup. 7$\frac{15}{16}$, ⅞, $\frac{13}{16}$. Binnenl. 3 pCts. 34½, ⅜, $\frac{9}{16}$, ½, ⅜. Portug. 4 pCts. 33¼, 33, 32½, 32, ½. Fransche Oblig. 3 pCts. 52½, ¾, 53, ¼, 52¾, ⅞, ⅞. Metalliek 5 pCts. 66, 67, 66½. Dito Nieuwe 74¼. Mexik. 22$\frac{1}{16}$, 21⅞. Amerik. Bank-Actiën 4⅛, ¼, ⅜. Dito Origin. 4.

Op de geruststellende berigten en de belangrijke verbetering, welke de Fransche fondsen ter beurze van gisteren te Parijs hebben ondervonden, hebben zich ook hier zoowel onze binnenl. als de meeste soorten van buitenl. effecten aanmerkelijk in prijs verbeterd.

Tot de verhoogde koersen kwamen wel eenige verkoopers te voorschijn, doch over het algemeen blijven, tot de genoteerde koersen, bij zeer levendigen handel, de prijzen veel hooger dan gisteren.

ADVERTENTIEN.

De ondergeteekende, het verzoek ontvangen hebbende, om eenen CURSUS **WETENSCHAPPELIJK-POPULAIRE *VOORLEZINGEN*** te houden, heeft, na overleg met Prof. DE GROOT, besloten, tot onderwerp te nemen: ***het leven des Heeren***, en daarvan in dezen Winter, in eene reeks van pl. m. 20 Voorlezingen, het eerste gedeelte te behandelen.

Hij wenscht zulks te doen in de BENEDENZAAL van het CONCERTHUIS, des **ZATURDAGS**, 's namiddags te *drie uur*, te beginnen met ZATURDAG den 13den dezer.

Ten einde te vernemen, of een 40tal Naamteekeningen de voor LOKAAL, VUUR, ENZ. vereischte kosten willen dekken, heeft hij een paar LIJSTEN in circulatie gebragt, die evenwel volstrekt niet overal rondgaan. Mogt iemand die geene dezer Lijsten onder het oog kreeg, de Voorlezingen wenschen bij te wonen, er ligt eene LIJST ter TEEKENING in het **CONCERTHUIS.**

De CONTRIBUTIE is voor elken Persoon, Man of Vrouw, **drie Gulden.**

GRONINGEN, 8 December 1851.

L. S. P. MEIJBOOM.

*** GEWONE OPENLIJKE VERGADERING van het DEPARTEMENT *GRONINGEN* der MAATSCHAPPIJ **Tot Nut van 't Algemeen**, op WOENSDAG den 10den December 1851, des avonds te 6 uur, in het CONCERTHUIS in de Poelestraat. — Redevoering door Mr. B. D. H. TELLEGEN. Bijdrage door Mr. N. VAN HASSELT en Mr. A. MODDERMAN.

Namens het Bestuur:
R. J. SCHIERBEEK, *Secretaris.*

NEÊRLANDS HEIL.

VERGADERING dezer KIESVEREENIGING op **DONDERDAG** den 11den Decembar e.k., des avonds precies te half zeven uur, ten Huize van den Kastelein TEN HAVE, aan de Groote Markt, ten einde over te gaan tot de keuze van een' **KANDIDAAT** voor het LIDMAATSCHAP van den GEMEENTERAAD te *Groningen.*

GRONINGEN 8 November 1851.

ZEEMANSCOLLEGIE DE GRONINGER EENDRA...

ten Huize van de Wedw. BONTEKOE, op DONDER... den 11den December 1851, des avonds te zeven uur.

A. SWAAGMAN,
Secretaris.

*** **GEWONE VERGADERING** van LEDEN der AKADEMIE *MINERVA*, op DINGSD... den 16den December 1851, des avonds te 6½ uur, in CONCERTHUIS in de Poelestraat. — VERSLAG van BEOORDEELING over- en TENTOONSTELLING van ingekomene SCHILDERIJEN en TEEKENINGEN. — K... ZE van een LID des BESTUURS. — OVERWEGING het in de Vergadering van den 17den December 1850 ged... VOORSTEL ter WETSVERANDERING.

GRONINGEN, 9 December 1851.

De Secretaris bij het Bestuur der Akademie voorno...
J. H. GEERTSEMA, C.z.

VINDICAT ATQUE POLI...

EERSTE

Studenten-Winterconcert,

op **HEDEN** DINGSDAG den 9den December 1851, ... avonds te 6 uur, in de GROOTE CONCERTZAAL.

SCHOUWBURG TE GRONINGE...

Op VRIJDAG den 12den December e.k., ... avonds te half zeven, zullen de hier aanw... LEDEN van de HANNOVERSCHE HOFKA... geven een

GROOT INSTRUMENTAAL CONCE...

waarvan het Programma nader zal worden bekend gem...

De Prijzen der Plaatsen zijn: in de Loge.. f 1 — 25.
in de Parterre - 1 — 00.

HH. Militairen en Studenten betalen 50 Cts.

KAARTJES zijn te bekomen en PLAATSEN te spreken bij den Bureaulist DE KONING, in de Zwan...

STADS SCHOUWBURG.

De ondergeteekende heeft de eer te berigten, dat va... met den 20sten DECEMBER tot en met den 10den AP... 1852, **alle ZATURDAGEN TOONEELVO... STELLINGEN** zullen gegeven worden. Het ABONMENT is bepaald: 1ste Rang f 1—40, 2de Rang f 1... 3de Rang f 0—70, 4de Rang f 0—50, volgens bepal... in de Abonnementslijsten vermeld, welke door D. DRAAISMA aan de woningen der H.H. Geabonne... van gepassseerden Winter zal worden aangeboden.

ROSENVELDT,
Directeur.

HUWELIJKS-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

*** **Vijfentwintigjarige Huwelijksve... niging** van

E. H. BOS
en
T. J. BROUWER.

DELFZIJL, 5 December 1851.

*** Ondertrouwd:

A. DEN BREEMS, J.Z.
van *Vlaardingen*,
met
A. ENSING.

GRONINGEN, 5 December 1851.

Eenige en algemeene kennisgeving.

*** Bevallen van eenen ZOON JOHANNA MARIA JONGE, geliefde Echtgenoot van

J. E. TIDDENS.

GRONINGEN, 7 December 1851.

*** Heden overleed onze geliefde Tante en Behu... Tante Mejufvrouw JOHANNA CHRISTINA DE PO... THIER, in den hoogen ouderdom van ruim 82 jaren.

GRONINGEN, 4 December 1851.

Uit aller naam,
J. J. H. DE PONTHIE...

Eenige kennisgeving.

*** Gisteren avond overleed ons geliefd jongste Do... tertje ANNA MAGRETHA BARTINA, na eene kortstond... ziekte, in den ouderdom van 3 jaren en 2 maanden.

GRONINGEN, 5 December 1851.

C. R. VAN DER MEER.
G. V. D. MEER—WANDELÉ.

*** DEN HAM, 5 December 1851. Gisteren avo... overleed, ten gevolge van een hevig lijden, mijn geli... oudste Zoon FRANS KOPPIUS, *Theol. Doctor en Pr... kant te Ham en Fransum*, in den ouderdom van 42 jaren 6 maanden.

Dr. **W. J. KOPPIUS,**
Pred. te *Blijham.*

Algemeene voor bijzondere kennisgeving.

*** PIETERBUREN, 5 December 1851. Heden werd ik ... diepen rouw gedompeld door het overlijden van mijnen ge... den Echtgenoot LUITJE JANS RIENKS. Hij bereikte ... ouderdom van 43 jaren, waarvan wij 14 jaren door ... Huwelijk zijn vereenigd geweest. Groot is het verlies ... mij en voor het zevental nagelatene Kinderen, daar wij ... hem den besten Man en Vader verloren hebben, — ... nederig wensch ik Gode te zwijgen, wetende, dat alles, ... Hij doet, wijs en goed is.

Algemeene kennisgeving.

S. K. WESTERDIJK,
Wedw. L. J. RIENKS.

*** Heden morgen overleed, zacht en kalm, in de ho... eens beteren levens, mijn onvergetelijke Echtgenoot WIJ... DELT WIJNDELS, in leven *Zeilmaker en Zakken-verh... der alhier*, in den ouderdom van ruim 72 jaren. Eene lan... durige sukkeling ontrukte hem aan mij, wien hij door ... 44jarig gelukkig huwelijk zoo dierbaar was; — aan mij... Kinderen, Behuwd- en Kleinkinderen, wie allen hij zoo lief ... en in hem nu den besten Vader betreuren. Hoe zwaar ... allen en vooral mij in mijn gevorderden leeftijd deze ... treft, kunnen slechts zij beseffen, die den steeds werkzam... en ijverigen Man en Vader gekend hebben; wenschende ... echter te berusten in den wil van Hem, wiens doen wijsh... liefde is.

GRONINGEN, 7 December 1851.

JANTJE SIEBOLDS DE BOER,
Wedw. W. WIJNDELS.

Eenige kennisgeving aan Familie, Vrienden en Bekenden voornamelijk buiten de stad.

*** Op den 5den dezer overleed mijne Dochter JANTJE in den ouderdom van 19 jaren en 9 maanden.

GRONINGEN, 7 December 1851.

J. B. BRUNS,
Med. Doct.

*** Door **S. E. VAN NOOTEN**, te *Schoonhoven* is op heden uitgegeven en alom verzonden, de

Almanak
VOOR HOLLANDSCHE BLIJGEESTIGEN,

VOOR HET JAAR 1852.

Nieuwe Serie, zesde Jaarg. Prijs **60** Centen.

Dit goedkoope **Jaarboekje**, versierd met ... **Plaatjes**, bijeenverzameld door vele begaafd... Schrijvers en Dichters, bevat weder eene keur van SCHERT... en LUIM.

Bij **L. SCHIERBEEK**, te *Leeuwarden*, is
...t en alom te bekomen:

DE VIERDE DRUK VAN

VOLKSGENEESKUNDE

EENVOUDIGE MIDDELEN EN RAADGEVINGEN
TEGEN DE

...ALEN EN KRANKHEDEN DER MENSCHEN.

...AR DEN TWEEDEN DRUK UIT HET HOOGDUITSCH VAN
...F. OSIANDER, *Hoogleeraar in de Geneeskunde*
...Göttingen; op nieuw nagezien, meer bijzonder in-
...erigt naar de behoeften van ons Vaderland, en
vermeerderd met korte aanwijzingen der ken-
teekenen van de onderscheidene Ziekten,
enz., door **J. A. VAN OORT**,
...r *van Gezondheid der Tweede Klasse bij de Armee*.
...Werk bevat eene groote menigte eenvoudige hulp-
...len, welke de Natuur zelve tegen de Menschelijke
... heeft daargesteld; — men vindt hier alzoo eene
...te raadgevingen, onder meer anderen:
...n Ontsteking, Koorts, Tandpijn, Hoofdpijn, Ver-
...eld, Hoest, Kramp in de Maag, het Zuur, de Hik,
...op, Aanbeijen, Jicht en Rhumatisme, Aamborstig-
...Kramp in de Borst, Longtering, Ontsteking van den
..., Graveel, Wormen, Lintworm, Vallende Ziekte,
..., Geelzucht, Waterzucht, Scheurbuik, Ziekten der
...en, Klierziekten, Oogziekten, Onvruchtbaarheid,
... der Zwangerheid, Ontsteking der Vrouwelijke
..., Vergiftiging, Schijndood, Behoedmiddelen tegen
...ttelijke Ziekten, de Aziatische Braakloop, Cholera
..., Huiduitslag, Moedervlekken, Zeeziekte, enz.
...e *buitengewoon goedkoope* Prijs van dit Handboek, dat
... de Voorrede en Inhoud 302 bladzijden druks be-
...is slechts gesteld op **f 1 — 25.**
...n leze de gunstige Beoordeeling van bo-
...enoemd Werk, voorkomende in het
...agsblad van den 7den September l.l.

...STKANTOOR TE GRONINGEN.

...DIRECTEUR van het POSTKANTOOR te *Gro-*
... berigt bij deze, dat sedert den Eersten dezer
..., tot nadere kennisgeving, er **geene EXPEDI-**
... naar **HOLLAND** over *HARLINGEN* of de
...MER plaats heeft.
...POST naar **HOLLAND** blijft iederen morgen
...kken te **tien** uur, waarvoor de **laatste ligting**
...BUS een half uur **vroeger** plaats heeft. Behalve
... gelegenheid **vertrekt** er op DINGSDAG en
...DAG eene **ESTAFETTE** naar *ZWOLLE*, die de
...even voor *ASSEN* en *MEPPEL*, *ARNHEM*,
...TERDAM en verder gelegen plaatsen medeneemt.
... **laatste ligting** der **BUS** voor deze dienst is des
...nds te **tien** uur.
... **marktberigten** en andere **drukwerken** moe-
...**ilterlijk** om **half tien** op het POSTKANTOOR
...ebragt; de **aangeteekende brieven**, en die, welke
...**frankering** worden aangeboden, kunnen niet later
... voor **tien** uur worden aangenomen.

De Directeur van het Postkantoor:
J. W. C. VAN ITTERSUM.

AFSCHRIFT.

... den jare eenduizend achthonderd eenenvijftig, den
... December, ten verzoeke van den Heer PIETER
... ARNHEM, zonder beroep, wonende te *Scharmer*,
...iciliëerd te *Groningen*, als Erfgenaam naar de Wet
... wijlen zijnen Zoon **WILLEM CAREL VAN**
...NHEM, gewoond hebbende en overleden te *Gronin-*
...wiens Nalatenschap bij overeenkomstig het voorschrift
... Wet, onder het voorregt van Boedelbeschrijving, heeft
...aard, kiezende hij, Requirant, voor zooverre noodig,
...ilie bij zijnen Procureur, hierna gemeld; — voorts
...kracht van een Vonnis door de Arrondissements-Regt-
... van *Groningen*, op den eenendertigsten October 1800
...vijftig gewezen, behoorlijk op de expeditie geregis-
..., en waarvan bij deze Afschrift wordt overgeleverd,
...ik, BRONNO DE HAAN, Deurwaarder bij het Pro-
... Geregtshof van *Groningen*, wonende te *Groningen*,
... **tweedenmale gedagvaard:**
...LE ZOO BEKENDE ALS ONBEKENDE
...AFWEZIGE BELANGHEBBENDEN, bij
...voormelde door den Requirant in zijne hoedanigheid
...eld onder het voorregt van Boedelbeschrijving aan-
...de **NALATENSCHAP** van wijlen den Heer ***Wil-***
...van Arnhem, op den achttienden October 1800
...veertig overleden, om, bij vooraf gestelden Procureur,
...RIJDAG den 7den Mei 1800 tweeënvijftig, des mor-
...te half tien uur, te verschijnen ter gewone TE-
...ZITTING van welgemelde REGTBANK, ten einde te
...woorden en met den Eischer **voort te proce-**
...en op de **vordering** welke hij bij deze instelt,
...kende daartoe, dat:
...ngezien de Requirant van het **BEHEER** en de
...MINISTRATIE door hem in opgemelden, onder
...voorregt van Boedelbeschrijving aanvaarden Boedel van
... zijnen Zoon voornoemd, gehad, gehouden en ge-
..., in den vorm bij de Wet voorgeschreven, aan de
...DAAGDEN **REKENING** en **VERANTWOOR-**
...ING verlangende te doen, die REKENING met de
...SCHEIDEN ter inzage door de belanghebbenden ter
...IFFIE der REGTBANK voornoemd heeft nedergelegd, —
...stdien bij Vonnis der ARRONDISSEMENTS-REGT-
... zal worden benoemd een REGTER-COMMISSARIS,
...wiens overstaan die REKENING door den Requirant
...kunnen worden gedaan, en dat de GEDAAGDEN
... tevens zullen worden veroordeeld, om, nadat die
...ning alzoo zal zijn gedaan, met den Eischer, op de
... bij de Wet bepaald, VOORT TE PROCEDEREN,
... te geraken tot VASTSTELLING van het SALDO
...REKENING, mitsgaders van al hetgeen de Eischer
... van die Nalatenschap onder zich heeft, om ver-
... door hem te worden UITGEKEERD en AFGE-
... aan zoodanige BELANGHEBBENDEN, als be-
... zullen worden daartoe geregtigd te zijn, alles met
... dat de KOSTEN ter dezer Zake reeds gemaakt en
... te maken, door den Eischer bij voorrang zullen
... worden GEKORT op het BATIG OVERSCHOT
...denzelven BOEDEL, en met VEROORDEELING van
... der GEDAAGDEN, welke deze VORDE
... zullen tegenspreken, in de KOSTEN van het
...OTSGEDING.
... heb ik Deurwaarder aan de Gedaagden verklaard,
... Mr. **ANTONIUS MODDERMAN** als Proku-
... voor den Eischer in dezen zal occuperen, en voorts
...hrift van voormeld Vonnis en van dit Exploit aan-
... aan de Vergaderplaats der Regtbank voornoemd;
... gelijke Afschriften dezer Openbare Dagvaarding
...malen zullen geplaatst worden in de *Haarlemsche* en
...*inger Couranten*, als daartoe bij voormeld Vonnis
...wezen; zijnde de kosten, behalve de Zegels, het Regt
... Registratie en de plaatsing in de Dagbladen, vijf
... achtenegentig Cent.

B. DE HAAN,
Deurwaarder.

De **CURATOR** in het FAILLISSE-
MENT van **RUTGERT HARTMAN**
maakt bij deze aan de CREDITEUREN be-
kend, dat de **BERAADSLAGING**
... het aangebodene **ACCOORD** is bepaald op **heden**
... **acht dagen**, zijnde **den 16den December**
..., des voormiddags te tien uur, in de AUDIËNTIE-
... der ARRONDISSEMENTS-REGTBANK te *Groningen*.
Mr. J. OFFERHAUS.

OPROEPING VAN ERFGENAMEN.

Benevens die zich reeds als zoodanig hebben aangegeven, wordt ieder, die vermeent **ERFGENAAM** te zijn van wijlen **WUBBO JANS VEENHUIS** en wijlen zijne Echtgenoot **ENGELTJE GEERTS BOS**, beiden gewoond hebbende en overleden te *Winschoten*, opgeroepen om zich op MAANDAG den 19den Januarij 1852, des voormiddags te tien uur, ten Sterfhuize van eerstgenoemde te vervoegen, ten einde bij de ONTZEGELING en INVENTARISATIE des BOEDELS, tegenwoordig te zijn.

EXTRACT.

Bij Vonnis, gewezen bij de ARRONDISSEMENTS-REGTBANK te *Winschoten*, den vierden December 1800 eenenvijftig, is **JOHANNES HARMS BARTELDS**, Winkelier in beide soorten van Waren, wonende te *Muntendam*, verklaard in staat van **FAILLISSEMENT**, aanvangende met den dag van het Vonnis.

Tot REGTER-COMMISSARIS in dit Faillissement is benoemd de Heer Mr. **G. DIEPHUIS**, Regter in opgemelde Regtbank, en tot CURATOR **UGE UGES**, Procureur bij dezelfde Regtbank en wonende te *Winschoten*.

Voor Extract conform:
UGE UGES, *Curator.*

Bij vonnis der *Arrondissements-Regtbank te Groningen*, d.d. 5den December 1800 eenenvijftig, is op eigene aangifte in staat van Faillissement verklaard **FREDERIK RUDOLF SCHATTENBERG**, Winkelier in Manufacturen, wonende te *Groningen*, met benoeming van den Edel Achtb. Heer Mr. J. WOLDRINGH, Regter in gemelde Regtbank, tot Regter-Commissaris, en van Mr. S. MENALDA, Advokaat, wonende te *Groningen*, tot Curator in dezen, en met bepaling voorts, dat dit Faillissement is aangevangen op den 5den December 1800 eenenvijftig.

Voor Extract conform:
Mr. S. MENALDA,
Curator.

GROOTE HOUTBOELDAG.

Op WOENSDAG en DONDERDAG den 10den en 11den December 1851, des voormiddags te 10 uur te beginnen, zullen, op de Plaats *LIJNWIJK*, te *Kropswolde*, ten verzoeke van R. MARRING, publiek worden verkocht: ongeveer **500 zware EIKEN** en **20** stuks **BEUKEN BOOMEN**, tot alle werk geschikt.

Mr. J. W. QUINTUS, *Notaris.*

*** Ten overstaan van Mr. **J. W. QUINTUS**, Notaris te *Groningen*, zullen, op MAANDAG den 5den Januarij 1852, des avonds te 7 uur, ten Huize van den Kastelein J. H. EEKHOFF, aan de Groote Markt aldaar, publiek worden verkocht:

I. Eene HEEREN BEHUIZING, get. O 16 rood, met fraaijen TUIN er achter, staande en gelegen Oostzijde in de Nieuwe Ebbingestraat te *Groningen*, door wijlen den Heer W. FOCKENS bewoond geweest.

II. Eene WOONKAMER, get. O 112 rood, staande aan het Boterdiep te *Groningen*, achter het vorige perceel.

III. Eene ruime, weldoortimmerde en tot vele Affaires geschikte BEHUIZING, get. R 69 rood, zijnde sedert jaren eene beklante **GOUD- en ZILVERSMEDERIJ**, staande op eigen grond, Zuidzijde in de Steentilstraat, te *Groningen*, wordende door J. H. SELDERS en Mejufvrouw in eigendom bewoond.

Over dit Perceel kan de halve Koopprijs blijven beleend.

IV. Eene nette BEHUIZING met OPEN PLAATS er achter, get. D 69 rood, staande en gelegen op eigen grond, Noordzijde aan het Kattendiep te *Groningen*, wordende door T. F. HUISMAN bewoond.

Over dit perceel kan 2/3 van den Koopprijs, naar 4½ pCt., blijven uitstaan.

V. Eene net betimmerde HEEREN BEHUIZING, met een' VRIJEN GANG ter zijde, get. G 254 V rood, no. 235, staande en gelegen op eigen grond, Oostzijde in de Nieuwe Boteringestraat te *Groningen*, wordende door Mejufvr. de Wedw. W. BIELEVELDT bewoond.

VI. De EIGENDOM van ongeveer 1⅘ Bunder *Land*, gelegen op de *Grijsdoot*, onder *Leens*, bij E. M. STRATINGH onder beklemming in gebruik voor eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 15 — 00.

VII. De EIGENDOM van ongeveer 1½ B. *Land*, gelegen te *Ulrum*, bij G. J. HUIZINGA en Vrouw onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 12 — 00.

VIII. De EIGENDOM van ongeveer 1¼ B. *Land*, gelegen te *Ulrum*, bij P. E. PRINS en Vrouw onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 10 — 00.

IX. De EIGENDOM van ongeveer 1½ B. *Land*, gelegen te *Leermens*, bij de Weduwe K. S. DIEPHUIS onder beklemming in gebruik, jaarlijks op Midwinter voor *f* 10 — 00.

X. De EIGENDOM van ongeveer 1¼ B. *Land*, aldaar, bij D. J. KARSSENS en Vrouw onder beklemming in gebruik, jaarlijks op Midwinter voor *f* 10 — 00.

XI. De EIGENDOM van ongeveer 1¼ B. *Land*, aldaar, bij K. S. DOORNBOS en Vrouw onder beklemming in gebruik, jaarlijks op Midwinter voor *f* 10 — 00.

XII. De EIGENDOM van een *vaste en onherroepelijke Grondpacht van een' Tuin*, gelegen in de Houtzagerssteeg buiten de Oosterpoort te *Groningen*, bij TJERK DE VRIES en Vrouw in gebruik voor eene jaarlijksche, op den 1sten Mei verschijnende, grondpacht van *f* 6—40.

XIII. De EIGENDOM van een *Hofgrond*, gelegen in de Baresteeg buiten de Heerepoort te *Groningen*, bij RENSKE VAN DER BORG in gebruik, voor eene jaarlijksche, op den 29sten September verschijnende, grondpacht van *f* 5—00 en het zesjarig geschenk.

XIV. De EIGENDOM van ongeveer 2¼ B. *Land*, gelegen onder *Grootegast*, bij J. A. FRIESWIJK en Vrouw onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op den 1sten Mei verschijnende, huur van *f* 15—00.

XV. De EIGENDOM van ongeveer 3 B. *Land*, gelegen onder *Oldehove*, bij A. D. FRANSENS en Vrouw onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midw. verschijnende, huur van *f* 18—00.

XVI. De EIGENDOM van ongeveer 7 B. *Land*, gelegen te *Oostwold*, in het Westerkwartier, bij TRIJNTJE IJTZES BOS, Wedw. H. VAN DER DONK, onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op den 1sten Mei verschijnende, huur van *f* 30 — 00 en het zesjarig geschenk.

XVIII. De EIGENDOM van ongeveer 7½ B. *Land*, mede aldaar gelegen, bij P. W. DE BOER en Vrouw onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op den 1sten Mei verschijnende, huur van *f* 18 — 75 en het zesjarig geschenk.

XVIII. De EIGENDOM van ongeveer 1⅓ B. *Behuisd Land*, gelegen te *Roderwolde*, bij H. VAN DER DONK onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op den 1sten Mei verschijnende, huur van *f* 7 — 50 en het zesjarig geschenk.

XIX. De EIGENDOM van ongeveer 3½ B. *Land*, gelegen te *Opwierda*, bij E. TAKENS en Vrouw onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midw. verschijnende, huur van *f* 24 — 50.

XX. De EIGENDOM van eene *Behuisde Heemstede*, gelegen te *Oosternieland*, bij H. J. RIJSINGA en Vrouw onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Martini verschijnende, huur van *f* 12—00.

XXI. De EIGENDOM van ongeveer 1½ B. *Land*, te *Zandeweer*, gelegen, bij A. A. VAN BERGEN en Vrouw onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midw. verschijnende, huur van *f* 10—50.

XXII. De EIGENDOM van ongeveer 1⅝ B. *Land*, gelegen te *Uithuizermeeden*, bij R. J. GREIDE onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midw. verschijnende, huur van *f* 10 — 00.

Om te aanvaarden de perceelen 1 tot en met 5 op den 1sten Mei 1852, en de overige perceelen dadelijk na den finalen toeslag.

Te bezien, de perceelen 1, 2, 3 en 4 ZATURDAG vóór en op den Verkoopdag, des namiddags van 2—4 uur, en perceel 5 alleen op den dag van verkoop, des voormiddags van 10—12 en des namiddags van 2—4 uur.

*** Op DINGSDAG den 30sten December 1851, des avonds te 7 uur, zullen, ten Huize van B. TEN HAVE, Kastelein in den *Grooten Toelast*, aan de Groote Markt, te *Groningen*, publiek worden verkocht.

Ten overstaan van Mr. **C. DE RANITZ** en Mr. **E. VAN EERDE**, Notarissen te *Groningen*:

I. Eene ruime, wèldoortimmerde aanzienlijke HEEREN BEHUIZING met OPENE PLAATS, get. H no. 193 V, rood O, no. 48, staande en gelegen op vrij eigen grond te *Groningen*, op den hoek van de Nieuwe Ebbingestraat, Oostzijde, bij den boog.

II. Eene ruime, wèldoortimmerde HEEREN BEHUIZING met grooten TUIN, get. H no. 193 V, rood O no. 46, staande en gelegen op vrij eigen grond, als voren, naast het vorige perceel.

III. Een groote TUIN met twee ZOMERHUIZEN, get. CC no. 20 en 21, staande en gelegen te *Groningen*, aan de Kruidhuislaan, Zuidzijde, doende jaarlijks op den 1sten November tot grondpacht *f* 11 — 42½.

IV. Eene VROUWEN ZITPLAATS in de Martinikerk te *Groningen*, ten Oosten van den pilaar tegenover den Predikstoel, 2e Bank, 5e Plaats. Alles behoorende tot de nalatenschap van wijlen Mejufvrouw de Wedw. J. H. BLAUPOT.

En ten overstaan van Mr. **C. DE RANITZ**, bovengenoemd:

V. De EIGENDOM van 2 B., 12 R., 80 Ell. *behuisd Land* en *Veldgrond*, gelegen te *Zevenhuizen*, onder beklemming in gebruik bij BRUGT JANS DIJKSTRA, doende jaarlijks op den 1sten Mei tot huur *f* 15—00.

VI. De EIGENDOM van 4 B., 70 R., 80 Ell. *Land*, gelegen te *Doezum*, onder beklemming in gebruik bij BEREND TONNIS SCHERINGA, doende jaarlijks op Midw. tot huur *f* 12—00.

Te aanvaarden de perceelen 1, 2 en 4 op den 1sten Mei 1852 en de overige dadelijk na den Toeslag, en zijn de Bewijzen van Eigendom bij den eerstgenoemden Notaris ter inzage voorhanden.

De 4 eerste perceelen zijn te bezien op den dag vóór en van Verkoop, telkens van des voormiddags 11 tot des namiddags 2 uur, op BEWIJZEN VAN TOEGANG, te bekomen ten Kantore van

Mr. C. DE RANITZ en *Mr.* E. VAN EERDE,
Notarissen.

Na bekomene Regterlijke autorisatie, zal, op nader te bepalen tijd, ten Huize van Mejufvr. de Wedw. J. S. BONTEKOE, te *Groningen*, worden verkocht:

Eene ruime, wèldoortimmerde **BEHUIZING**, get. I, no. 149 V, rood K, no. 116, staande op vrij eigen grond te *Groningen*, in de Oude Boteringestraat, westzijde, met OPEN GROND en eene STALLING er achter, uitkomende in den Achter-den-Muur, zijnde van ouds eene neringrijke ***Vleeschhouwerij***.

Mr. C. DE RANITZ, *Notaris.*

*** Ten overstaan van Mr. **J. H. GEERTSEMA**, Notaris te *Groningen*, zullen, op DINGSDAG den 30sten December 1851, des avonds te zeven uur, ten Huize van den Kastelein J. H. EEKHOFF, aan de Groote Markt, te *Groningen*, publiek worden verkocht:

I. Eene groote, aanzienlijke HEEREN BEHUIZING met WOONKELDER er onder en KOETSHUIS en STALLING daarachter, geteekend letter K nommer 78 rood, staande en gelegen ten Westen in de Oude Boteringestraat te *Groningen*, doende jaarlijks aan den ONTVANGER der NEDERDUITSCHE HERVORMDE GEMEENTE te *Groningen* tot geldsrente *f* 2—25; wordende door den Weledel Gestrengen Heer W. L. DE STURLER en Mevrouw in eigendom bewoond.

II. Eene nette BEHUIZING, staande en gelegen Oostkant op Munnikenholm te *Groningen*, geteekend letter G nommer 156 rood, met daarachter gelegen TUIN, doende jaarlijks aan de A-Kerk tot grondpacht *f* 3—75, wordende door den Heer R. M. GUBIJN in eigendom bewoond.

III. Eene WONING, staande aan de Oostzijde in de Nieuwe Kijk-in-'t Jatstraat te *Groningen*, digt bij den Stads Wal, met een BLEEKVELD daarachter, geteekend letter M nommer 153 rood, doende jaarlijks aan de Stad *Groningen* tot grondpacht *f* 1—80; en

IV. Een HUIS met OPENE PLAATS, geteekend letter M no. 66 rood, staande en gelegen Zuidzijde in de Rozenstraat te *Groningen*, op vrij eigen grond.

Te aanvaarden op den 1sten Mei 1852, zijnde perceel II inmiddels UIT DE HAND TE KOOP.

Te bezien de Perceelen 2, 3 en 4 daags vóór en op den Verkoopdag, des namiddags van 1—4 uur, en perceel 1 daags vóór den Verkoopdag, van 11 uur des voormiddags tot 4 uur des namiddags, op BEWIJZEN VAN TOEGANG, ten Kantore van genoemden Notaris te bekomen, alwaar tevens de Conditiën van Verkoop en de Eigendomsbewijzen in tijds ter lezing zullen liggen.

*** Ten overstaan van Mr. **J. H. GEERTSEMA**, Notaris te *Groningen*, zullen, op VRIJDAG den 9den Januarij 1852, des avonds te 6 uur, ten Huize van Mejufvrouw de Weduwe BULSING, in het huis *den Doelen*, aan de Groote Markt, te *Groningen*, publiek worden verkocht:

I. De EIGENDOM van ongeveer 30 Bunders *Behuisd Land*, gelegen te *Holwierda*, bij GERRIT MARTENS ALSING en Vrouw onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 160 — 00.

II. De EIGENDOM van ongeveer 47 Bunders, 20 Roeden en 85 Ellen *Behuisd Land*, gelegen te *Ten Boer*, bij TRIENTJE DERKS BREEDLAND, Weduwe GERHARD CREMER DE BOER, onder beklemming in gebruik, tegen eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 250 — 00.

III. De EIGENDOM van ongeveer 51 Bunders *Behuisd Land*, gelegen te *Rollingerweer*, bij BARTELD LAMMERS HOPMA en Vrouw onder beklemming in gebruik, tegen eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 381 — 00.

IV. De EIGENDOM van ongeveer 66 Bunders *Behuisd Land*, gelegen te *Rottum*, bij de Weduwe van PIETER SICCES onder beklemming in gebruik, tegen eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 214—50.

V. De EIGENDOM van ongeveer 51 Bunders, 74 Roeden, 50 Ellen *Behuisd Land*, gelegen te *Noordbroek*, bij de Weduwe TJAKKE JACOB HUISMANS onder beklemming in gebruik, tegen eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 368—00.

VI. De EIGENDOM van ongeveer 7 Bunders, 11 Roeden, 80 Ellen *Behuisd Land*, gelegen te *Eenrum*, bij FOKKE JANS REINTS en Vrouw onder beklemming in gebruik, tegen eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 90—00.

VII. De EIGENDOM van ongeveer 2 Bunders, 66 Roeden *Land*, gelegen te *Eenrum*, bij ALBERT PIETER HAAIJES en Vrouw onder beklemming in gebruik, tegen

eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 40—00.

VIII. De EIGENDOM van ongeveer 2 Bunders, 57 Roeden, 40 Ellen *Land*, genoemd *DE POTVENNE*, gelegen bij de *Munstertil*, onder *Winsum*, bij GEERT DUSSELDORP onder beklemming in gebruik, tegen eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 39—00.

IX. De EIGENDOM van ongeveer 2 Bunders, 46 Roeden *Land*, genoemd *DE BEIJER*, gelegen te *Obergum*, bij PIETER JANS STEURS en Vrouw onder beklemming in gebruik, tegen eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 38 — 00.

X. De EIGENDOM van ongeveer 3 Bunders, 64 Roeden, 30 Ellen *Land*, gelegen te *Uithuizermeeden*, bij WILLEM PIETER DIJK en Vrouw onder beklemming in gebruik, tegen eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 28 — 00.

Alles om te aanvaarden dadelijk na den finalen Toeslag.

De Conditiën van Verkoop en de Eigendomsbewijzen liggen ten Kantore van den Notaris ter lezing.

LEEST MET ATTENTIE.

Donderdag den 10den December 1851, des morgens precies om tien uur te beginnen, zullen, voor en in het Boelhuis in de Gelkingestraat, publiek worden verkocht: Enige nagelaten **INBOEDELS**, bestaande onder anderen in 4 fraaije MAHONIEHOUTEN SECRETAIRES, 2 CHIFFONNIÈRES, 1 COMMODE, EIKEN SECRETAIRES, en DITO CHIFFONNIÈRES, TAFELS, STOELEN, SPIEGELS, GLAS, PORSELEIN en AARDEWERK, BEDDEGOEDEREN, groote KOLOMKAGCHELS ENZ., te veel om te detailleren. Woensdag namiddag van 2 tot 4 uur te bezien.

FOKKO NIEWOLD BOSCH.

Maandag den 15den December e.k., 's namiddags te 2 uur, zal in het Verkoophuis in de Oosterstraat publiek worden verkocht: eene aanzienlijke partij **GOEDEREN.** Vrijdag nader te detailleren.

HEKKEMA & BARLINCKHOFF.

ZEEUWSCH IJPENHOUT.

Op WOENSDAG den 17den December 1851, des morgens te 10 uur, publieke verkooping aan den Molen te *Ooster-Hoogebrug*, bij *Groningen*, van eene Lading mooije **ZEEUWSCHE YPEN BOOMSTAMMEN**, waaronder veel DUNNEN. aldaar liggende en dagelijks te bezien.

HEKKEMA & BARLINCKHOFF.

LOGEMENT TE DRAGTEN.

De Notaris **J. G. VAN BLOM**, te *Dragten*, zal, op DONDERDAG den 11den December 1851, 's avonds te 6 uur, in het hierna vermeld Logement, bij finale Toewijzing, presenteren te verkoopen:

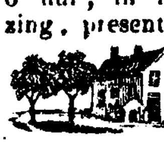

Het van ouds gerenommeerde **LOGEMENT het Wapen van Friesland**, staande op den hoek van de Dubbele Straat, aan den Westkant, bij de Brug te *Dragten*, aan den geprojecteerden Straatweg van *Leeuwarden* naar *Heerenveen*, zoo als het thans bewoond en gebruikt wordt door de Eigenares de Wedw. R. D. POSTHUMA; op den 12den Mei 1852 vrij te aanvaarden; zijnde hierop bij de veiling geboden *f* 7955.

Van de Koopsom kan ⅔ onder het verkochte blijven staan, terwijl het overige ⅓ kan betaald worden op gemakkelijke Termijnen.

*** Mr. **R. FEITH**, Notaris te *Zuidbroek*, zal, op DONDERDAG den 11den December e.k., des avonds te 7 uur, ten Huize van G. MONKHORST, Logementhouder te *Zuidbroek*, publiek in koop aanbieden:

De **TWEE HUIZEN**, toebehoorende aan HARMANNUS KOERTS, met den daarbij behoorenden **GROND**, te zamen groot 3 R., 10 E., en staande en gelegen nabij het Hoofddiep en het Muntendammerdiep te *Zuidbroek*.

*** Op ZATURDAG den 13den December 1851, des morgens te 10 uur:

HOUTVERKOOPING,

van pl. m. 250 stuks **EIKENBOOMEN**, tot alle Timmerwerk geschikt, en verscheidene perceelen **WEEKHOUT**, staande bij den Hooiweg te *Paterswolde*, Gemeente *Eelde*, niet ver van 't Vaarwater, toebehoorende aan L. BOLHUIS, te *Haren*.

Notaris: Mr. C. E. KNIPHORST.

HOUTBOELDAG.

Ten overstaan van den Deurwaarder **H. J. VAN DIJK**, te *Scheemda*, zullen, op ZATURDAG den 13den December 1851, des namiddags te één uur, op de oude Werf van H. T. VELDMAN, te *Scheemder-Zwaag*, onder *Scheemda*, nabij den Grindweg en het Zijldiep, in het openbaar worden verkocht: Pl. m. 150 meerendeels bijzonder zware **WILGEN STAMBOOMEN**, tot velerhande gebruik geschikt.

*** Mr. **H. GUICHART ABRESCH**, Notaris te *Zuidhorn*, gedenkt, op WOENSDAG den 17den December aanstaande, des namiddags te vijf uur, ten Huize van den Kastelein H. S. HOVEN, te *Zuidhorn*, in het openbaar te verkoopen:

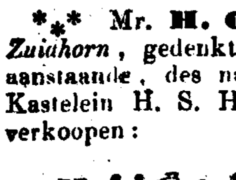

Eene op het alleraangenaamst tusschen de dorpen *Zuid-* en *Noordhorn* aan den Straatweg gelegen **BEHUIZING**, get. no. 73. met daarbij behoorende **HUT, TUIN** en **BOOMKWEEKERIJ**, te zamen groot 56 Roeden en 60 Ell., doende jaarlijks tot vaste huur *f* 17—00.

Mr. H. GUICHART ABRESCH.

*** Mr. **S. C. H. PICCARDT**, Notaris te *Pekela*, zal, ten verzoeke van W. en J. E. MULDER, te *Blijham*, op VRIJDAG den 19den Dec. e.k., des avonds te 6 uur, ten Huize van M. SCHURING, aldaar, publiek te koop presenteren:

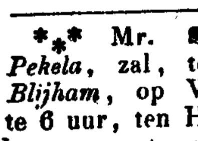

Eene BEHUIZING met ERF en TUIN en 14 Kampen GROEN- en BOUWLAND, staande en gelegen te *Blijham*, *Lutjeloo* en de *Morige*, groot 17 Bunders, benevens ½ Bunder HOOGVEEN, onder *Hoorn*.

*** Mr. **M. DE MUINCK**, Notaris te *Grijpskerk*, gedenkt, ten verzoeke van Mejufvrouw de Wedw. H. WINIUS, op WOENSDAG den 17den December 1851, des avonds te 5 uur, in het GEMEENTEHUIS te *Grijpskerk*, publiek te verkoopen:

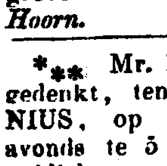

I. Eene aanzienlijke BEHUIZING, no. 21, en SCHUUR met derzelver ERF en TUIN, zijnde eene neringrijke **BOEKWEITMALERIJ** en **BAKKERIJ**, staande en gelegen aan de straat te *Grijpskerk*, doende jaarlijks tot grondpacht *f* 8—00.

II. Het REGT DER VASTE, IN ALLE LINIËN VERERVENDE BEKLEMMING van 6 Bunders, 35 Roeden en 30 Ellen *Land*, gelegen aan den Straatweg te *Grijpskerk*, doende jaarlijks tot vaste huur *f* 65—00; kunnende over betzelve, tegen behoorlijken Interest, een gedeelte van den Koopprijs blijven staan.

*** Mr. **M. DE MUINCK**, Notaris te *Grijpskerk*, gedenkt, ten verzoeke van AREND L. MODDERMAN en PIETERKE R. ROZEMA, Echtelieden op de *Waarden*, en de Kinderen van laatstgenoemde, in een vroeger huwelijk verwekt, op MAANDAG den 22sten December 1851, des avonds te vijf uur, ten Huize van den Kastelein H. LUURS, te *Niezijl*, publiek te verkoopen:

I. Eene kapitale **BOERENPLAATS**, *MENNO DOEMA HEERD* genoemd, bestaande in eene Behuizing, nommer 37, en SCHUUR, met het REGT der VASTE, IN ALLE LINIËN VERERVENDE BEKLEMMING van 32 Bunders, 88 Roeden en 30 Ellen *Groen-* en *Bouwland*, staande en gelegen op den *Oosterwaard* onder *Grijpskerk*, jaarlijksche vaste huur *f* 325 — 00.

II Eene BEHUIZING, nommer 3, en TUIN, benevens het REGT der VASTE BEKLEMMING van drie Kampen *Land*, groot min of meer 2 Bunders en 50 Roeden, staande en gelegen te *Nuis*, Gemeente *Marum*, jaarlijksche vaste huur *f* 10—00.

*** Mr. **B. HAITZEMA VIËTOR**, Notaris te *Winschoten*, zal, ten verzoeke van de Erven wijlen den Heer JOH. POST en Mejufvrouw S. VAN UILDRIKS, in leven Echtelieden, onder inwachting der vereischte regterlijke autorisatie, in openlijke veiling ter verkoop presenteren

I. Eene rojale HEEREN BEHUIZING, bevattende onderscheidene Beneden- en Bovenkamers, Keuken, Kelders en meerdere Gerijfelijkheden, met daarbij behoorende Opene Plaats en Bleekveld, staande en gelegen aan de Langstraat en het Hoofddiep te *Winschoten*.

II. Een PAKHUIS of BERGPLAATS, met daarachter gelegen GROND, onmiddellijk aan het eerste perceel.

III. Een' grooten TUIN, waarin vele vruchtdragende Boomen, aan de Buitenvenne te *Winschoten*, in twee perceelen.

IV. Een' TUIN aan de Torenstraat te *Winschoten*, in gebruik bij R. BRONSEMA.

V. De VASTE BEKLEMMING van 1 B., 33 R., 60 E. *Land*, aan de Rensel te *Winschoten*, in gebruik bij E. VAN DIJK, zullende tot huur doen *f* 25—00.

VI. Den EIGENDOM daarvan.

VII. De VASTE BEKLEMMING van 1 B., 77 R., 70 E. *Land*, bij den Nieuwen Weg gelegen, in gebruik bij de Weduwe UFKES, zullende tot huur doen *f* 35—00.

VIII. Den EIGENDOM daarvan.

IX. De VASTE BEKLEMMING van 1 B., 68 R. *Land*, mede aldaar, in gebruik bij de Weduwe UFKES, zullende tot huur doen *f* 35 — 00.

X. Den EIGENDOM daarvan.

XI. De VASTE BEKLEMMING van 1 B., 51 R., 80 E. *Land*, mede aldaar, in gebruik bij J. MERJAAN, zullende tot huur doen *f* 30 — 00.

XII. Den EIGENDOM daarvan.

XIII. De VASTE BEKLEMMING van 1 B., 34 R., 80 E. *Land*, te *Winschoten* gelegen, in gebruik bij E. WOLDENDORP, zullende tot huur doen *f* 25 — 00.

XIV. Den EIGENDOM daarvan.

XV. De ONGESCHEIDEN HELFT in 2 B., 01 R., 60 E. *Eigen Land*, naast het vorige gelegen, in gebruik bij den Heer Mr J. F. VIËTOR.

XVI. De VASTE BEKLEMMING van 1 B., 02 R., 30 E. *Land*, achter den Zaagmolen te *Winschoten* gelegen, in gebruik bij B. H. MUNTINGA, zullende tot huur doen *f* 16 — 00.

XVII. Den EIGENDOM daarvan.

XVIII. De VASTE BEKLEMMING van 1 B., 02 R. *Land*, mede aldaar gelegen, bij denzelven in gebruik, zullende tot huur doen *f* 16 — 00.

XIX. Den EIGENDOM daarvan.

XX. Twee Akkers VEENBOUWTE, te *Sint-Vitusholt*, groot 1 B., 23 R., 60 E., in gebruik bij H. FRANSEN en H. W. KUIPER.

XXI. Een Akker DITO en eenigen DALGROND, mede aldaar, groot 8 B., 03 R., 80 E., dusver gebruikt door wijlen W. J. VEENHUIS.

XXII. Drie Akkers BOUWLAND, op de Garste, te *Winschoten*, zijnde nos. 58, 59 en 60, in drie perceelen.

XXIII. Den EIGENDOM van eene *Behuisde Heemstede* en Akker *Bouwland*, te *Winschoten* gelegen, in gebruik bij W. J. VEENHUIS, voor eene jaarlijksche huur van *f* 8 — 00.

XXIV. Den EIGENDOM van eene *Behuisde Heemstede* en *Tuin*, te *Sint-Vitusholt* gelegen, in gebruik bij den Heer E. POST, jaarlijks voor *f* 10 — 00, en

XXV. Den EIGENDOM van eene *Huisplaats*, aan den *Ouden Dijk*, bij de *Nieuwe Schans* gelegen, in gebruik bij Mejufvrouw de Weduwe H. B. SMEDES, 's jaars voor *f* 12 — 30.

Perceelen 1 en 2 kunnen op Donderdag en Vrijdag den 18den en 19den December, alsmede op de dagen van Verkoop, op Bewijzen van Toegang, verkrijgbaar ten Kantore van den Notaris, door Gadingmakenden worden bezigtigd.

De eerste Veiling van deze Goederen zal plaats hebben ten Huize van den Logementhouder EGGO VAN DIJK, Maandag den 22sten December 1851, en de tweede Veiling Dingsdag den 23sten, ten Huize van den Logementhouder A. S. NIES, terwijl de Toe- of Ontslag zal worden gegeven ten Huize van Mejufvrouw de Weduwe WISSEMANN, Woensdag den 24sten December 1851, alle te *Winschoten*, telkens des avonds te zes uur te beginnen, en zullen de Verkoop-Conditiën in tijds ter lezing liggen in de Verkoophuizen, alsmede ten Kantore van den Notaris

B. HAITZEMA VIËTOR.

*** In het laatst dezer maand DECEMBER zal p[ublie]k worden verkocht: De **BEHUIZING**, zijnde eene B[AK]KERIJ, staande te *Veendam*, in de Kerkelaan, Zuid[-] nabij het Westerdiep, thans bewoond door den K[oek-] Banket- en Broodbakker GRIMMIUS. Kunnende de [helft] van den Koopprijs naar 4½ pCt. daarover beleend blijve[n].

Mr. J. C. VAN SLOOTEN, *Notaris.*

*** Na bekomene regterlijke autorisatie, gedenkt de [We]duwe REMKE TJAARTS VAN ZANTEN en hare KIN[DE]REN, binnen kort, op zeer voordeelige Voorwaard[en] publiek te verkoopen:

I. Eene **BOEREN BEH[UI]ZING** en **SCHUUR**, met de V[AS]TE, ALTIJDDURENDE EN IN A[LLE] LINIËN VERERVENDE BEKL[EM]MING van 46 B., 66 R. uitmu[ntend] best *Groen-* en *Bouwland*, doende jaarlijks op Midw[inter] tot vaste huur *f* 205—00.

II. De VASTE BEKLEMMING van 2 B., 56 R. [...] doende jaarlijks op Midwinter tot huur *f* 32—00.

III. ADIDEM van 56 R., 50 E. *Land*, doende ja[arlijks] tot huur *f* 3—00.

Alles staande en gelegen aan en bij het dorp *Oterdu[m]*.

Mr. H. J. OFFERHAUS, *Nots.*

TE HUUR TEGEN MEI 1852:

eene ruime, zeer aanzienlijke **BOVENWONING**, [in de] Oosterstraat, bij den Boog, thans door Mevrouw de[r] NOODT bewoond. Te bevragen bij G. W. SIKKENS.

☞ De ondergeteekenden maken bij [deze] aan hunne geëerde Begunstigers be[kend,] dat zij op **HEDEN** den prij[s der] **ZEEP** *f* **2—00** per Ton **verhoogd.** Strekkende deze tevens tot *eenige* en *alge[meene] kennisgeving.*

J. CARDINAAL.
J. U. ZUIDERVEEN.
STRATINGH & TEN [...]
W. J. ROELFSEMA

SOLIEDE EIGENGEREIDE LINNENS

6/4 breed van 35 Ct., ca. 5/4 van 30 Ct. en hooger[; TA]FEL- en SERVETGOEDEREN, waarbij een partijtje [LIN]NEN- en DAMASTEN STELLEN van *f* 10 tot *f* [...] Stel; TAFELLAKENS rondom Randen *f* 1,60 en ho[oger;] ONTBIJT-SERVETTEN, DAMASTEN en andere FE[...] en VOORSPELDERS; LINNEN ZAKDOEKEN van [...] het Dozijn tot de fijnste Soorten; eene aanzienlijke part[ij KA]TOEN en LINNEN KEPERS van *f* 4,50 het Stuk en h[ooger;] FLANELLEN van af 30 Ct.; WOLLEN GEBREID[E] GEW. GOEDEREN, ENZ., zijn op nieuw ontvangen [bij]

W. WEGERIF,
in de Oude Boteringestraat.

GRONINGEN, 8 December 1851.

J. Buttinger,

Westzijde in de **Heerestraat**, digt bij de **Kl[eine] Pelsterstraat**,

levert tegen **zeer lage** prijzen **MODE[RA]TEUR LAMPEN van eene verbete[rde] Constructie**, ontvangen uit de voornaa[mste] Fabrijken

Alle REPARATIËN, welke binnen het jaa[r] de door hem geleverde LAMPEN mogten ont[staan] worden kosteloos bij hem hersteld. **OUDE MODE[RA]TEUR LAMPEN** welke *defect* zijn, kunnen bij [hem] worden **gerepareerd.** Verzoekt gunst en rekomman[datie.]

HET VORSTELIJK TANDPOEDER

alom bekend als een UITMUNTEND MIDDEL tot [bewa]ring van **MOND** en **TANDEN**, is steeds te beko[men] à 60 Cents het verzegeld Doosje, bij den Boekhandelaar **J. SCHIERBEEK**, in de Guldenstraat, te *Groni[ngen].*

Ter **DEKKING** staat bij de W[ed.] R. VAN DER VEEN, te *FINSTERWO[LDE]* een **fraaije ZWARTE, Goed[ge]keurde DEKHENGST** [van] **landsch (Ras)**, drie jaren o[ud.]

LET WEL!

Agenten worden gevraagd.

Op voordeelige Conditiën vraagt men in alle Provi[nciën] des Rijks **AGENTEN** voor eene soliede **MAA[T]SCHAPPIJ.** Dit Agentschap kan overal en [in] kleine plaatsen met succes uitgeoefend worden [en] bij andere bezigheden gemakkelijk waar te nemen[;] het bezit van vele connexien in den fatsoenlijken [stand,] eene hoofdvereischte. Adres, met naauwkeurige opgave [van] Namen, Betrekking of Stand en Woonplaats, *franko*, [onder] letters N. R. aan het BUREAU DEZER COURANT.

☞ Er wordt gevraagd, in eene TABA[KS-] AFFAIRE, een **BEDIENDE**, dadelijk in dienst te treden. Adres fra[nco] brieven bij

B. HULSEKAMP,
Commissionair.

GRONINGEN, 8 December 1851.

*** Door **S. E. VAN NOOTEN**, te *Schoonhoven*, is op heden uitgegeven en alom verzonden:

***J. H. VAN SWINDEN*, BESCHRIJVING van het**

RIJKS-PLANETARIUM TE *FRANEKER*,

van **1773** tot **1780** uitgedacht en vervaardigd door ***EISE EISINGA.***

Derde, met **Bijvoegsels** en **Afbeeldingen**, *vermeerderde Druk*, voorafgegaan door het LEVEN v[an] *EISINGA* en eene GESCHIEDENIS van zijn PLANETARIUM, door ***W. EEKHOFF***, *Archivarius der St[ad] Leeuwarden.* Prijs *f* 3,25.

De **GEKLEURDE PLAAT**, in roijaal formaat, *afzonderlijk f* 1,25.

☞ Eene Beschrijving en Afbeelding van het bewonderenswaardig KUNSTSTUK, dat door geen tweede in Euro[pa] overtroffen werd, en door omstreeks **zestigduizend** Personen, waaronder beroemde Binnen- en Buitenlandsche Gel[eer]den, met verbazing is beschouwd, zal gewis welkom zijn aan allen, die belang stellen in de Wetenschap en in [den] roem van ons Vaderland.

WEERKUNDIGE WAARNEMINGEN,

gedaan te *Groningen*; medegedeeld van wege het Genootschap: *Ter bevordering der Natuurkundige Wetenschapp[en].*

NOVEMBER en DECEMBER **1851.**

DAGEN.	BAROMETER op 0°.			THERMOMETER.			VOCHTIGHEIDSTOESTAND.			WINDSTREEK.			LUCHTGESTELDHEID.		
	8 uur.	2 uur.	8 uur.	8 u.	2 u.	8 u.	8 u.	2 u.	8 u.	8 uur.	2 uur.	8 uur.	8 uur.	2 uur.	8 uur.
30	765,33	766,00	766,64	3,0	4,0	3,0	0,89	0,77	0,81	N.O.	N.N.O.	N.N.O.	regen	betrokken	betrokken
1	764,22	762,59	762,22	2,1	5,5	3,7	0,87	0,88	0,89	Z.W.	W.	W.t.N.	betrokken	»	»
2	761,72	760,79	760,86	3,8	6,5	5,5	0,88	0,79	0,93	N.W.t.N	N.W.	N.W.	bewolkt	»	regen
3	764,63	765,81	765,93	3,0	3,5	1,0	0,84	0,77	0,78	O.N.O.	O.N.O.	O.Z.O.	»	bewolkt	bewolkt
4	765,05	765,37	765,80	1,5	3,1	3,2	0,92	0,90	0,92	Z.	W.	W.Z.W.	mistig	mistig	mistig
5	766,88	766,37	765,27	1,0	5,2	5,7	0,91	0,93	0,93	»	Z.Z.W.	Z.W.t.Z.	»	»	»
6	763,55	763,93	764,60	8,0	9,0	8,0	0,97	0,90	0,87	Z.W.t.Z.	W.	W.Z.W.	betrokken	betrokken	bewolkt

Gem. stand over de maand November: 755,27 — 3,5 — 0,86 — regen 9,54 strepen.

Te Groningen, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.

Bijblad bij de Gron. Courant. **KORT VERSLAG** 9 *December* 1851. No. 98.

KORT VERSLAG

van de

ZITTING VAN DEN GEMEENTERAAD VAN GRONINGEN EN HANDELINGEN DER STATEN GENERAAL.

Gemeenteraad van Groningen.

Zitting van Zaturdag, den 6den December.

Aanwezig: de heeren v. IMHOFF, LOHMAN, DOORNBOSCH, v. HEIJNINGEN BOSCH, v. HOUTEN, SLOT, v. CALCAR, WICHERS, ONNES, DE SITTER, DOMMERING, QUINTUS, v. ITTERSUM, ROELFSEMA, MULLER, MULDER, DE LA FAILLE, TRIP en OUDEMAN.

De punten van behandeling waren de volgende:

1) Verhuring van landerijen te Ter Apel. — De stukken dienaangaande hebben ter secretarie gelegen ter visie van de leden; de voorzitter stelt alzoo voor de verhuring volgens de gemaakte voorwaarden te doen plaats hebben, en den rentmeester van de stads veenen te Ter Apel te magtigen de verhuring naar die voorwaarden te houden, onder nadere goedkeuring. — Gearresteerd.

2) Verhuring van Gockingaheert, die heeft plaats gehad volgens resolutie van den Raad; de ontvanger heeft zijn verslag daarover medegedeeld, 't welk, op voorstel des voorzitters, ter secretarie wordt nedergelegd, om in eene volgende vergadering daarover een besluit te nemen.

3) Subsidie voor een' aan te leggen weg van Veendam naar Zuidbroek. — Bij eene missive van den 25sten Oct. was door burgemeester en wethouders van de gemeente Veendam, aan den Raad dezer stad aanvrage gedaan om subsidie voor den aanleg van een' grindweg van Veendam langs het Ooster- en Westerdiep naar Zuidbroek. Burgemeester en wethouders dezer stad hadden daarop eene begrooting gevraagd van dien weg, voor zoover die zou loopen langs het Westerdiep. Die begrooting is gegeven en zijn die kosten geraamd op eene som van *f* 30,737. Volgens het hierover door de veencommissie gegeven advies, waarmede burgemeester en wethouders zich hebben kunnen vereenigen, wordt door den raad besloten, om aan het gemeentebestuur van Veendam te antwoorden, dat de raad der stad Groningen genegen is om, zoodra het plan van een' grindweg van Veendam over Muntendam naar Zuidbroek zal zijn vastgesteld en de kosten daarvoor zullen zijn gevonden, daarvoor voor zoover den weg langs het Westerdiep betreft, een subsidie van 15°/$_0$ van kosten van eersten aanleg toe te staan, of van de som, waarvoor dit werk zal worden uitbesteed; onder voorwaarde, dat de stad nimmer tot eenige contributie of uitkeering ten behoeve van dien weg zal worden verpligt.

4) De voorzitter deelt mede, dat ter secretarie wordt nedergelegd de scheiding van onverdeelde gronden onder Ter Apel. Deze scheiding heeft in den wettigen vorm plaats gehad en is aangegaan door den rentmeester der stads veenen onder nadere goedkeuring volgens vroeger genomen resolutie van den Raad. Thans zal de Raad aan die verdeeling zijne goedkeuring moeten hechten, om alsdan de goedkeuring van Gedep. Staten daarop te vragen. Uit de stukken blijkt, dat deze scheiding eene zaak is van grooten omvang en moeijelijkheid: reeds in Augustus 1846 was de rentmeester daartoe gemagtigd; evenwel was wegens het groote terrein en andere zwarigheden die zaak geruimen tijd opgehouden. De voorzitter zegt verder, dat de scheiding thans zóó was tot stand gebragt, dat de stad zich daarover kon verheugen, waarbij spr. als zijn persoonlijk gevoelen en als lid van de veencommissie doet opmerken, dat men in dezen veel te danken had aan de bekwaamheid en grooten ijver van den rentmeester TRIP.

5) Rekest van den heer H. J. F. VAN SANTEN van Landegge, daarbij te kennen gevende, dat hij eene verbinding wenscht daar te stellen van Stadskanaal met de Eems, maar voor zoover dit over het Hannoversch grondgebied loopt, daartoe de toestemming en medewerking behoeft van de regering van Hannover, die echter niet kan worden verkregen, zoo niet de stad Groningen hare toestemming geeft tot het verlengen van het Stads-Kanaal tot aan de grenzen van Hannover. Rekestrant verzoekt alzoo van den raad, dat deze zich verbinde om, zoodra blijkt dat in Hannover gemeld kanaal worde aangelegd, ook het Stads-Kanaal tot aan een nader te bepalen punt nabij Ter Apel te verlengen en wel binnen 2 of hoogstens 3 jaren na het tijdstip dat adressant van de regering van Hannover de toestemming heeft bekomen tot bovengenoemde verbinding, voor zoover deze over Hannoversch grondgebied loopt.

Dit rekest is door burgemeester en wethouders gesteld in handen van de veencommissie, die daarop advies heeft uitgebragt. — Volgens het oordeel dezer commissie, was de verbinding van het Stads-Kanaal met de Eems, — eene zaak die reeds meermalen een onderwerp van behandeling heeft uitgemaakt, — als hoogst wenschelijk te beschouwen, 't geen ook het gevoelen was van de Kamer van koophandel en fabrijken in deze stad, terwijl ook de Minister van binn. zaken zijne belangstelling in dezen had getoond.

In het jaarlijksch verslag van de veencommissie den 20sten Sept. l.l. uitgebragt, had deze als haar gevoelen medegedeeld, om, zonder de onderneming zelve uit het oog te verliezen, het verlengen van het Stads-Kanaal bij voorraad niet verder dan tot Ter Apel te vervolgen, daar zonder de medewerking van de regering haar zulks onraadzaam scheen. Indien de heer VAN SANTEN alzoo in zijn plan mogt slagen, zouden de grootste hinderpalen voor eene verbinding van het Stads-Kanaal met de Eems zijn uit den weg geruimd. Echter vermeent de veencommissie, dat de stad niet onvoorwaardelijk met dezen eene verbindtenis dient aan te gaan, en adviseert daarom dat door den Raad worde besloten:

Vooreerst, dat de raad bereid is, zoo hij niet door eene hoogere magt wordt verhinderd, het Stads-Kanaal tot aan het koningrijk Hannover te verlengen, onder voorwaarde: *a*) dat zulks niet eerder zal behooren te geschieden dan te gelijker tijd als adressant een kanaal zal hebben doen graven van de Eems tot de Nederlandsche grenzen, en in allen gevalle niet voor den 31 Dec. 1854; *b*) dat het door den adressant te graven kanaal een niet lager waterpeil hebbe dan het Stads-Kanaal.

Ten tweede, dat dit besluit zal gerekend worden nimmer te zijn genomen, *a*) als adressant niet vóór den 1sten Jan. 1853 het bewijs heeft ingezonden, dat hij de toestemming van de regering van Hannover heeft verkregen, *b*) zoo hij niet voor den 1sten Jan. 1854 zal zijn aangevangen en niet eene lengte van 1000 ellen zal hebben gegraven, *c*) zoo hij niet die graving voor den 1 Jan. 1860 geheel zal hebben voltooid, *d*) zoo hij niet zal hebben voldaan aan de bepaling van het waterpeil en al de overige bovengenoemde voorwaarden.

Overeenkomstig dit advies wordt op voorstel des voorzitters besloten.

6) Rekest van de heeren BARGHOORN, BOSCH, OVING en ELSINGA, om eene school voor handwerkslieden op te rigten. — Adressanten betreuren het dat de handwerkslieden hier ter stede niet op gelijke hoogte staan met hen, die in naburige landen hunne vorming ontvangen. Zij zijn echter overtuigd, dat dit verschil niet aan de werklieden zelve is te wijten, en zal ophouden, als hier de gelegenheid wordt gegeven, om zich ieder voor zijn vak, eene voldoende theoretische kennis te verschaffen.

In meest alle takken van nijverheid ontbreekt thans de gelegenheid geheel en al om zich die zoo noodige kennis te verzamelen en zich ook theoretisch te kunnen vormen. Adressanten gevoelen het dat er voor onze werklieden groote behoefte bestaat aan zulk eene wetenschappelijke vorming, en wenschen, om hierin te voorzien, dat aan de werklieden gelegenheid worde gegeven om op eene bedrijfschool, gelijk er in Duitschland, onder den naam van *Gewerbschulen*, zoo vele gevonden worden, die opleiding te kunnen ontvangen en daar te kunnen worden onderwezen in de schei- en natuurkunde, de geometrie, bouwkunde enz.

Zij stellen zich voor, dat aan de oprigting en het onderhoud van zulk eene school geene buitengewoon hooge kosten behoeven besteed te worden. Een lokaal zou kunnen worden gevonden in het tegenwoordige stads-ziekenhuis, nadat het akademisch gasthuis zal zijn tot stand gekomen, enz. Met eene som van *f* 1000 vermeenen zij dat in de eerste behoeften van oprigting kon worden voorzien, terwijl voor jaarlijksch onderhoud eene subsidie van *f* 220 uit de stads kas voldoende zoude zijn, wanneer op honderd meer gegoede leerlingen kan worden gerekend, die *f* 1—50 in de drie maanden betalen. Deze som is klein in evenredigheid van het nut, dat er door zou kunnen worden gesticht, weshalve adressanten verwachten, dat ook de raad in hunne gevoelens moge deelen en de noodige maatregelen moge beramen tot oprigting en instandhouding van zulk eene school. — Dit adres is gesteld in handen van eene commissie, bestaande uit de heeren v. HEIJNINGEN BOSCH, DOMMERING, ROELFSEMA, DE LA FAILLE en TRIP.

7) Missive van Ged. Staten, geleidende de finaal gesloten rekening van den Stedelijken ontvanger over 1849.

Ingevolge de bepaling der gemeentewet, had deze vooraf ter visie der leden moeten liggen, voordat ze door Ged. Staten werd goedgekeurd; dit heeft echter niet plaats gehad, als zijnde in 1849 onder het vroeger bestuur opgemaakt. De voorzitter stelt alsnu voor, hieromtrent de oude voorschriften te volgen, en even als zulks in 1847 en 1848 heeft plaats gehad, de rekening met de daartoe betrekkelijke begrooting gedurende 14 dagen voor het publiek op de secretarie ter visie te leggen, waarvan de noodige bekendmaking zal geschieden, en om de rekening daarna ter ontlasting aan den ontvanger in te zenden. — Aangenomen.

8) Door den voorzitter wordt aan de leden medegedeeld, dat er onderscheidene rekesten zijn ingekomen, waarbij wordt verzocht om te worden aangesteld als instituteur van het Instituut voor het vroedkundig onderwijs. — Deze zullen ter inzage der leden op de secretarie worden nedergelegd.

9) Naar aanleiding van den wensch door onderscheidene leden bij de behandeling van de begrooting te kennen gegeven, dat de raad mogt besluiten het Lemmerder veer niet langer voor stads rekening aan te houden, en om alzoo de twee stadsschepen in dat veer varende te verkoopen, stelt de voorzitter voor, tot dien verkoop te besluiten en burgemeester en wethouders te magtigen, om datgene voor te bereiden, wat daartoe vereischt wordt.

De heer QUINTUS verzoekt om inlichting, of hieromtrent reeds correspondentie gevoerd is met den mede-eigenaar van dat veer.

De voorzitter beantwoordt den vorigen spreker en zegt, dat men van het voornemen kennis gegeven heeft aan den heer v. ANDRINGA DE KEMPENAER op de Lemmer, waarop deze voor die kennisgeving heeft bedankt, tevens met verzoek om, wanneer een bepaald besluit door den Raad mogt genomen zijn, daarmede in kennis gebragt te worden.

Het voorstel van den voorzitter wordt hierop aangenomen.

10) Missive van de directie van de spijsuitdeeling, daarbij den raad verzoekende, gelijk vroeger, daaraan deel te nemen.

Het voorstel van den voorzitter, om hetzelfde aantal aandeelen als vorige jaren, ook nu weder te nemen, waarvoor de gelden op de begrooting zijn uitgetrokken, wordt aangenomen.

11) Bij monde van den heer WICHERS wordt rapport uitgebragt namens de commissie, in wier handen, bij raadsbesluit van den 19den Nov. l.l. was gesteld het rekest van mr. H. VAN GIFFEN, die daarbij te kennen geeft, dat eene coupon, groot *f* 40, verschenen den 1sten November 1851, bij hem verloren geraakt en waarschijnlijk vernietigd is, dat de stedelijke ontvanger dus niet in staat is, de rente daarvan aan suppliant uit te betalen, weshalve hij van den raad verzoekt, dat deze den ontvanger magtige om aan hem de *f* 40 uit te betalen op kwitantie in plaats van op de coupon, biedende hij aan, om zoo ooit de coupon ter betaling mogt worden aangeboden, dadelijk de *f* 40 te zullen teruggeven.

Bij de beoordeeling van het gedane verzoek heeft de commissie gemeend te moeten nagaan wat bij de wijze van uitbetaling van de coupons van deze geldleening van den 8sten Julij 1846, vervat in een door den raad gearresteerd plan van geldleening is bepaald en is hare aandacht daarbij gevallen op art. 9 van gezegd plan, waarbij wordt bepaald, dat geene betaling kan geschieden, dan tegen overgave van de coupon of schuldbekentenis. Deze bepaling, meent de commissie, is zoo algemeen en gebiedend, dat men daarvan niet mag afwijken, dan alleen als er afdoende redenen bestaan, en dan nog niet anders dan onder goedkeuring dierzelfde hoogere magt, die het plan van negotiatie, zooals het ligt, heeft goedgekeurd. In de beoordeeling verder of hier afdoende redenen bestaan om van het voorschrift bij de resolutie vermeld af te gaan, heeft de commissie onderzocht, wat in dergelijke gevallen door 's lands regering is aangenomen en bepaald, en is het haar gebleken, dat alleen dan schadevergoeding wordt verleend, wanneer ten gevolge van brand, watersnood, schipbreuk of dergelijke onvoorziene rampen, eene ten laste van het Rijk bestaande schuldbekentenis is vernietigd; en dat bij eene latere wet, van 1851, daaraan wel eenige uitbreiding is gegeven, doch is evenwel tevens als beginsel bij beide deze wetsbepalingen aangenomen, dat het moet blijken, dat de stukken *zijn vernietigd*, terwijl elk ander geval wordt buiten gesloten. De commissie het verzoek aan deze bepalingen toetsende, zoude reeds dan niet op zich hebben durven nemen, daaromtrent gunstig te adviseren. Zij heeft echter, voor en aleer tot een bepaald besluit te komen, begrepen nog meer te moeten doen en heeft den rekestrant zelven gehoord. Uit dit onderzoek is haar echter geenszins gebleken, dat het stuk zelf wezenlijk *vernietigd* was, weshalve zij om bovengemelde redenen vermeent den raad te moeten adviseren, het verzoek te wijzen van de hand.

Na eenige discussiën, waaraan de heeren VAN HEIJNINGEN BOSCH, de voorzitter, WICHERS, QUINTUS, DE SITTER, OUDEMAN en v. ITTERSUM deelnemen, wordt bij hoofdelijke stemming het voorstel der commissie met 10 tegen 9 stemmen aangenomen. *Voor:* de heeren *Dommering, Muller, Onnes, de Sitter, Doornbosch, Mulder, Slot, v. Ittersum, Wichers* en *v. Imhoff*. *Tegen:* de heeren *Quintus, Lohman, de la Faille, v. Heijningen Bosch, v. Houten, v. Calcar, Oudeman, Roelfsema* en *Trip*.

12) De heer DOMMERING brengt rapport uit namens de commissie, in wier handen was gesteld het onderzoek of het wenschelijk is, dat hier ter stede eene kamer van koophandel en fabrijken worde gevestigd (overeenkomstig het Kon. besluit van den 9 Nov. 1851), met opdragt tevens om, zoo die vraag toestemmend wordt beantwoord, eene memorie van toelichting op te maken, waarin de redenen worden uiteengezet, welke voor die vestiging bestaan. — De commissie concludeert om den Commissaris des Konings te berigten, dat de raad die oprigting niet alleen wenschelijk maar ook nuttig en noodzakelijk acht, en stelt in dien geest een concept-besluit voor. In hare memorie van toelichting heeft zij gelet: 1) op den handel, de fabrijken en scheepvaart, als de eerste plaats innemende in de bestaanmiddelen der ingezetenen en de hoofdbronnen zijnde der algemeene welvaart; 2) op het belangrijke en den omvang van den stedelijken handel alhier, zoo met het binnen- als buitenland; 3) op de belangrijkheid van het fabrijkwezen, hier ter stede en ook vooral ten platten lande van ons gewest, als zoo naauw aan den bloei des handels van deze stad verbonden, waarbij zij vooral wijst op den zoo uitgebreiden scheepsbouw; 4) op de scheepvaart, die toch in onmiddellijk verband staat met het handel- en fabrijkwezen, zoodat de eene zonder de ander niet kan bestaan, en belemmering voor de eene ook voor de andere daarvan de gevolgen doet ondervinden. — Doch behalve den omvang van de genoemde voorname takken van ons volksbestaan neemt de commissie ook de handelswetgeving en belastingstelsels in overweging.

Met dit een en ander acht de commissie genoeg te hebben aangevoerd, om de vraag te regtvaardigen: zouden die takken van volksbestaan geene behoefte hebben aan een wettig orgaan, om voor hare belangen te waken en voor haar op te treden, dáár en overal en ten allen tijde, waar zulks gepast en noodig kan zijn?

Eindelijk toont ze nog aan, dat ook voor de regering eene kamer van koophandel en fabrijken hoogst nuttig is en komt dan, uit het aangevoerde, tot de slotsom, boven reeds gemeld: dat het niet alleen wenschelijk, maar ook nuttig en noodzakelijk is, dat in de stad Groningen eene kamer van koophandel en fabrijken worde gevestigd.

Op voorstel des voorzitters wordt dit besluit gearresteerd en zal dit met de memorie van toelichting aan den Commissaris des Konings worden gezonden.

13) De heer OUDEMAN brengt rapport uit namens de commissie in wier handen is gesteld een adres van de wedw. G. R. NANNINGA, daarbij teruggave verzoekende van gestorte pachtpenningen, daar in den winter van 1850—1851 de doorvaart door het Damsterdiep gedurende meer dan ééne maand was gestremd geweest en zij hierdoor van ontvangst van verlaatsgelden was verstoken geworden. — De commissie berigt: 1) dat de rekestrante reeds tweemalen, in Februarij en in Maart bij verzoekschrift aan Burgem. en wethouders kwijtschelding van een gedeelte der pachtpenningen had gevraagd, waarop echter telkens afwijzend was beschikt, op grond dat daarvoor geene termen bestonden; 2) dat het pacht-contract den 30sten April van dit jaar was geëindigd en de verschuldigde pachtpenningen door rekestrante waren betaald; 3) dat zij niet de redenen kent, waarom vroeger afwijzend op het verzoek van rekestrante is beschikt, doch dat zij gemeend heeft in geen nieuw onderzoek van deze zaak te moeten treden, daar het pacht-contract onder het vorig bestuur geheel in werking is geweest, en geëindigd is; 4) dat de raad volgens art. 139 der gemeente-wet wel bevoegd is om kwijtschelding te verleenen van nog verschuldigde pachtpenningen, maar geene restitutie van reeds betaalde. Op grond van een en ander adviseert de commissie, om aan rekestrante te kennen te geven, dat op de vroeger gegevene beschikking thans niet kan worden teruggekomen.

De heeren VAN IMHOFF en QUINTUS kunnen zich niet goed vereenigen met de motiven, die de commissie tot hare conclusie geleid hebben; wel zijn ze het met de commissie eens, om afwijzend op het gedaan verzoek te beschikken, maar dit moest geschieden op grond van het pacht-contract, waaraan in alle gevallen moest worden voldaan, daar de stoornis, die rekestrante in het ontvangen van de verlaatsgelden ondervonden heeft, geheel buiten het stedelijk bestuur ligt. De heer QUINTUS wenscht, dat door den raad eenvoudig het verzoek worde afgewezen.

De heer OUDEMAN wenscht niet op nieuw de redenen te ontwikkelen, die de commissie hebben geleid tot het nemen van het uitgebragt rapport, maar merkt nog op, dat de commissie gemeend heeft, dat de raad in geen nieuw onderzoek moest treden van beschikkingen onder het vorig bestuur genomen omtrent onderwerpen, die onder dat bestuur geheel zijn geëindigd en dat men dit in het rapport moest uitdrukken, opdat niet ook anderen nog eens beproeven zouden, afslag van hunne reeds betaalde pachtpenningen te vragen.

De heer WICHERS merkt op, dat niets den raad verhindert om terug te komen op handelingen van het vorig bestuur en dat hij dus liever voor eene eenvoudige afwijzende beschikking zoude zijn, zonder meer.

De heer v. HOUTEN is het niet eens met den heer QUINTUS om in elk geval afwijzend te moeten beschikken en zich in elk geval stipt aan het contract te moeten houden. Wanneer b. v. de genie gedurende een half jaar de doorvaart gestremd had, zou dit toch wel aanleiding hebben gegeven om eenigen afslag van pachtpenningen toe te staan.

Het voorstel der commissie hierop in omvraag gebragt wordt met 12 tegen 7 stemmen verworpen. (*Voor* de heeren: *van Houten, Muller, Doornbosch, Oudeman, Mulder, Roelfsema* en *van Ittersum*. *Tegen* de heeren: *Quintus, Lohman, Dommering, de la Faille, van Heijningen Bosch, Onnes, van Calcar, de Sitter, Slot, Trip, Wichers* en *van Imhoff*.)

De voorzitter stelt hierop voor om aan adressant eenvoudig te antwoorden, dat haar verzoek is van de hand gewezen, welk voorstel met 13 tegen 6 stemmen is aangenomen. (*Tegen* de heeren: *van Houten, Muller, Doornbosch, Oudeman, Mulder* en *Roelfsema*.)

14) De heer ONNES merkt nog op, dat hij van eenige belanghebbenden vernomen heeft, dat reeds sedert eenigen tijd met verlangen wordt uitgezien naar eene uitbesteding van dat werk [illegible] Burgemeester de verzekering te ontvangen, dat die uitbesteding weldra kan wordt te gemoet gezien.

De voorzitter deelt hierop mede, dat ze reeds een punt van overweging bij Burgem. en wethouders heeft uitgemaakt en dat tot die uitbesteding zou worden overgegaan, zoodra de overige werkzaamheden zulks toelieten.

Hierop wordt deze zitting gesloten.

STATEN GENERAAL.

Eerste Kamer.

Zitting van Woensdag den 3den December.

In deze zitting heeft de voorzitter namens de commissie, belast geweest met het aanbieden van het adres van antwoord op de troonrede, verslag uitgebragt nopens de volbrenging van dien last.

Zijn ingekomen verschillende stukken, welke ter griffie zullen worden nedergelegd. Van de Tweede Kamer zijn ingekomen onderscheidene door haar aangenomen wets-ontwerpen, waaronder bereids de vijf eerste hoofdstukken der Staatsbegrooting voor 1852. Verschillende ingediende verzoekschriften worden in handen der commissie *ad hoc* gesteld. Eenige boekwerken zullen in de bibliotheek worden geplaatst.

Vrrvolgens is overgegaan tot de zamenstelling der afdeelingen, waarna de voorzitter de leden verzocht heeft zich in de sectiën te begeven, tot het benoemen der voorzitters en ondervoorzitters.

De zitting is vervolgens tot nadere bijeenroeping gescheiden.

Zitting van Vrijdag den 5den December.

In de bijeenkomst der Eerste Kamer van heden heeft de voorzitter berigt, dat de afdeelingen tot hare voorzitters benoemd hebben de heeren *Philipse, de Brauw, v. Swinderen* en *v. Sasse van Ysselt*; — tot hare ondervoorzitters de heeren *Jordens, v. Rhemen, v. B. Vollenhoven* en *v. Nispen*.

De commissiën van rapporteurs zijn gereed met hare verslagen over de ontwerpen, inhoudende: 1) eene afzonderlijke begrooting van uitgaven wegens den arbeid der gevangenen; 2) aanvulling der begrooting voor 1851, wegens pensioenen; 5) begrooting voor de Landsdrukkerij; 4) de begrooting voor 1852. De beraadslaging over deze ontwerpen is bepaald op aanst. Maandag, en de Kamer tot dien dag gescheiden.

Tweede Kamer.

Zitting van den Dingsdag 2den December.

In de zitting van heden zijn — zooals reeds kort is berigt — de beraadslagingen over de artt. van de VIIde afdeeling (onderwijs) en hoofdstuk V (binnenlandsche zaken) voortgezet.

Tegen art. 105, kosten van het staats-examen, wordt de bedenking, namens de commissie ingebragt, dat bij de tegenwoordige inrigting dit examen geheel overbodig is, en niet meer dan eene bloote formaliteit. De heeren *Goltsteyn, Heydan Reynestein, Engelen, Poortman* en de minister, nemen deel aan deze discussie. Om de tegenwoordige inrigting te behouden, wordt door den minister herinnerd de oorsprong van het examen. Zoo als hij vond, achtte hij het antiliberaal. Hij zou het hebben willen afschaffen, maar hij wilde beproeven of het niet kon dienen, om den staat van het onderwijs te doen kennen, vooral wenschelijk in den toestand waarin wij zijn, voorbereidende de wet op het onderwijs. Daarom heeft hij het examen gewijzigd alsnog behouden. De resultaten daardoor verkregen beantwoorden in zijn oog volkomen, en blijft hij nog het behoud wenschelijk achten. Door een langer bestaan zullen natuurlijk de bijdragen vollediger worden. Het art. wordt met 38 tegen 26 aangenomen.

Bij art. 119 (rijksarchiven) is door den heer *Baud* aangedrongen, om niet alleen door het benoemen van meer ambtenaren het archief-wezen te bevorderen, maar ook door betere bewaarplaats de kostbare archieven voor de geschiedenis, voor vernieling te behoeden. Thans zijn drie lokalen onveilig. Hij wenscht een onbrandbaar gebouw, waartoe reeds uitgewerkte plannen in gereedheid zijn gebragt. Hij herinnert aan vroegere belofte en vraagt, of er bij de regering eenig voornemen bestaat om daaraan gevolg te geven. — De minister erkent het wenschelijke, en heeft ook reeds naar eenig ander geschikt gebouw omgezien, maar bij de vele behoeften aan gebouwen voor onderscheidene collegiën en inrigtingen is hij nog niet genoeg gevorderd om daarvoor een post op de begrooting te brengen. Bij art. 125 stelt de heer *Hoffman* voor,

de stemming over dit art. uit te stellen tot na art. 140, om, indien dat art. aangenomen wierd, dit art. aan te kunnen vullen. Die motie werdt verworpen met 37 tegen 21 stemmen. Alsnu stelt de heer *Hoffman* voor, om de som van *f* 750 in art. 140 voor transport van schilderijen begrepen, naar dit art. over te brengen. Op de bedenkingen van den minister en andere sprekers wordt het amendement ingetrokken, maar bij art. 140 voorgesteld, om de daar uitgetrokken som met *f* 3500 te verminderen Niet ondersteund zijnde vervalt het.

Over art. 141 (Ned. instituut) ontstaat eene belangrijke discussie. De opheffing en de handelingen, daaraan voorafgegaan, worden betreurd door de heeren *Goltsteyn*, *van Dam van Isselt*, *Groen van Prinsterer* en verdedigd door de heeren *van Hoëvell*, *Sloet* en *Engelen*. De vestiging eener akademie van wetenschappen op de puinhoopen van het instituut wordt zeer uiteenloopend beoordeeld. Het wenschelijke van een punt van vereeniging voor de vertegenwoordigers van alle kunst en wetenschap, aan de eene zijde, en het meer degelijke resultaat van eene akademie voor de wis- en natuurkundige wetenschap, voor het welzijn van den staat, aan de andere zijde, werd met uitvoerigheid betoogd. Met warmte werd vooral het punt behandeld, of er minachting voor de wetenschap was gelegen in de behandeling, door het instituut ondervonden van de zijde der regering, dan of de opheffing te wijten was aan de halstarrigheid van die instelling zelve, om zelve eene vereenvoudigde meer nuttige inrigting voor te stellen.

De minister vermeent, dat men zich ten onregte over verguizing beklaagt, daar men slechts een nutteloos collegie heeft opgeheven, zonder iets te kort te willen doen aan de achting, die de verschillende leden als geleerden in ruime mate verdienen. Hij ontkent voorts, dat het instituut geen voorstellen van de zijde der regering zou ontvangen hebben, of dat de maatregel, door hem genomen, een maatregel van zuinigheid zou zijn. Indien het instituut hem nuttig ware voorgekomen, en om dit nut te bereiken *f* 20,000 waren gevorderd, hij zou ze zonder bedenking aan de vertegenwoordiging gevraagd hebben.

De minister beklaagt zich, dat men wel spreekt van onheuschheid van de zijde der regering, maar niet telt den onbetamelijken toon, dien het gouvernement van de zijde van dat collegie heeft te verduren gehad, en welke toon steeds geklommen en eindelijk tot bedreiging is overgegaan. De minister beweert al het mogelijke te hebben beproefd, om het instituut te overtuigen van het genoegzame der subsidie, maar ondervonden te hebben, dat de gevoeligheid, eens opgewekt, belette te hooren. De minister deelt mede, dat zijn denkbeeld was, naast de 1ste klasse de overige klassen te laten bestaan, maar onder de voorwaarde, dat, hetgeen door hen verrigt werd, was van publiek belang en niet kon verrigt worden door partikuliere krachten aan zich zelven overgelaten. Hij oordeelt, dat vele der leden alleen oneindig meer zouden hebben bereikt, dan zij nu te zamen hebben tot stand gebragt. Er bestond geen eene reden meer, om aan die overige klassen subsidie te geven dan aan alle vereenigingen van letterkundigen aard. — Het is niet te doen, om aan de wis- en natuurkundige wetenschappen eenig voorregt toe te kennen, maar om haar te vergoeden de onkosten, die zij noodig hebben te doen voor hetgeen zij verrigten ten dienste van de regering.

Nadat de woordenwisselingen hierover waren geëindigd, trad de heer *van Hall* nogmaals in de discussie en werd kortelijk door den minister beantwoord.

Het art. werd met 45 tegen 17 stemmen aangenomen.

Door den heer *Jongstra* eene avondzitting voorgesteld zijnde, wordt daartoe met groote meerderheid besloten.

In de avondzitting is de beraadslaging over hoofdstuk V voortgezet. Art. 142 (kosten eener geologische kaart) geeft weder aanleiding tot veelzijdige beschouwingen. Het nuttige dier uitgave voor landbouw en mijnontginning wordt betoogd door de heeren *van der Veen* en *Westerhoff*. De laatste geeft echter de vrees te kennen, dat de geraamde kosten, *f* 50.000 over zeven jaren te verdeelen, niet genoegzaam zal zijn. Hij geeft in een uitvoerig betoog vele nuttige wenken, omtrent hetgeen bij het vervaardigen eener zoodanige kaart moet in acht genomen worden.

De heer *van Goltsteyn* betwijfelt het nut eener dergelijke kaart, doch acht overigens deze onderneming niet van de bemoeijing der regering. Zij kan, is zij wenschelijk, overgelaten worden aan de meer en meer aanwakkerende zucht, om door congressen en maatschappijen den landbouw te bevorderen. Een sterken steun vindt gemelde onderneming bij den heer *Storm van 's Gravesande*, die als deskundige veel bijbrengt tot voorlichting der vergadering. Onuitvoerbaar acht hij overigens het werk zonder bemoeijing van den staat. Minder gunstig is de heer *Hoffman* gestemd. Maar met te meer warmte wordt de zaak voorgestaan door den heer *Sloet tot Oldhuis*, die het velerlei nut aantoont en de stellige overtuiging uitspreekt, dat, zoo men de zaak aan partikulieren overlaat, er zeker nimmer iets van komt. Deze denkbeelden werden door den minister, bij de verdediging van het art., nog nader ontwikkeld. Hij geeft echter te kennen, dat de zaak nog slechts is voorbereid en dat men tot de uitvoering der onderneming niet zal overgaan, dan na nog meerdere voorbereidende onderzoekingen, waartoe hij de medewerking van deskundigen zal inroepen.

Het art. is met 44 tegen 15 stemmen aangenomen.

Over art. 152 (bijdrage voor de maatschappij van weldadigheid) en over de 7de afdeeling ontstaat eene korte discussie.

Van meer gewigt waren de beraadslagingen over art. 158 (premiën der visscherijen), dit jaar weder met *f* 20,000 verminderd. Die gestadige vermindering ontmoet tegenstand bij den heer *Gevers*. Hij wijst op het gewigt van dezen tak van nijverheid, zoowel met opzigt tot het bedrag van het vertier, als met opzigt tot de vorming van zeelieden. Hoezeer hij bescherming in den regel afkeurt, wenscht hij ten deze eene uitzondering gemaakt te zien, omdat die tak zoo zeer gedrukt wordt door zware tarieven bij onze naburen, welke druk niet is verminderd maar eer vermeerderd, bij het thans aanhangige Belgische traktaat. Bovendien zijn de visscherijen door de wet van 1808 in de vrije uitoefening van hun bedrijf belemmerd.

De minister betreurt, dat men met allen ijver in de onderhandelingen met België niet meer verkregen heeft; hij is overtuigd, dat een laag tarief daar meer zou uitwerken dan alle premiën. De vermindering dier premiën hoopt hij nogtans, dat men zal te boven komen door ontwikkeling van veerkracht. De reglementaire bepalingen worden herzien. Het art. wordt, daar er geene wijziging is voorgesteld, aangenomen.

Bij art. 159 dringt de heer *Metman* aan op de regeling van het mijnwezen in Limburg. De minister verzekert, dat het werkzame toezigt, dat in Limburg ontbrak, wordt uitgeoefend door den ingenieur, die daar de regering vertegenwoordigt.

Na eenige discussie over het toezigt op de stoomwerktuigen, de onttrekking van het subsidie aan de maatschappij van nijverheid, vroeger toegekend, wordt het hoofdstuk V met 58 tegen 3 stemmen aangenomen, die van de heeren *Groen*, *Mackay* en *van Lijnden*.

Zitting van Woensdag den 3den December.

De discussiën over de begrooting worden voortgezet. Aan de orde is hoofdstuk VI (*Hervormde Eeredienst*).

De heer *van Hall*, zeide bij het vestigen van de aandacht zijner medeleden op de heden morgen ontvangen tijdingen uit Parijs, dat niemand voorzeker het gewigt der gebeurtenissen ontkennen, en niemand ook in staat zijn zou, om nu reeds de gevolgen te kunnen berekenen, welke de gebeurtenissen ook op naburige staten, op geheel Europa, zullen kunnen uitoefenen. Niemand zal kunnen voorspellen, of orde en vrijheid zullen zegevieren, dan of een van beide, in die aangevangen kamp, sneuvelen zal. Niemand weet, hoe de gebeurtenissen ginds zullen kunnen terugwerken op het overige van Europa en op de rust van naburige landen. Maar thans acht hij het noodig, op het voorbeeld der vaderen te wijzen. De vreemdeling zeide van ons, wanneer hij sprak over tijdperken van gevaar, dat de Nederlanders, als het water voor de dijken stond, hunne onderlinge verschillen vergaten en naar de dijken liepen om het gemeene Vaderland te verdedigen.

Nu is het volkomen waar, dat men niet zeggen kan, dat het water reeds aan de dijken staat, maar hij gelooft niettemin, dat de staat van zaken in Europa van zoodanigen aard is, dat het wenschelijk, dat het noodig is, dat er een wacht aan de dijken sta. Hij wenscht daarom, dat er in deze oogenblikken, zoo min mogelijk, gesproken worde, opdat niemand kan voorzien de gevolgen van discussiën, hetzij dan over het hoofdstuk in behandeling, waaraan tedere kwestiën verbonden zijn, hetzij over naastvolgende hoofdstukken. Eene eenparige en spoedige aanneming der begrooting zou voor het Vaderland en voor Europa eenen gunstigen invloed kunnen uitoefenen. In het Vaderland zou blijken, hoe wij zelfs bij verschil van meening, als er vrees voor gevaar van buiten bestaat, eensgezind zijn, en Europa zou er uit kunnen leeren, indien men mogt rekenen om ook verdeeldheid hier te lande te zaaijen, dat de vreemdeling zich bedriegt. Het is om deze redenen, dat hij zijnen medeleden op het hart drukt, toch zoo veel mogelijk alle discussiën te vermijden en spoedig de begrooting aan te nemen; althans hij voor zich zal zich die gedragslijn afbakenen.

De heer *Groen* beantwoordt dit, uit de vrees, dat in Frankrijk noch orde noch vrijheid, maar regeringloosheid zal zegevieren, verbindt zich gaarne zoo weinig mogelijk te spreken, maar meent toch, dat men zich niet al te veel bevreesd moet toonen. Ook hij wenscht eendragt, maar zij zal alleen gevonden worden door wat tot bestrijding dier heillooze beginselen strekt, die in lateren tijd in Frankrijk hebben geheerscht.

Ook de heeren *van Dam van Isselt*, *van Zuylen*, *van Lijnden* en anderen nemen deel aan deze woordenwisseling, en de minister van justitie dankt de Kamer voor de heden betoonde zucht tot bevestiging der meest mogelijke eensgezindheid. Inderdaad, zegt Zijne Excellentie, de regering huldigt die gezindheid der Kamer, maar gelooft evenwel niet, dat de bedoelde gebeurtenissen invloed behoeven uit te oefenen op *kalme* beraadslagingen over de onderwerpen in behandeling. Uit één oogpunt echter zou de duur der beraadslagingen wel in aanmerking komen; want, dit is zeker, dat, als zij noodeloos gerekt worden, dan voor de regering veel tijd verloren kan gaan, een tijd, in deze oogenblikken voor de regering zoo noodig.

De heer *Reinders* wenscht opheffing van de beide departementen van eeredienst en tevens, dat de Staat zich onthoude van alle inmenging in de zaken der kerk. Hij is tegen het hoofdstuk, omdat de regering het regt van collatie nog blijft uitoefenen.

Vervolgens zijn de beraadslagingen over het hoofdstuk verder voortgezet. Het wordt *aangenomen* met 24 tegen 6 stemmen. Tegen de heeren *Hengst*, *Sloet*, *Westerhoff*, *de Moraaz*, *Storm* en *Reinders*. Alvorens was aangenomen een amendement van den heer *Godefroi*, strekkende tot verhooging van art. 22, onderstandgelden aan Israelitische gemeenten, voor synagogen en andere kerkelijke gebouwen enz., met *f* 2400, welk artikel alzoo gebragt wordt op *f* 3500.

Hoofdstuk VII (*R.-K. Eeredienst*) is zonder beraadslaging *aangenomen* met 59 tegen 2 stemmen. Tegen de heeren *Storm* en *Hengst*.

Hoofdstuk VIII (*Marine*) zal heden avond in beraadslaging komen.

Zitting van Donderdag den 4den December.

In de bijeenkomst van heden is hoofdstuk IX A der staatsbegrooting (voor *nationale schuld*), na eene langdurige beraadslaging, met algemeene stemmen *aangenomen*, en daarna ook lit. B. van datzelfde hoofdstuk (*departement van Financiën*). — Een amendement van den heer *van Doorn*, om eene som van *f* 527,000 op de begrooting te plaatsen voor de amortisatie van schuld, krachtens de wet van April 1841, is verworpen met 37 tegen 23 stemmen.

Morgen ochtend zal de beraadslaging voortgezet worden, en wel over hoofdstuk X (*Oorlog*).

Zitting van Vrijdag den 5den December.

In deze zitting zijn ingekomen twee koninklijke boodschappen, ten geleide van een gelijk getal ontwerpen van wet. Het eene strekt tot regeling der politie betrekkelijk de besmetting van het vee; het andere, tot regeling der gemeenschap door den electro-magnetischen telegraaf. — Drukken, ronddeelen en verzending naar de afdeelingen.

Aan de orde van den dag zijn de algemeene beraadslagingen over hoofdstuk X (*Oorlog*) der staatsbegrooting van 1852.

De heer *Blaupot ten Cate*, in antwoord op hetgeen bij de algemeene beraadslagingen door den heer *van Dam* tegen hem in het midden is gebragt, geeft te kennen, dat hij geenszins wenscht dat wij ons, aan handen en voeten gebonden, aan het buitenland zouden overgeven. Hij heeft gevraagd, of in vredestijd ons leger niet op kleiner schaal kan worden ingerigt; in verband met het wapen der maréchausée en de schutterijen. Hij heeft niet gezegd, dat het mogelijk was, doch heeft dit slechts gevraagd: 1) omdat hij 10½ millioen voor oorlog in tijd van vrede, te hoog acht; 2) omdat de jongelieden in de beste jaren uit hunne betrekkingen worden gerukt, om later minder zedelijk terug te keeren; 3) omdat door ons belastingstelsel al de druk op de burgerklasse komt, naardien de vermogenden remplaceren. Sedert de algemeene beraadslagingen is er echter veel gebeurd. Niet dat spr. omtrent het wenschelijke van bezuiniging van meening veranderd is, maar de omstandigheden zijn veranderd; de onweersbui in 1852 te gemoet gezien, is misschien òf losgebroken, òf aan den gezigteinder. Spr. zal zich dus door de omstandigheden laten bewegen voor de begrooting van oorlog te stemmen. Hij dringt ook bij zijne medeleden aan, zich eendragtig te scharen rondom den troon en bij het altaar des Vaderlands.

De heer *Zijlker* treedt in beschouwingen nopens het hooge cijfer der begrooting van oorlog; het rustige van het Nederl. volk, dat beter door goede wetten dan bajonetten kan bestuurd worden; het mogelijke tot eene vermindering te komen, door eene goede inrigting der schutterijen; het onttrekken van zoo vele gelden aan de nijverheid; het weinige wat wij kunnen uitrigten, terwijl alleen inwendige kracht, eensgezindheid en nationale veerkracht ons kunnen beschermen; het achterwege blijven van een stelsel van defensie; het noodige om nog ettelijke millioenen te besparen door een geregeld stelsel van vereenvoudiging, enz. Al dat zou bij spr. grond opleveren om tegen de begrooting te stemmen, en hij heeft daartoe ook stellig het voornemen gehad. Ook bij hem zijn echter de jongste berigten uit Frankrijk niet zonder invloed gebleven. Onder den eersten indruk daarvan zou hij de begrooting hebben goedgekeurd. Later zijn echter meer geruststellende berigten ontvangen, en hij zal thans den loop der beraadslagingen afwachten en zijne stem voorbehouden. Hij dringt intusschen aan op eene verbetering van ons belastingstelsel, als het beste middel om eendragt en zucht tot nationaliteit bij de ingezetenen te bevorderen.

De minister van oorlog acht zich verpligt, na hetgeen door den vorigen spr. is gezegd, eenige woorden in het midden te brengen. In de *eerste* plaats ziet hij niet in, dat dit gedurige aanmanen tot bezuiniging en inkrimping tot iets leiden zal, indien men niet bepaald aanwijst, waar en hoe die moet plaats hebben. Moge men dit doen, de minister zou zoodanig plan in overweging nemen. Doch ten *andere* heeft spr. vroeger de diplomatie bij een poppenspel vergeleken. Thans heeft hij gezegd, dat in vredestijd de soldaten niets anders doen, dan het hoofd regts en links draaijen. Dit is ook eene soort van poppenspel. Hiertegen moet de minister opkomen. Hij herinnert hetgeen in 1847 te Groningen gebeurd is, en hoe een handvol troepen de stad toen voor volslagen ondergang bewaard hebben. Als daar toen, evenzeer als in Harlingen en andere steden, geene troepen geweest waren, dan zou zulks de allertreurigste gevolgen gehad kunnen hebben. De minister zal dergelijke aardigheden niet onopgemerkt laten voorbijgaan. Als er kwestie is van het leger, dan wenscht hij ernst, bezadigdheid en betamelijkheid, dan houdt hij alle aardigheid minstens ongepast.

De heer *Storm van 's Gravesande*, aanvankelijk voornemens den heer *Zijlker* te bestrijden, zou vreezen, den indruk der krachtige woorden van den minister te verminderen, indien hij er iets bijvoegde.

De heer *van Dam van Isselt* verdedigt de begrooting en bestrijdt de sprekers uit Groningen. Hij wijst er op, dat, als die donderwolken er zijn, de verlegenheid dan gemeenlijk groot is. Dan roept men: waar zijn de troepen, het geschut, de kavallerie, en dit geschiedt dan wel het meeste door hen, die in vredestijd op bezuiniging aandringen. Spr. wil niets ten nadeele der schutterij zeggen. Hij herinnert zich nog te goed de schoone bataljons, in 1830; maar hoe lang heeft het niet geduurd eer zij gekleed, gewapend en geoefend waren. Een regement kon de geheele schutterij verslagen hebben, niet omdat het deze aan moed ontbrak, maar wil, moed en vaderlandsliefde zijn niet voldoende, er behooren ook eendragt, geoefendheid en voornamelijk wapenen te zijn. Kon men de losbarsting van het onweder een jaar verschuiven, dan zou het iets anders wezen, doch dit zal moeijelijk gaan. Eene invasie zou ons meer kosten dan de offers, thans gevraagd, en daar wij door onze nijverheid nog al het een en ander bij elkander gegaard hebben, zou dit een lokaas voor vreemdelingen zijn. Bovendien, als de groote mogendheden in oorlog zijn, zou men ons toelaten onze neutraliteit te behouden, en dan draagt de Grondwet den Koning op, voor eene behoorlijke verdediging zorg te dragen. Daartoe moeten de middelen worden aangewezen. De gelden, daartoe aangevraagd, zijn niet verspild. Spreker zegt het den minister na: zoo men een behoorlijk plan deswege aanbiedt, zonder de belangen des vaderlands in de waagschaal te stellen, hij zal er zich mede vereenigen. Maar thans zal hij, niet om de omstandigheden, maar uit volle overtuiging vóór het hoofdstuk stemmen, met de bede aan den minister, op den ingeslagen weg voort te gaan; te bezuinigen, waar hij kan, maar daaromtrent niet toegeven, waar zijn pligt hem gebiedt anders te handelen.

De heeren *Zijlker* en *ten Cate* komen op hunne rede terug. — De heer *Zijlker* heeft volstrekt geene bedoeling gehad het leger niet met die achting te behandelen, welke het verdient. Hij werpt zoodanige beschuldiging verre van zich af. Overigens zal hij als volksvertegenwoordiger zijne overtuiging volgen, en zich niet laten terughouden door onverdiende verwijten, alsof hij 's Rijks belangen niet met dien ernst behandelde, welke zij verdienen.

De algemeene beraadslagingen worden hierop gesloten, en die der afdeelingen geopend.

Eindelijk is het ontwerp met 47 tegen 16 stemmen aangenomen.

(*Tegen* hebben gestemd de heeren: *van Zuijlen van Nyevelt*, *de Fremery*, *van Hoëvell*, *Jespers*, *Ter Bruggen Hugenholtz*, *de Man*, *Hengst*, *van der Linden*, *L. D. Storm*, *Westerhoff*, *Taets van Amerongen*, *Zijlker*, *Storm van 's Gravesande*, *van der Heijde*, *Reinders* en *Dullert*).

Daarna is de vergadering gescheiden tot morgen (Zaturdag) ochtend, te 11 uur. Alsdan is aan de orde het Hoofdstuk XI (Koloniën).

De heer *van Hall* heeft aan de leden der Staten Generaal eene nota medegedeeld, tot wederlegging der onlangs door den heer *de Fremery* in de Tweede Kamer gegeven beschouwing van de uitkomsten der dienstjaren 1845—1847, waaruit, zoo die juist ware, voort zou vloeijen, dat daaromtrent aan de Staten Generaal en de natie door hem, toenmaligen minister van financiën, verkeerde opgaven gedaan zouden zijn. De mindere juistheid dier beschouwing was door den heer *van Hall* reeds in de openbare zitting aangetoond; de heer *de Fremery* had daarop geantwoord, en de minister van financiën zich met enkele algemeene beschouwingen vergenoegd, door gissingen, naar wier beteekenis sommigen in een verkeerd denkbeeld zouden kunnen gebragt worden. De steller der nota brengt nu ter opheldering eenige bepaalde punten in herinnering

---

REDEVOERINGEN *van den Heer* **J. F. ZIJLKER**, *uitgesproken in de Tweede Kamer der Staten Generaal, van den 24sten November l.l., bij de beraadslaging over het 4de Hoofdstuk der Staatsbegrooting* (Justitie).

Er wordt wel eens en misschien niet altijd ten onregte geklaagd, dat deze Kamer zich somtijds bezondigt door het aan den man brengen van veel woorden, door lange en zich dikwijls herhalende redevoeringen, door, even als de Kamer voor 1849, veel over bezuiniging, vereenvoudiging en andere noodige staatshervormingen te praten, doch waarmede dan ook gepaard zou gaan gebrek aan veerkracht, zelfstandigheid of goeden wil, waar het op handelen aankomt.

Meer dan eens is ook mij de aanmerking gemaakt, van dikwijls met minder woorden te kunnen volstaan; en ofschoon ik mij nu zulke teregtwijzingen gaarne ten nutte maak en het ook nimmer uit het oog verlies, om kort en met zoo weinig woorden mogelijk te zeggen wat mij nuttig schijnt, zoo kan ik dit, ten minste niet onvoorwaardelijk, toegeven.

Wanneer men zich beweegt op een terrein waar men zich volkomen te huis en op zijn gemak gevoelt, dan geloof ik dat het nuttig kan zijn, dat het pligt is, om somtijds meer in bijzonderheden af te dalen.

Thans echter is dit met mij niet het geval; ik ben geen regtsgeleerde en zal daarom, zonder in 't minst tot bijzonderheden af te dalen, mij alleen bij enkele algemeene hoofdbeginselen bepalende, zeer kort zijn: maar een enkel woord moet ik toch zeggen ter regtvaardiging van mijne uit te brengen stem.

Ons regtswezen is in ieder opzigt omslagtig, kostbaar voor de schatkist, voor den burger welke zijne regten handhaven wil en in strijd, vooral met onze tegenwoordige politieke staatsregeling.

De kostbaarheid voor de schatkist zal ik verder niet aanstippen, zij wordt door allen, zelfs ook door den minister van justitie, in zijn aangeboden ontwerp der regterlijke organisatie erkend.

Wat die verderfelijke strekking voor de ingezetenen betreft, hierover zal ik slechts één punt aanroeren, het betreft de handelszaken.

Gedurende het bestaan der regtbanken van koophandel, Mijne Heeren, was de behandeling dier geschillen kort, eenvoudig, onkostbaar, zonder dat er over de beslissing werd geklaagd.

Te Groningen onder anderen, ken ik nog een achtingswaardig grijsaard die lange jaren met eere het voorzitterschap der regtbank van koophandel aldaar heeft vervuld, en die nog altijd fier is, er nog steeds te regt roem op draagt, dat tijdens die orde van zaken, appel, cassatie, tot de hoogst zeldzame uitzonderingen behoorden.

En toch had die eerwaardige veteraan in zijne jeugd slechts eene hoogst gebrekkige wetenschappelijke opleiding genoten; maar hij had een gezond oordeel, gepaard aan onkreukbare eerlijkheid en regtschapenheid; hij was doorkneed in handelszaken, een koopman in zijn hart, een koopman, als men wel eens zegt, nog van den ouden stempel.

En wat vindt thans plaats bij die omslagtige en kostbare wijze van procederen? Niet alleen dat het van die zijde veel geld en tijd kost, maar bovendien bederven niet zelden de handelsartikelen — granen bijv. — gedurende het langgerekte proces; maar in allen gevalle verteren zij zich zelve door het verloop van den tijd. Vele gevallen zouden er aan te wijzen zijn, in welke de handelaar hierdoor bedorven of totaal is geruïneerd.

Zoo hier, als in andere gevallen van het dagelijksch leven, berust de burger daarom maar liever in het geleden onregt, dan zich hiertegen te verzetten. En dit bezwaar drukt en vernedert vooral den middenstand, terwijl de rijke, dien dit minder schelen kan, hem, dus aan den eenen kant kan benadeelen en onderdrukken, en de arme een vrijbrief kan verkrijgen door gratis te procederen; om den burger van beperkte middelen, doch welke liever onregt lijdt dan zich te zien geruïneerd, van de andere zijde, eveneens te benadeelen.

Wat nu de regtbanken van koophandel betreft, Mijne Heeren, bij het onderzoek in de afdeelingen van het ontwerp der regterlijke organisatie, heb ik op derzelver herstelling aangedrongen: evenwel scheen dit toen geen genoegzamen bijval te ondervinden. Ook hebben kundige en bekwame regtsgeleerden mij later verzekerd, dat het doel: eenvoudigheid, onkostbaarheid, juistheid van uitspraak en het uitwinnen van tijd, even goed of beter op eene andere wijze kon worden bereikt, door den voor te schrijven vorm.

Geheel buiten twijfel ben ik echter nog niet, dat dit, geheel zonder dat bij die regtspraken kundige handelaren mede zitting hebben, zou kunnen geschieden; want voor de grondige studie van den handel in al zijne nuances, gewoonten en usantiën, wordt evenzeer een menschenleven vereischt, als voor de studie van het regt.

Evenwel zou ik hierin misschien genoegen kunnen nemen, indien mij dit slechts later nog meer overtuigend wordt opgehelderd.

Nu is er nog een derde en voornaam punt; het betreft de inrigting van het regtswezen, in overeenstemming met onze politieke staatsregeling.

Hiervoor past eene jury, Mijne Heeren, doch wanneer dit bij ons, gelijk in andere landen, niet volledig bereikbaar is, op grond, naar men beweert, dat de volksaard daarvoor minder gestemd zou zijn, en het bij de natie niet genoegzamen bijval zou ondervinden, bij nog andere bezwaren daartegen geopperd, dan mag er deswege toch ten minste geen terugtred plaats vinden.

Voor strafzaken, staatkundige en drukpers-overtredingen, moet althans de regter — blijve die keuze dan ook beperkt tot regtsgeleerden — in die gevallen moet de regter, welke vonnis vellen zal *over* den burger, regtstreeks aangewezen worden *door* den burger, door de kiesgeregtigden, namelijk: dit democratisch beginsel en die waarborg, Mijne Heeren, voor de vrijheid en verdere politieke ontwikkeling van het volk, het schijnt mij onafscheidelijk van onze tegenwoordige staatsinstellingen. Ofschoon mij thans niet verder met dit onderwerp zullende inlaten, heb ik het echter niet ondienstig geacht, om ten minste met een enkel woord mijne zienswijze en de hoofdbeginselen, welke mij steeds bij de beoordeeling van alles, wat hiertoe betrekkelijk ook in 't vervolg nog zou kunnen voorkomen, welke mij hierbij zonder nadere overtuiging zullen geleiden, om dit ten minste met een enkel woord in 't midden te brengen.

Evenmin echter als de thans nog bestaande regeling van het regtswezen met dit beginsel strookt, even weinig, ja in sommige opzigten minder nog strookt hiermede het bereids aangenomen en in de afdeelingen onderzocht ontwerp van regterlijke organisatie.

Nu heb ik nog wel een aantal andere bezwaren, welke mij verpligten om te moeten stemmen tegen dit hoofdstuk; maar kortheidshalve, gelijk ik in den aanvang reeds beloofde, zal ik mij geweld aandoen en thans hierover heenstappen; terwijl ik buitendien vertrouw dat het aangestipte bezwaar alleen ook reeds genoegzaam zal zijn, om mijne uit te brengen stem te regtvaardigen.

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.

BIJVOEGSEL

tot de Groninger Courant van den 9den December 1851, *no.* 98.

(*Vervolg der Nieuwstijdingen.*)

PARIJS, Donderdag, 4 December.

Op den middag waren alle straten door de schildwachten afgezet. Niemand mogt passeren. — De nacht was rustig voorbijgegaan. Van 5 tot 10 uur voorspelde niets, dat er een heete dag zou komen. Maar te 11 uur ontdekte men op verscheidene posten der hoofdstad eenige opgewondenheid. Het gerucht liep, dat de Socialisten van Lyon, Nantes, Rouaan, Amiens, enz. hunne Parijssche broeders zouden te hulp komen, dat *Caussidière*, *Louis Blanc* en *Ledru-Rollin* voor de poorten stonden, — dat de nationale garde partij trok *tegen* den President. Hoe vele redenen om spoedig aan de barricaden te beginnen! Men deed het. In meer dan 10 straten en op de meeste kaaijen verrezen die straatverschansingen met Parijssche behendigheid. De bouwstoffen daartoe zijn overbekend.

Elke omnibus, die over de straat reed, werd aangehouden, de paarden afgespannen en aan den koetsier gegeven en het rijtuig op de daartoe geschikte plaats omvergeworpen. Het eigenlijke *volk* deed dit niet. Meer nog, goed gekleede burgers en vooral jongens van 14 à 16 jaren en deze waren jonge socialisten. De wezenlijke arbeidende klasse, bleef nog op een afstand. Zij wil eerst weten wat de nationale garde zal doen. Junij heugt haar nog. De dood van *Baudin* heeft haar echter zeer vertoornd.

De artillerie heeft verscheidene verschrikkelijke charges gedaan en *vele burgers* van allerlei ouderdom zijn door de kogels gedood. Hunne lijken bedekten de voetpaden der straten en vervulden de gemoederen met schrik.

Van 11 tot 5 uur bulderde het geschut van de kaaijen en aan de poort van St. Dénis; *de hoofdstad was onder de heerschappij van het geweld.*

Te half zes werd de passage voor voetgangers weder geopend. De krijgsraden, permanent vergaderd, veroordeelen op staanden voet ter dood, allen, die gevangen worden genomen met de wapens in de hand, en generaal *St. Arnaud* maakte bekend, dat die vonnissen ook zouden worden uitgevoerd.

Men zegt, dat alle buitenforten goed gewapend zijn, ten einde de vijanden van den President, die uit de departementen tegen Parijs mogten oprukken, op behoorlijken afstand te houden.

Na vijf uur zweeg het geschut. 't Was alsof er tusschen de insurgenten en de militaire magt eene soort van wapenstilstand was gesloten.

Het was echter eene akelige stilte. Zij liet zien, dat er weder burgerbloed was gestort en deed vreezen, wat de naaste tijd baren kon. Toen dan ook de duisternis viel en het gaslicht de straten bescheen, werd de strijd hervat. Bij de poort Rochechouart, werd zelfs een moorddadig gevecht geleverd.

Te 2 uur werd een volksvertegenwoordiger, de heer *Plichon*, op den hoek der Rue du Mail, door een' kogel aan den arm gekwetst. Te 3 uur werd eene barricade, in de Rue Chapon, door de mobile gensdarmerie veroverd. Alle insurgenten *werden gefusileerd.*

Te 5 uur des avonds waren niet minder dan 18 barricades in de Rue Rambuteau opgeworpen. Men vuurde op de boulevard des Italiens met geschut, meer echter om de menigte schrik aan te jagen, dan wel om een' aanval af te slaan. Op dat tijdstip waren de troepen in het bezit van de voornaamste punten, die door de insurgenten bezet waren.

Omstreeks 11 uur in den nacht was bij de Hallen, in het kwartier St. Eustache, een ernstige opstand uitgebroken; de kanonnade was op dit punt levendig en de strijd hevig. *Te 11 uur was het gevecht geëindigd; naar men algemeen gelooft om in den morgen weder te beginnen.*

'S Nachts te half een, zijn de troepen eenige rust gaan nemen, en alle maatregelen zijn genomen om iedere poging tot opstand met kracht te onderdrukken.

— De minister van oorlog heeft heden de volgende proclamatie uitgevaardigd:

„*Inwoners van Parijs!*

De vijanden der orde en der maatschappij hebben den strijd aangevangen, geenszins tegen het gouvernement, of tegen hem, die door de natie verkozen is; hun doel is alleen plundering en vernieling. Mogen de goede burgers zich vereenigen in naam der maatschappij en der bedreigde familiën. Blijft kalm, inwoners van Parijs! Dat zich geene nuttelooze nieuwsgierigen in de straten vertoonen; daardoor worden de brave soldaten, die u met hunne bajonetten beschermen, in de uitoefening hunner pligten belemmerd. Wat mij betreft, gij zult ondervinden, dat het mijn onverzettelijke wil is u te verdedigen en de orde te handhaven."

De divisie-generaal, minister van oorlog,

(*get.*) DE SAINT ARNAUD.

De minister van binnenlandsche zaken heeft aan de beurs de volgende proclamatie doen aanplakken:

Inwoners van Parijs!

Geheel Frankrijk schenkt zijne goedkeuring aan de ernstige gebeurtenissen, welke hebben plaats gehad. De handelingen der regering, die sedert twee dagen te Lyon, Amiens, Arras, Reims, Poitiers, op alle middelpunten van den handel en industrie bekend zijn, zijn daar met goedkeuring ontvangen. De orde is daar geen oogenblik gestoord.

(*Was get.*) DE MORNIJ.

De nieuw benoemde opperbevelhebber der nationale garde, de generaal *de Lawoestine*, heeft eene zeer krachtige en veel beteekenende legerorder aan zijn onderhebbend korps uitgevaardigd. Daarin wordt de heer *L. Napoleon* bestempeld met den titel van *Prins, Voorzitter der Republiek.* De generaal vermaant de nationale garden, om zich om hem te scharen, zoowel ter bestrijding van de Demagogen, als van die onmagtige eerzuchtigen, die niets dan hun eigen voordeel beoogen en allerwegen onrust en spanning verwekken bij het in 't werk stellen van pogingen, om hunne noodlottige ontwerpen ten uitvoer te brengen.

— Reeds moet een groot deel der hier aanwezige krijgsmagt zich ten gunste van het gezag des Voorzitters hebben verklaard.

— Heden morgen werd het lijk van den heftigen volksvertegenwoordiger *Baudin*, die op eene barricade gedood is, door sommige personen in verschillende straten der hoofdstad rondgedragen, om het volk op te ruijen.

— Tot dus ver blijkt het niet, dat de gevangen genomene afgevaardigden weder in vrijheid zijn gesteld, en daaraan wil men het toeschrijven, dat niet al de door den Voorzitter tot leden der Wetg. Commissie benoemde staatslieden zich die verkiezing hebben laten welgevallen. Onder diegenen, welke geweigerd hebben die betrekking te aanvaarden, noemt men de heeren *Denjoy* en *Leon Faucher*. De laatstgemelde heeft den Voorzitter *Lodewijk Napoleon* eenen brief geschreven van den navolgenden veel beteekenenden inhoud.

„Mijnheer de Voorzitter! Het is met een gevoel van smartelijke verbazing, dat ik mijnen naam lees onder de leden der Wetgevende Commissie, welke gij hebt in 't leven geroepen. Ik dacht niet, dat ik U het regt had gegeven, om mij eene zoodanige *beleediging* aan te doen. De diensten, welke ik U heb bewezen, in de zekere overtuiging, dat ik mijn land diende, hadden mij welligt aanleiding gegeven om eene andere belooning van U te verwachten. In elk geval hadt gij mijn karakter beter behooren te eerbiedigen. Gij weet toch, dat ik gedurende mijnen langdurigen dienstttijd evenmin mijne beginselen van vrijheid heb opgeofferd, als mijnen vasten wil om tot de handhaving der orde mede te werken; nooit heb ik, noch regtstreeks, noch van ter zijde, willen deelen in maatregelen, waardoor 's lands wetten werden geschonden. Om het mandaat, 't welk gij mij hebt opgedragen, zonder alvorens mijn gevoelen daaromtrent in te winnen, van de hand te wijzen, heb ik inderdaad niet anders te doen, dan mij te beroepen op dat, 't welk ik van het volk heb ontvangen en waaraan ik mij blijf houden."

De namen van de staatslieden, die weigeren om zitting te nemen in de nieuw benoemde Wetg. Commissie, zijn nog geenszins alle bekend. Naardemaal echter heden eene nieuwe lijst van 26 leden dier commissie is uitgevaardigd, schijnt het, dat van de eerstbenoemden een vrij groot aantal het hun opgedragene mandaat van de hand hebben gewezen.

— Het is verzekerde bewaring houden van een zeker aantal ex-vertegenwoordigers, in de kazerne van Orsay, was slechts een voorloopige maatregel, noodig vooral, omdat deze afgevaardigden zich vereenigden, oproerige besluiten namen, en reeds een hoofd der gewapende magt hadden benoemd. De vertegenwoordigers die zich in de kazerne van Orsay in arrest bevonden, hebben vrijheid bekomen om te vertrekken. Vele hunner hebben zich reeds naar hunne woonplaatsen begeven, zonder eenige verhindering. Alleen zij die geweigerd hebben zich te verwijderen, bevinden zich thans nog in hechtenis!

— Er worden onderscheidene berigten medegedeeld omtrent de wijze, waarop de jongste besluiten van den President der republiek in de departementen zijn ontvangen. Deze berigten geven nagenoeg eenparig te kennen, dat de gezegde tijdingen òf gunstig ontvangen zijn, òf dat ten minste de rust niet is gestoord geworden. Op sommige plaatsen had zich wel eenige ontsteltenis en gisting geopenbaard, maar het was niet tot eene uitbarsting gekomen en alom waren maatregelen genomen om de rust te handhaven.

— De *Patrie* meldt, dat een groot aantal vertegenwoordigers, regterlijke en burgerlijke beambten zich naar het Elysée begeven hebben, om den President der republiek hunne diensten aan te bieden. Zij zijn, zooals te denken is, met groote voorkomendheid en warmte ontvangen. Ook moeten vele werklieden aan den President adressen van gelukwensching en adhaesie toegezonden hebben.

— De generaals, kommanderende de divisiën en brigades van het leger van Parijs, hebben zich aan *Lodewijk Napoleon* krachtdadig aangesloten. Het zijn de divisie-generaals: *Carrelet*, *Levasseur*, *Renault* en *Korte*; de brigade-generaals: *Recbell*, *Dulac*, *de Bourgon*, *de Cotte*, *Courobert*, *Herbellou*, *Marulaz*, *Courtigès*, *Sauboul*, *Repòrt* en *Poreg*. Het geheele leger kent die namen. Het zijn dappere en loijale krijgslieden, die met den degen hunne graden hebben verworven. De meesten hebben zich in de oorlogen in Algerië onderscheiden.

Een aantal generaals hebben zich gisteren naar het Elysée begeven en hunne diensten ter beschikking van den President der republiek gesteld; het zijn de maarschalken *Exelmans* en *Jerome Bonaparte*, de generaals *de Flahault*, *d'Anthouard*, *Schramm*, *d'Hautpoul*, *Baraguay d'Hilliers*, *de Bourjolly*, *de l'Etang*, *Morris*, *Vast-Vimeux*, *Daumas*, *Delarue*, *Ornano*, *Préval*, *Perchappe*, *Baugenel*, *Lebreton*, *Piat*, *Rebellot*, *Tournemin de Resigny*, *Saint-Simon*, *enz.*, *enz.* Velen behoorden tot de nu ontbonden Wetgevende Vergadering, maar zij hebben gemeend, dat in de tegenwoordige omstandigheden het de pligt der goede burgers was zich om *Lodewijk Napoleon* te scharen, die alleen de maatschappelijke orde beschermen kan tegen de pogingen van het revolutionnaire socialisme.

Vele officieren der land- en zeemagt, van alle graden, die met verlof of op non-activiteit waren, hebben den President der republiek hunne diensten aangeboden.

Verscheidene prefecten en ambtenaren hebben daarentegen hun ontslag ingediend. Men verwacht morgen de benoeming van 40 nieuwe prefecten.

— Het gerucht, dat de heer *Ledru-Rollin* uit Engeland zou zijn overgekomen, om zich aan het hoofd der Parijssche werklieden te stellen, blijkt geheel ongegrond te zijn.

— De kommandant *Fleury*, adjudant van *Lodewijk Bonaparte*, is bij het passeren van de boulevards, door een' kogel uit een windroer getroffen. Zijne wonde is zeer ernstig.

— Gedurende de pogingen tot wanorde, welke men op sommige punten van Parijs heeft waargenomen, zag men de werklieden zelven de barricades vernielen, welke vóór de komst der troepen door welgekleede personen waren opgerigt. Dit werd zelfs opgemerkt in de voorstad Saint Antoine, waar de werklieden, die de barricades vernielden, betuigden, dat zij door in hunne wijk onbekende mannen waren opgerigt.

— Den 2den is het Napoleontische hoofdorgaan *le Constitutionnel* in 't licht verschenen met een hoogstgewigtig hoofdartikel, 'twelk eenigermate als eene staatkundige geloofsbelijdenis des Voorzitters kan worden aangemerkt en den maatstaf aan de hand geeft van zijne denkwijze omtrent het parlementaire gezag. Daarin kwam voor, dat men genoeg had van het beginsel „*dat de Koning regeert en niet bestuurt*"; dat er een einde moet worden gemaakt aan het vragen van inlichtingen, het nemen van gemotiveerde besluiten om tot de orde van den dag over te gaan, het nemen van besluiten van wantrouwen, en wat verder van dien aard in het magazijn van parlementaire zaken voorhanden is. — In dat betoog werden de hoofden der parlementaire partij heftig doorgestreken, en vooral den generaal *Changarnier* en den heer *Thiers* aangevallen en voorgesteld als de hoofdbewerkers van den jammerlijken toestand van het oogenblik.

— Eene omstandigheid, die nog nergens vermeld is, en door personen verhaald wordt, die wel op de hoogte der staatkundige aangelegenheden en van den stand der partijen staan, is, dat indien de President nog twee dagen met zijn *coup d'état* gewacht had, hij groot gevaar zou geloopen hebben zelf naar Vincennes gevoerd te worden. Zijne positie was zeer gevaarlijk.

VRIJDAG 5den December.

9 *uur des ochtends*. In een' ministerraad, die gisteren avond gehouden is, heeft men besloten, dat, om aan de stemming meer vrijheid te schenken, deze geheim, door *ja* of *neen*, als antwoord op het ontwerp-besluit van den 2den Dec., zal plaats hebben. Velen zien in deze wijziging eene toegeving aan den algemeenen wensch.

12 *uur*. De buitensporigste geruchten zijn alhier in omloop. In den afgeloopen nacht zijn eenige oproerige bewegingen uitgebarsten, maar dadelijk onderdrukt. De troepen hebben nog dezelfde positiën als gisteren avond; de oproerlingen trachten blijkbaar hen af te matten, door elk oogenblik de barricades te verlaten; maar de veerkracht, die getoond zal worden, zal de bevolking gerustsstelling schenken. Bijna het geheele leger zal zich in de straten van Parijs begeven. De geest der troepen is uitmuntend. Zoo betuigde onder anderen een generaal, dat zoowel de geest van de officieren als van de soldaten bewonderenswaardig is.

4 *uur 's namiddags*. Hier en daar is sedert het vertrek der vorige depêche nog eenig schieten vernomen. De troepen hebben evenwel nergens eenigen ernstigen tegenstand ontmoet.

Op dit oogenblik vormen zich op enkele punten zamenscholingen, die echter spoedig door de troepen of zelfs alleen door de politie worden uiteengedreven.

8 *uur*. Alles is rustig.

— Men heeft waargenomen, dat al de barrikades op dezelfde wijze werden aangelegd. 't Was overal een *welgekleed* heer, met een zakboekje in de hand, die de kielmannen opspoorde en het werk bestuurde. Nergens bespeurde men iemand van de ambachtslieden of van de nationale garde.

— Niettegenstaande de gebeurtenissen, welke de gemoederen in spanning houden, zag men heden verscheidene werklieden de vrucht hunner spaarzaamheid naar de spaarbank, en naar de onderstands-kas voor den ouderdom brengen.

— In onderscheidene werkplaatsen zijn de werzaamheden hervat.

Het schijnt bewezen te zijn, dat de opstand door het geld van de uitgewekenen is tot stand gebragt; verscheidene agenten zijn gevat.

ZATURDAG, 6 December, 6 uur des morgens.

De avond en ook de nacht zijn zeer rustig afgeloopen. De patrouilles, welke de stad in alle rigtingen doorkruisten, hebben nergens eenigen tegenstand ontmoet. De opstand schijnt voor goed gedempt te zijn. Alles is volkomen rustig. Allerwege heerscht volmaakte orde.

4 *uur des namiddags*. De stad heeft een somber aanzien, doch is overigens volkomen rustig. De gewapende tegenstand heeft voor het oogenblik opgehouden. De departementen onderwerpen zich aan de maatregelen van *Lodewijk Napoleon*.

— De beurs was heden aanzienlijk hooger en zeer gunstig gestemd. De kalme toestand der hoofdstad en van de departementen oefent een gerustsstellenden invloed uit.

10 *uur des avonds*. Heden bleef het den ganschen dag en den geheelen avond rustig. Men ontwaart nergens eenig spoor van wanorde meer. Men koestert de hoop dat alles eene gunstige wending zal nemen, en hierop stelt men groot vertrouwen. Uit de departementen zijn de tijdingen gunstig. *Overal heerscht rust en orde.*

— Uit een nader berigt betrekkelijk de vermeestering van de eerste op den 3den dezer opgeworpen barricade, blijkt dat daarbij niet alleen de gewezen vertegenwoordiger van de bergpartij *Baudin*, maar ook zijn ambt- en partijgenoot *Madier de Montjau* gesneuveld is.

In de gevechten van Donderdag is een generaal, die nog niet genoemd wordt, gesneuveld.

— Gisteren morgen werden 89 insurgenten, met aan vijf gebonden, tusschen twee rijen soldaten, naar de Markt van Grenelle gebragt.... men zeide om doodgeschoten te worden. Het geheel getal dooden tot Donderdag morgen zou 137 bedragen, maar de dag van gisteren zal dit getal zeer vergrooten.

Onder de troepen zijn betrekkelijk meer officieren dan soldaten gevallen.

De gesneuvelden zijn talrijk. Men telt er 60 in één huis in de straat Aubry-le-Boucher. Er zijn daarentegen betrekkelijk weinig gekwetsten. De gesneuvelden zijn zoowel deftig gekleeden als kielmannen.

— Prins *Napoleon* heeft eenige straten doorgereden. De troepen en eenige burgers hebben hem met luide geestdrift begroet.

— De opstandelingen bezitten niet veel wapenen.

— De huiszoekingen worden talrijk.

De troepen roepen luidkeels, dat zij zich, op de muitelingen der 21 laatste jaren wreken.

De nationale garde laat zich niet zien.

De Londensche *Times* behelst een manifest door de Fransche uitgewekenen in Londen naar Parijs uitgevaardigd, waarin onder anderen het volgende voorkomt: „Wilt gij vernederd, wilt gij slaven worden? Wilt gij voortaan een voorwerp van eeuwige verachting en bespotting zijn, in de oogen der verdrukte volkeren, die hunne bevrijding van uwe handen verwachten?

Lodewijk Bonaparte, heeft thans in weinig uren meer schanddaden opeengehoopt, dan men in een ganschen menschen leeftijd mogelijk geacht zou hebben! — Als een dief heeft hij zich van de vrijheden des lands in den nacht meester gemaakt — een lage list, door zeker soort van menschen al te voorbarig moed genoemd! Hij heeft met overmoedige hand het heiligdom van den huisselijken haard aangetast. Met behulp van zijne snoevende soldaten en politie, heeft hij iedere stem, zijne eigene uitgezonderd, in Parijs tot zwijgen gebragt. Met een slag heeft hij al de dagbladen doen verstommen, waardoor al uwe broederen, wier bestaan van de pers afhankelijk is, broodeloos door de straten van Parijs dolen. Hij heeft de nationale vertegenwoordiging verguisd, met den voet vertrapt, niet alleen uwe vijanden, maar ook uwe vrienden, zoo als een *Greppo*, de krachtige en loyale vertegenwoordiger der werklieden van Lyon, *Nadaud*, de metselaar, die dikwerf en met edelen moed, uwe belangen op de tribune voorstond.

Gevoelt gij behoefte aan een meester? En — zoudt gij *Louis Bonaparte* tot meester begeeren?....

.... Hij komt nu te voorschijn met de verklaring van de souvereiniteit des volks, maar durft op hetzelfde oogenblik tien jaren magt voor zich vorderen — dat is voor tien jaren den afstand des volks van dat toegekende regt vragen!

Hij werpt zich zelf op tot hoofd der republiek, die de regering der gelijkheid is; en stelt te zelfden tijde de oprigting voor een senaat voor, dat is eene vergadering van hertogen, graven, baronnen en markiezen! Komt, dat wij ons haasten, vernederd en verslaafd als wij zijn, dat wij ons haasten, met al de ons toegekende souvereiniteit, de aristocratie op nieuw ten troon te helpen tillen, na zoo menigen slag, zooveel vergoten bloed, om haar voor eeuwig te vernielen!

Het opperhoofd der republiek verzoekt het ons, — dat wij ons dus haasten!

Hij heeft fraai praten over de herstelling van het algemeen stemregt; het is op uitrekening, dat het tot zijn eigen voordeel werke: en niet tot het uwe, wanneer hij voor tien jaren lang uw meester zal zijn!"

Dit manifest is door 27 personen, waaronder *Louis Blanc*, onderteekend.

(De *Sun* meldt, doch dit berigt zal hoogst waarschijnlijk nadere bevestiging behoeven), dat 700 Fransche uitgewekenen Londen verlaten hebben.)

Het bloedig verzet dat nu heeft plaats gehad, zal de zaak van *Lodewijk Napoleon* niet weinig gediend hebben. Als de keus staat tusschen zijne militaire diktatuur en de zegepraal van de vernielende partij der revolutie, dan valt er niet te aarzelen! Het leger moet zegevieren over de barrikades, wil men niet de roode republiek hare heillooze aanslagen over Frankrijk, en uit Frankrijk over geheel de wereld ten uitvoer zien brengen. Het is dus van Europeesch belang, dat *Lodewijk Napoleon* de barrikademannen bedwingt. En hoe heviger tegenstand van de zijde dezer revolutionairen, hoe meer de kansen voor den President worden bevorderd.

Indien toch het bewind heden overwonnen werd, dan zou morgen geheel Frankrijk in dien toestand deelen.

Er valt dus niet te kiezen, noch te beschuldigen, noch te beraadslagen. *Het gouvernement moet ondersteund worden.* Zijne zaak is die van de maatschappelijke orde.

Overigens, de berigten uit de departementen, ofschoon men daarop niet met zekerheid kan afgaan, zijn voldoende. De rust wordt overal gehandhaafd; van verzet is tot dusverre geen ernstige spraak. De vrees voor het socialisme en voor zijne vernielende aanslagen zal ook dáár velen gunstig voor den President stemmen. En zoo behoeft men zich voorzeker niet al te zeer bezorgd te maken over de verdere ontwikkeling der zaken te Parijs. De thermometer der Staatkunde — de Beurs — duidt dit dan ook reeds aan!

BELGIE.

BRUSSEL, 4 December.

De trein, welke gisteren avond uit Parijs alhier is aangekomen, brengt verscheidene leden der ontbondene Wetg. Verg. mede. Men verzekerde, dat zich de graaf *Molé* ook daaronder bevindt.

— De kamers van koophandel van Luik en Bergen in Henegouwen hebben zich voor het verdrag met Nederland verklaard.

De bekende bankier te Geraardsbergen, de heer *P. Spitaels Wolfcarius*, is in hoogen ouderdom overleden. Van nederige afkomst heeft hij zich tot een' aanzienlijken stand verheven. Hij laat aan zijne beide zonen een vermogen van 4 a 5 millioen fr. na.

— De heer *Mollerus*, attaché bij de Nederl. legatie te Parijs, is heden met depêches voor zijne regering door Brussel gereisd.

NEDERLAND.

'S GRAVENHAGE, 6 December.

Bij besluit van den 5den December heeft Z. M. een eereteeken ingesteld, tot belooning van langdurige dienst bij de schutterijen. Dat eereteeken zal door Z. M. worden toegekend aan hen, die, onder de werking der tegenwoordige wet op de schutterijen, gedurende 15 of meer jaren in werkelijke dienst zijn geweest en zich aanhoudend onberispelijk gedragen hebben. Voor de *officieren* zal het bestaan in een zilveren gesp, waarop het cijfer, aanduidende de dienstjaren, is gesteld te midden van een' krans van olijf- en eikenloof, zich slingerende om en zich verheffende boven twee kruislings liggende geweren; — voor de *onder-officieren en verdere leden* der schutterijen, in een zilveren schild, waarop de woorden *trouwe dienst* voorkomen, en 't welk geplaatst is voor eene trophée van vaandels en wapenen, waaronder gesteld is het woord *schutterij*; het geheel van dit schild is vervat in een' krans van olijf- en eikenloof, waarboven zich eene stedelijke kroon verheft. Deze eereteekenen zullen op de linker borst gedragen worden.

— Naar men verneemt, zal de heer ingenieur *van der Kun* zich eerstdaags uit deze residentie naar België begeven, ten einde over de verbinding der Belgische telegrafische lijnen met die in Nederland te onderhandelen.

Van den 6den. In de zitting der Tweede Kamer op heden zijn de discussiën over hoofdstuk XI (*Koloniën*) aangevangen. Onderscheiden sprekers, als de heeren: *Mackay*, *Westerhoff*, *Stolte*, *van Hasselt*, *Sloet*, *Baud*, *de Fremery*, *Meiman* en *Wintgens*, hebben daarover het woord gevoerd. Verschillende aangelegenheden, als het cultuurstelsel, de slavernij, de invoering van het Christendom in Indië, zijn daarbij breedvoerig ter sprake gebragt. Na afstemming van een voorstel tot het houden eener avondzitting, is besloten de discussie te verdagen tot aanstaanden Maandag.

MAASTRICHT, 2 December.

Heden morgen heeft de installatie plaats gehad van den heer dr. *Verver*, benoemd professor in de schei- en natuurkunde aan het koninklijk athenaeum te dezer stede.

'S HERTOGENBOSCH, 4 December.

Het prov. geregtshof van Noord-Brabant heeft heden *Wouter Schijvenaar*, wegens brandstichting uit wraak, bij zijnen broeder te Kruisland, onder Steenbergen, ten gevolge waarvan

melde zijn broeder door de vlammen is omgekomen, veroordeeld tot de straffe des doods, door ophanging.

WIJK AAN ZEE, 6 December.

Een levend schip vertoont zich sedert eenige dagen met gevaar van stranding voor dit dorp en Zandvoort bij afwisseling; — een groote levende walvisch, welke, als het ware spelevarende langs deze kust, onze dorpelingen van tijd tot tijd begroet en hare vervaarlijke grootte doet aanschouwen. — Hare stranding zou eene aardige winter-provisie voor onze dorpelingen zijn.

LEEUWARDEN, 4 December.

In Friesland is wederom last gegeven tot het dooden van 22 runderen, makende met de laatstgedane opgaaf een totaal van 2069 runderen.

ASSEN, 5 December.

Ten aanzien van het ongeluk, hetwelk den bijwagen der diligencedienst *Concordia* is overgekomen bij Havelte, verneemt men nog, dat de voerman nog gevaarlijk ziek ligt. En had men reeds twee lijken bij die gelegenheid te betreuren, thans verneemt men, dat een passagier, die het langst (der levenden namelijk), in het water is gebleven, ten gevolge daarvan van zijn verstand is beroofd geworden.

KOEVORDEN, 3 December.

De gemeenteraad alhier heeft besloten, zonder dat er eene vakature was, een' anderen ontvanger te benoemen, en het tractement van den stads-doctor, die voor de armen-praktijk beroepen is, met *f* 100 te verminderen, en vervolgens deze praktijk aan een' minder aannemenden collega over te dragen.

GRONINGEN, 8 December.

Eergisteren, Zaturdag, had alhier eene even zeldzame, als treffende plegtigheid plaats; de hoofdonderwijzer aan het ter dezer stede gevestigde Instituut voor Doofstommen, de heer JAN PETERS (geb. te *Haarlem*, den 26sten Mei 1783), was dien dag 50 jaren aan genoemd Gesticht werkzaam geweest.

Des voormiddags vergaderden in het feestelijk versierde schoollokaal van gezegd Instituut de Hoofddirecteuren en Directrices, benevens al de onderwijzers en kweekelingen. In het midden der onderwijzers bevond zich de heer PETERS.

De voorzitter der Hoofddirectie, de heer J. HESSELINK, wenschte den grijzen onderwijzer, namens het bestuur der inrigting, geluk met het beleven van dezen dag, waarop hij mogt terugzien op eene zoo lange reeks van jaren, door hem met groote bekwaamheid en loffwaardigen ijver toegewijd aan het zoo moeitevolle onderwijs der doofstommen. En was de heer PETERS reeds door deze toespraak getroffen, zijne aandoening werd nog aanmerkelijk vermeerderd, toen de voorzitter op hem toetrad en hem bekend maakte met de eervolle onderscheiding, hem toegekend door Z. Maj. den Koning, dien het behaagd had, hem, op voordragt van den Minister van binnenlandsche zaken, te benoemen tot *Broeder van de orde van den Nederlandschen Leeuw.* En toen vervolgens de voorzitter den alzoo benoemde het versiersel dier orde op de borst hechtte, en hem daarna voorlas eene missive van genoemden Minister, waarbij de Hoofddirectie van het Instituut werd uitgenoodigd, om den heer PETERS ook uit naam van Z. Exc., die zich van zijne groote verdiensten tijdens zijn bezoek alhier persoonlijk had overtuigd, geluk te wenschen met het zeldzame voorregt, dat hem thans mogt te beurt vallen, toen werd den hoogstverrasten onderwijzer het gemoed zoo vol, dat het hem aan woorden ontbrak, om zijne erkentelijkheid te betuigen voor de hem bewezen eer, en hij losbarstte in tranen.

Daarna rigtte de heer voorzitter een toepasselijk woord aan de overige onderwijzers van het Instituut, en wees hij hen op het voorbeeld van den heer PETERS, als een spoorslag te meer tot getrouwe pligtsbetrachting.

De heer eerste instituteur dr. CH. GUYOT deelde vervolgens in de gebarentaal der doofstommen aan de aanzienlijke schare kweekelingen mede, wat door den heer voorzitter aan hunnen feestvierenden onderwijzer was gezegd, terwijl hij hun tevens de beteekenis der uitreiking van het door den heer PETERS verworven onderscheidingsteeken verklaarde.

Daarna vroeg en verkreeg de tweede hoofdonderwijzer T. HOFKAMP het woord, om zijn' mede-onderwijzers te mogen toespreken uit naam van de gezamenlijke onderwijzers en onderwijzeressen. De heer HOFKAMP betuigde in hartelijke taal den dank van allen, voor wie hij het woord voerde, jegens den oudste in hun midden, voor het onderwijs, de hulp en ondersteuning, ten allen tijde zoo welwillend van hem genoten; terwijl de spreker tevens de onderscheiding, den heer PETERS te beurt gevallen van wege Z. Maj. den Koning, als vereerend en aanmoedigend schetste voor allen, die met hem aan het Instituut met het onderwijs waren belast. — Daarna aan den feestvierende tot een duurzaam aandenken aan deze plegtige gelegenheid door den spreker, mede namens de overige onderwijzers en de onderwijzeressen, een keurig geschenk in zilver werd overhandigd.

Nu naderden twee doofstomme meisjes hunnen grijzen onderwijzer. Een van haar bood hem een schriftelijken gelukwensch aan, en het andere meisje spelde hem een fraaijen bloemruiker op de borst; en toen dit geschied was, gingen al de kweekelingen een voor een naar hem toe, en reikten hem de hand, waarbij sommigen hem hunne goede wenschen op schrift ter hand stelden, anderen die, zoo goed zij het vermogten, in woorden poogden uit te drukken. Hierop werd de heer PETERS door zijne mede-onderwijzers en onderwijzeressen in statigen optogt begeleid naar zijne woning.

Voor de kweekelingen was deze gansche dag een feestdag en werd hun dientengevolge bij herhaling eenige versnapering aangeboden.

Des avonds had er vervolgens nog eene toepasselijke, door de kweekelingen uitgevoerde tooneelvertooning plaats, waarvan het onderwerp inderdaad regt gelukkig was gekozen. Zij stelde het volgende voor: Eene moeder komt met een doofstom kind bij den burgemeester van haar dorp, en vraagt, wat ze met dien kleine moet aanvangen. De burgemeester antwoordt: naar *Groningen* naar 't Instituut. Dit gebeurt. Het kind is aanvankelijk woest en onhandelbaar, zooals de kweekelingen doorgaans zijn, als zij aan 't Instituut komen; spoedig wordt dat evenwel beter, en het kind begint mensch te worden. Weldra schrijft het zelfs een nieuwjaarsbrief aan zijne moeder. Eenige jaren later komen de moeder en de burgemeester het Instituut bezoeken, en wel toevallig juist op den dag van heden. Zij zien met verwondering dien feesttooi, die drukte, en vragen, wat er gaande is, wat dit feest beteekent. Voor alle antwoord gaan de lichten uit, en verschijnt er een sierlijk chassinet, waaronder te lezen staat: *Ter eere van* JAN PETERS, *onzen oudsten onderwijzer*, 1801—1851.

Nadat vervolgens nog door allen, oud en jong, hoog en laag, die aan dit feest deelnamen, eenige ververschingen waren gebruikt, liep daarmede de plegtigheid van dezen dag ten einde.

Wij moeten hier nog bijvoegen, dat wij met genoegen vernemen, dat den verdienstelijken, door Z. Maj. den Koning zoo teregt beloonden hoofdonderwijzer, den heer PETERS, van onderscheidene kanten ter dezer gelegenheid blijken van deelneming en belangstelling zijn aangeboden.

Ook mogen wij dit verslag niet sluiten, zonder met een woord te hebben gewaagd van de minzame wijze, waarop in dezen is gehandeld door den Minister van Binnenlandsche Zaken, naardien door Z. Exc., te gelijk met het berigt van 's Konings gunstige beschikking, het bijzonder verlangen werd te kennen gegeven, dat het versiersel der decoratie den heer PETERS, onder voorafgaande geheimhouding, op den dag der feestviering en op eene plegtige wijze mogt worden overhandigd, zullende Z. Exc. inmiddels zorg dragen, dat van de benoeming vóór dien tijd geenerlei melding werd gemaakt in de dagbladen.

— Wij maken onze lezers opmerkzaam op het in deze Courant voorkomende berigt van den heer MEIJBOOM, volgens 't welk z. eerw. Zaturdag den 13den dezer wil beginnen *Voorlezingen* te houden, zoo voor dames als heeren, *over het leven van onzen Heer Jezus Christus.* Aan de in vroegere jaren gehouden Voorlezingen van Prof. DE GROOT zullen deze zich aansluiten, en meer dan bekendheid is er voorzeker niet noodig, om ook aan deze veel deelneming te verzekeren.

— Omtrent de ijzeren stoomsleepboot, welke op het Reitdiep van hier naar de Zoutkamp geregeld de dienst zoude vervullen, vernemen wij nader, dat, in plaats dat dezelve in het laatst der vorige maand alhier zoude arriveren, dit is uitgesteld tot het aanstaande voorjaar, wegens daaraan te doene belangrijke herstellingen, en is dezelve naar Kampen gebragt, om aldaar te worden gerepareerd.

— Behalve de vroeger door ons opgegevene Nederlanders, die op de Londensche tentoonstelling voorwerpen hadden ingezonden, zijn ook nog eervol vermeld o. a. de heeren: STRATINGH en COMP., te Groningen, voor Loodwit.

— In de afgeloopen week had ALBERTUS HOLTKAMP, oud 13 jaren, wonende op de Heerepoorten-molendrift, het ongeluk buiten de Apoort in het Hoendiep te storten; — zeer waarschijnlijk ware hij het slagtoffer hiervan geworden, zoo niet zekere K. E. MEIJER dezen knaap nog bij tijds had gered.

— Aangezien hier het gerucht is verspreid, dat de leden van de Hofkapel van *Hannover*, door de directie der societeit de Harmonie zoude zijn geëngageerd om aanstaanden Donderdag aldaar eene Soirée te geven, zijn wij verzocht dit gerucht stellig tegen te spreken, aangezien zulks niet het geval is. Wij doen zulks in het belang van gemelde kunstenaars, daar, bijaldien zulks het geval ware, dit hoogst waarschijnlijk velen zoude terughouden hun Concert op Vrijdag aanstaande bij te wonen.

— Z. M. heeft benoemd tot broeder der orde van den Ned. Leeuw JAN PETERS, hoofd-onderwijzer aan het instituut voor doofstommen alhier, en zulks tot erkenning van het door hem gedurende vijftig jaren met onbezweken ijver en volharding aan dit instituut gegeven verdienstelijk onderwijs. (*Zie hieronder nader.*)

— Het *Provinciaal Blad* van Groningen, no. 155, bevat een besluit van den Staatsraad, Commissaris des Konings, d.d. 4den December 1851, no. 10, houdende mededeeling dat weder 7 vreemdelingen uit Noord-Duitschland over de grenzen des rijks zijn gebragt, — wordende de burgemeesters der grensgemeenten verzocht te doen waken, dat voornoemde vreemdelingen dit rijk niet op nieuw binnendringen.

No. 156 behelst eene circulaire van Gedeputeerde Staten, d.d. den 4den December 1851, no. 27, houdende aanbeveling, om bij het ontwerpen en vaststellen van plaatselijke verordeningen met zorgvuldigheid en naauwgezetheid te handelen.

No. 157 bevat een besluit van den Staatsraad, Commissaris des Konings, d.d. 5den December 1851, no. 13, nopens de benoeming der zetters-collegien.

— In eene vergadering der leden van de te *Appingedam* gevestigde onderafdeeling der Maatschappij van nijverheid te Onderdendam, is besloten het bestuur te magtigen, om, in navolging van 'tgeen reeds te Tiel is geschied, een adres bij de bevoegde magt in te leveren, ten einde te bewerken, dat voor de bij de kavallerie benoodigde remontepaarden voortaan alléén het inlandsche ras zal mogen worden gebezigd.

Men heeft in aanmerking genomen, dat onze inlandsche paarden, al zijn ze dan ook als rijpaarden minder geschikt, door hunnen veeltijds zwaren bouw en grootere kracht voor de remonte, zoo niet geschikter, althans even geschikt zijn als de buitenlandsche. Men hoopt, in het belang der inlandsche nijverheid, dat hierop eenig regard zal worden geslagen; — ook in Frankrijk bestaat sinds eenigen tijd eene gelijke bepaling.

— Door den raad der gemeente *Grijpskerk* is in eene openlijke vergadering, gehouden op Vrijdag den 5den December, tot secretaris benoemd de heer TJIFKE EDSGERS TEENSTRA, brievengaarder te Grijpskerk; en tot ontvanger der gemeente herbenoemd de heer JAN KLAASSENS DE POEL, gemeente-ontvanger te Grijpskerk.

— Den 6den dezer is door den raad der gemeente *Middelstum* met algemeene stemmen tot secretaris benoemd de heer F. PLAAT, burgemeester dezer gemeente, en bij meerderheid van stemmen tot ontvanger de heer B. H. CHEVALLERAU, rijksontvanger alhier.

— Door den gemeenteraad te *Kantens* is, in zijne vergadering van den 6den dezer, met algemeene stemmen tot secretaris benoemd de burgemeester dezer gemeente, de heer F. PLAAT; terwijl in zijne vergadering van den 22sten November bevorens tot ontvanger is benoemd D. J. BULTHUIS, koopman te Kantens.

— Zoo als men ons berigt, zijn er te *Zuidhorn*, in den nacht tusschen den 3den en 4den dezer maand (niettegenstaande het verblijf van eenige dragonders in dit dorp), in een stuk land, behoorende aan den weled. gestr. heer mr. A. GELDERMAN, zonder verlof, geslagt twee schapen, het eene behoorende aan genoemden heer en het andere aan diens arbeider. Het vel met een groot gedeelte van het vleesch hebben deze slagers op het land laten liggen.

— Men berigt van *Ter Apel*, dat in den nacht van Maandag op Dingsdag het volgende ongeval heeft plaats gehad. De heer A. A. MAARSINGH te Termaars, gemeente Onstwedde, heeft eene groote kudde schapen, weidende in de velden tusschen Stads Kanaal en Termaars. Eenige vreemde honden, welke in genoemden nacht zich in de nabijheid dezer schapen ophielden, hebben eene geweldige slagting onder dezelve aangerigt, zoodat des anderen daags omstreeks 80 schapen, deels verscheurd en deels in de slooten verdronken, werden gevonden. Naar men verneemt, zijn reeds eenige dezer honden afgemaakt.

— Als eene bijzonderheid dient vermeld te worden, dat bij den heer E. L. DIJKEMA, te *Hamdijk*, onder *N. Schans*, den 2den dezer door den veeschatter een stier is gewaardeerd op *f* 180, naar een gewigt van 600 N. pond; terwijl na de slagting bleek, dat het ware gewigt 1½ Ned. pond meer bedroeg.

— Men meldt ons uit *Hiaure*, van den 3den Dec. l.l.:

,,Hoeveel maatregelen en voorzorgen men ook neemt, een ding is, onder vele, weder elk jaar hetzelfde: het stelen van schapen. Men heeft er in deze streken weder een begin mede gemaakt. Althans in de vorige week zijn aan drie onderscheidene lieden, allen te D. woonachtig, eenige beste schapen ontvreemd. En men heeft daarbij zorg gedragen, geene van de minste te nemen. Tot heden is het niet gelukt, eenig spoor te vinden, dat kon leiden tot inhechtenisneming van zulke dieven. Ieder zij dus op zijne hoede! En waarom men het nú wel eens een beetje meer mogt zijn, och! de reden zal door ieder goed begrepen worden.

,,Ook zijn hier ter plaatse, eenige dagen geleden, aan twee lieden, te zamen 17 eenden ontvreemd. Alle nasporingen dienaangaande zijn vruchteloos gebleven. De dader of daders sullen zich er wel aan te goed gedaan hebben. Van 17 gezonde eenden kon het immers ook!"

— In het dorp *Anjum* wordt 's nachts bij de boeren de bedelarij op een groote schaal gedreven, bij sommigen komen op één' nacht 6 a 7 nachtbidders; en de gevolgen daarvan worden ook door de daad bevestigd, dat het niet om aalmoezen, maar om stelen te doen is. Bij den heer E. IJ. BOTMA zijn gepasseerde week twee groote koperen ketels gestolen en bij zijn buurman IJPE VIERSEN eene tobbe met linnen en heden nacht is van den gaardenier JAN BARDSTRA een best schaap uit het land ontvreemd. Dat de justitie dit kwaad zoo mogelijk ten spoedigste moge stuiten en de dieven in handen moge krijgen, is de hartelijke wensch van den berigtgever.

— In de vorige week heeft een inwoner uit de gemeente *Achtkarspelen* zich in een' watermolen, staande onder het dorp Augsbuur, nabij Kollum, door worging, van het leven berooid. Men wil, dat dweepachtige godsdienstige denkbeelden hem tot radeloosheid zouden vervoerd hebben, daar bij zich voor eene betere toekomst reddeloos verloren beschouwde.

— In de vergadering van den raad der gemeente *Assen*, op den 3den dezer, is onder anderen gelezen een adres van J. W. KEIZER, schipper te Smilde, om concessie te bekomen tot het aanleggen van een geregeld veer van Assen op Groningen, over Sneek en Leeuwarden, om de 14 dagen. — Aan burgemeester en wethouders werd opgedragen, deze zaak zooveel mogelijk voor te bereiden en nader weder ter tafel te brengen.

— Men meldt uit *Hoogeveen*, den 2den December: Heden deed de kantonregter alhier uitspraak in de zaak van de Zwolsche *Maatschappij ter verbetering van den handelsweg op het Zwolsche Diep* — tegen twee schippers, door haar gedagvaard, ter betaling van verschuldigden tol.

De Zwolsche Maatschappij werd haar eisch ontzegd, op grond, dat door haar het geposeerde in de dagvaarding niet is bewezen, enz.

Tot dusverre zijn alle, wegens dergelijke vorderingen door de Maatschappij aangesprokene schippers, vrijgesproken.

Eene zeer gewigtige Oudheidkundige ontdekking.

Te Jaffa, eene stad in Syrië, heeft men, bij het uitgraven van de haven aan de noorderzijde, het geraamte gevonden van een schip, dat van de oudste tijden herkomstig is. Dit zeldzaam voorwerp is nog in eenen genoegzamen staat van bewaring, om aan de wetenschap de waardering van al het belangrijke, dat daaraan verbonden is, over te laten.

Een Engelsch geleerde, die het gezien heeft en er eene beschrijving van geeft, is van gedachte, dat het tot de tijden der Joden, toen de haven van Jaffa zeer bloeijend was, behoort. Men weet immers, dat de daarstelling dier haven zich in de oudheid der tijden verliest. De overlevering zegt, dat zij reeds ten tijde van NOACH bestond en dat JONAS zich aldaar inscheepte, om zich naar Tarsis in Silicië te begeven, ongeveer 800 jaren voor Christus geboorte. Men meldt, dat ten gevolge eener magtiging van de Turksche regering, deze kostbare oudheid naar Engeland zal vervoerd worden, alwaar zij weldra in het koninklijk museum te Londen zal pronken.

ADRES
van J. MEES en 168 ingezetenen, woneede in de voorsteden van Groningen — aan de TWEEDE KAMER DER STATEN GENERAAL.

Geven met verschuldigden eerbied te kennen de ondergeteekenden, ingezetenen, wonende in de voorsteden der stad *Groningen*;

Dat zij zich gedrongen gevoelen hunne bezwaren mede te deelen nopens den inhoud en de strekking van het bij de Kamer aanhangige ontwerp van wet, *houdende bepalingen betrekkelijk het bouwen, planten en het maken van andere werken binnen zekeren afstand van de vestingwerken van den Staat;*

Dat supplianten zich niet zullen ophouden bij de veelvuldige formaliteiten en verbodsbepalingen, welke daarin zijn voorgeschreven ook voor hem, die eenige vertimmering in de inwendige verdeeling van zijn eigendom of eenige verandering in zijne afsluitingen wil tot stand brengen, ofschoon zij ook daaromtrent vermeenen te moeten herinneren, dat alle verbodsbepalingen gewoonlijk medebrengen, dat zij, die ze moeten handhaven, strenger te werk gaan dan noodig is, doch dat het voornamelijk hunne bedoeling is, om neder te komen op de *verboden kringen*, welke rondom ieder vestingwerk zijn getrokken.

Volgens art. 6 van het ontwerp zullen er drie verboden kringen bestaan: één op den afstand van *driehonderd ellen*, genoemd *de kleine;* één op den afstand van *zeshonderd ellen*, genoemd *de middelbare;* één op den afstand van *duizend ellen*, genoemd *de groote.*

Uit art. 21 blijkt, dat het niet geoorloofd zal zijn, om binnen de kleine kringen van vestingwerken der eerste en tweede klasse andere getimmerten te plaatsen, dan die uit *verbrandbare stoffen* zijn zamengesteld en geene grootere oppervlakte beslaande dan 16 □ ellen, noch ook andere afsluitingen te mogen stellen dan met steenen voeten van niet hooger *dan vijf palmen* boven den beganen grond.

Bij art. 30 is wijders bepaald, dat de bestaande *gebouwen*, *getimmerten* en *afsluitingen*, binnen de kleine en middelbare kringen der vestingwerken van de eerste en tweede klasse wel verkleind, *maar niet vergroot mogen worden*, terwijl volgens art. 31, tot het maken van verkleiningen, herstellingen of vernieuwingen, geene bouwstoffen mogen worden gebezigd van *duurzamer soort* dan die, welke zij vervangen, en is eindelijk bij art. 26 verboden, om hoopen of stapels buiten de gebouwen neder te leggen, dan na daartoe bekomen verlof van den eerst aanwezenden ingenieur, die de plaatsen zal aanwijzen, waar de hoopen of stapels gelegd mogen worden en den tijd bepaalt, gedurende welken zij op die plaatsen mogen blijven liggen.

Bij art. 48 heeft men wel is waar getracht, om hierin eenigermate te gemoet te komen, door de vergunning tot *vergrooting* der gebouwen, enz. open te stellen aan zoodanige belanghebbenden, door welke van het regt op schadeloosstelling afstand werd gedaan, maar juist dit artikel is later weder uit de voordragt geligt, zoodat daaromtrent thans een onvoorwaardelijk verbod aanwezig is.

Het is tegen deze verbodsbepalingen, dat supplianten genoodzaakt zijn hunne stemmen luide te moeten verheffen, en zulks, omdat hunne op het voorschreven terrein gelegene eigendommen daardoor met eene erfdienstbaarheid zullen worden bezwaard, ten gevolge waarvan aan alle verdere ontwikkeling van handel en nijverheid den bodem wordt ingeslagen;

Dat dit inzonderheid voor de stad en provincie *Groningen* de schromelijkste nadeelen zoude opleveren, vermits door de verbodsbepalingen in de eerste plaats die voorsteden getroffen worden, waarin een groot aantal *fabrijken*, *bedrijven* en *neringen* bestaan, welke nog voor aanzienlijke uitbreiding vatbaar zijn en waartoe de toenemende bevolking al meer en meer aanleiding zal geven;

Dat de zuidelijke voorsteden bovendien den druk der verboden kringen in dubbele mate zullen ondervinden, ter zake van de langs dien kant gelegene en slechts op omstreeks 1000 ellen (tien minuten) van de stad verwijderde *buiten-vestingwerken*, waardoor de aldaar wonende ingezetenen van den eenen verboden kring in den anderen zullen vallen; in welk bijzonder geval het is voorgekomen, dat bij het wets-ontwerp niet schijnt te zijn voorzien.

Supplianten beseffen zeer goed, dat het gebruik en het genot van het bijzonder regt van eigendom ondergeschikt moet wezen aan de belangen van het algemeen, zoo mede dat men bedacht moet zijn op maatregelen van verdediging voor oogenblikken van gevaar, maar aan den anderen kant vermeenen zij ook, dat de belangen van landbouw, handel en nijverheid niet meer moeten worden benadeeld, dan voor die verdediging volstrekt noodzakelijk is.

Naar hun bescheiden oordeel heeft men echter bij het tegenwoordig ontwerp te veel gebouwd op de grondslagen van de strenge en beperkende bepalingen der wet van den 16den November 1814. — Supplianten zullen zich niet inlaten met te beoordeelen, of voor de verdediging des lands alsnog vestingen worden vereischt, en of *Groningen* daartoe almede de voorkeur verdient, maar zij willen alleen als hun gevoelen kenbaar maken, dat voor eene mogelijke gebeurtenis de nijverheid niet zoodanig aan banden behoort te worden gelegd, dat aan de ingezetenen de weg, om hunne zaken uit te breiden, hunne gebouwde eigendommen te vergrooten of nieuwe op te rigten, geheel wordt afgesneden, ook dan zelfs, wanneer zij genegen zijn, om dit te doen met afstand van hun regt op schadevergoeding, en dat vooral hier te lande iedere noodelooze belemmering der nijverheid ten sterkste moet worden afgeraden, uit hoofde de nijvere burger dermate met belastingen van allerlei aard is overladen, dat hij steeds zijne uiterste krachten moet aanwenden om daaronder staande te blijven.

Tot dus verre vleide men zich nog met de hoop, dat de bestaande verbodsbepalingen zouden worden opgeheven, maar wanneer eenmaal de onderhavige voordragt *wet* geworden is, dan houdt alle twijfel dienaangaande op en zullen de bewoners der voorsteden hunne bezittingen eensklaps met een altoosdurend regt van erfdienstbaarheid bezwaard zien, hetwelk niet zal nalaten eenen allerongunstigsten invloed op de reële waarde hunner eigendommen uit te oefenen, vermits ieder den grond zal schuwen, waarop hij aan eene onophoudelijke bespieding van zijne verrigtingen is blootgesteld, en waarbij hij al dadelijk van alle voornemens, om vergrootingen of uitbreidingen daar te stellen, afstand moet doen; terwijl daarentegen de *grondbelastingen*, welke op de perceelen kleven, en naar den hoogsten maatstaf zijn vastgesteld, geene vermindering zullen ondergaan, althans is hieromtrent in het wets-ontwerp geene voorziening te vinden.

Supplianten verzoeken overigens de Kamer op het dringendst, om in aanmerking te willen nemen, dat het hier geldt de welvaart, *niet van eenige, maar van honderde, ja duizende ingezetenen.* — Behalve dus, dat zij aan de overweging der Kamer aanbevelen de bijzondere ligging en toestand der stad *Groningen*, veroorloven zij zich bovendien de vraag, of het oprigten, veranderen en vergrooten van de eigendommen, ook binnen de zoogenoemde *verboden kringen*, niet zonder eenige de minste beperking zoude kunnen worden vrijgelaten, ten minste aan die ingezetenen, welke van hun regt op eventuële schadevergoeding afstand willen doen?

Zij verzoeken in allen gevalle U, Mijne Heeren! eerbiedig doch dringend,

om het voren bedoelde aanhangige wets-ontwerp, zooals het daar is liggende, *als uiterst belemmerend voor handel en nijverheid en hoogstnadeelig voor hunne eigendommen, te willen verwerpen.*

't Welk doende, enz.

GRONINGEN, 5 November 1851.

(*Ingezonden.*)

Kunstnieuws.

GRONINGEN, 8 December 1851.

Het concert l.l. Zaturdag door vijftien leden van de Hannoversche Hofkapel gegeven, alhoewel niet talrijk bezocht, heeft uitermate bevallen. Behalve ensemble-stukken, welke uitmuntend werden uitgevoerd, werden er obligaten gegeven op de *viool*, *hobo*, *fagot*, *hoorn*, *trompet* en *trombone*. Groot was de toejuiching, welke ieder' virtuoos mogt te beurt vallen. Het gevolg was dan ook dat zij dringend werden uitgenoodigd tot het geven van een tweede concert, hetwelk plaats zal hebben op Vrijdag den 12den dezer, in den schouwburg alhier.

Door de directie van het studenten-concert is het gezelschap uitgenoodigd, om op het concert van dezen avond met de heeren liefhebbers en musici dezer stad de orchestmuzijk uit te voeren, waardoor men zich mag vleijen die alsdan zoo goed en volledig te zullen hooren uitvoeren, als welligt hier nog nimmer het geval is geweest, zoo als men daarvan dan ook reeds de overtuiging heeft bekomen bij eene repetitie, welke daarvoor heeft plaats gehad.

Correspondentie.

Het stuk van L. kan wegens plaatsgebrek in dit nommer niet worden opgenomen.

Het Programma van de Tentoonstelling van voortbrengselen van Nijverheid in een volgend nommer.

Kerknieuws.

Op den 30sten November j.l. is te 's Hertogenbosch, ter voorziening in de vacature van eenen predikant bij de Waalsche gemeente, geformeerd het navolgende drietal: *J. L. Roulet*, kandidaat tot de H. dienst; *L. P. Trautmann*, predikant te Veere; *M. Spruijt*, predikant te Urmond, c. a.

— Tot herder en leeraar der Chr. Afg. gemeente te Winsum (Groningen) is met algemeene stemmen beroepen ds. *H. J. Budding*, thans te Gorinchem.

— Tot leeraar bij de Chr. Afg. gemeente te Joure is beroepen de weleerw. heer *W. van den Bosch*, proponent bij het prov. kerkbestuur van Overijssel.

— Te Bolsward is met algemeene stemmen tot herder en leeraar beroepen ds. *J. J. Epping*, pred. te Nieuwe Pekela.

— Door den kerkeraad der Herv. gemeente te Kadzand is tot haren herder en leeraar beroepen ds. *J. J. Six Dijkstra*, pred. te Ellewoutsdijk.

— Ds. *P. van Kleffens*, pred. bij de Herv. gemeente te Akkerwoude c. a. heeft, onder inwachting der vereischte approbatiën, de op z. eerw. uitgebragte beroeping naar Oenkerk, Giekerk en Wijns, (klass. Leeuwarden), aangenomen.

Te Groningen, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.